

SHO

SAMENWERKENDE
HULPORGANISATIES

Rapportage Giro555-actie 'Help slachtoffers Syrië' Januari 2014



Foto: Cordaid Mensen in Nood

DEELNEMENDE ORGANISATIES SYRIË-ACTIE: CARE Nederland • Cordaid Mensen in Nood • ICCO & Kerk in Actie • Nederlandse Rode Kruis • Oxfam Novib • Save the Children • Stichting Vluchteling • Terre des Hommes • UNICEF Nederland • World Vision

www.giro555.nl

Inhoud

Voorwoord	3
Verslag van de Raad van Toezicht	5
1. Inleiding	7
1.1 De humanitaire ramp: van protesten tot burgeroorlog	7
1.2 De Samenwerkende Hulporganisaties	9
1.3 De Nationale Actie 'Help slachtoffers Syrië'	10
2. Hulpverlening door SHO-deelnemers	11
2.1 Landen en programma's	11
2.2 Samenwerking en coördinatie	12
2.3 Werkprincipes en standaarden	13
2.4 Verantwoording	15
2.5 Kwetsbare groepen	15
2.6 Pleitbezorging en lobbyactiviteiten	16
2.7 Capaciteitsopbouw	18
2.8 Monitoring en evaluatie	19
2.9 Geleerde lessen	20
3. Hulp en resultaten per land	21
3.1 Syrië	21
3.1.1 De situatie in Syrië	21
3.1.2 Hulpverlening SHO-deelnemers in Syrië	22
3.1.3 Belemmeringen bij de hulpverlening in Syrië	24
3.1.4 Resultaten per cluster en SHO-deelnemer in Syrië	26
3.1.5 Vooruitzichten hulpverlening SHO-deelnemers in Syrië	29
3.2 Jordanië	30
3.2.1 De situatie in Jordanië	30
3.2.2 Hulpverlening SHO-deelnemers in Jordanië	31
3.2.3 Belemmeringen bij de hulpverlening in Jordanië	31
3.2.4 Resultaten per cluster en SHO-deelnemer in Jordanië	32
3.2.5 Vooruitzichten hulpverlening SHO-deelnemers in Jordanië	34
3.3 Libanon	35
3.3.1 De situatie in Libanon	35
3.3.2 Hulpverlening SHO-deelnemers in Libanon	36
3.3.3 Belemmeringen bij de hulpverlening in Libanon	38
3.3.4 Hulpverlening per cluster en SHO-deelnemer in Libanon	39
3.3.5 Vooruitzichten hulpverlening SHO-deelnemers in Libanon	43
3.4 Irak	43
3.4.1 De situatie in Irak	43
3.4.2 Hulpverlening SHO-deelnemer in Irak	44
3.4.3 Belemmeringen bij de hulpverlening in Irak	44
3.4.4 Resultaten per cluster en SHO-deelnemer in Irak	45
3.4.5 Vooruitzicht hulpverlening SHO-deelnemer in Irak	45
4. Financiën	46
4.1 Opbrengsten en kosten actie	46
4.2 Verdeling gelden	47
4.3 Opbrengsten en kosten deelnemers (AKV)	48
4.4 Bestedingsproces en toerekening resultaten	48
4.5 Besteding per land	49
4.6 Besteding per cluster	50
4.7 Beheersing	50
4.8 Financiële verantwoording	51
Bijlage 1: Geldstroom per SHO-deelnemer	53
Bijlage 2: Uitsplitsing overmaking van SHO naar de deelnemers	55
Bijlage 3: Programmamanagement support (PMS)	56

Voorwoord

Nu al bijna drie jaar speelt zich in Syrië een humanitaire ramp af van ongekeerde omvang. Een einde aan de gruwelijkheden van dit uitzichtloze conflict is helaas nog lang niet in zicht ondanks de vredesconferentie over Syrië die in januari 2014 van start moet gaan. Niet alleen het Syrische volk, maar ook de bevolking in de buurlanden wordt hierdoor getroffen. Export van dit conflict naar andere landen in de regio zal deze ramp onvoorstelbaar kunnen verergeren. De Verenigde Naties noemden de situatie onlangs 'angstaanjagend'.

De omvang van deze ramp blijkt uit kille cijfers: 2,2 vluchtelingen, 6,5 miljoen ontheemden. In totaal 9,3 miljoen mensen in nood. Kille cijfers die staan voor miljoenen gewone mensen, mensen zoals als u en ik. Met een gezin, een baan, een huis. Met toekomstplannen en toekomstdromen voor hun kinderen.

Het zijn mensen als Ahmad en zijn vrouw. Toen zij uit Syrië vluchtten, vertelden ze hun vier kinderen dat ze op vakantie gingen. Aan de grens met Libanon, tussen honderden andere wanhopige gezinnen, konden ze dat niet langer volhouden.

Of de 24-jarige Bahia, die - net getrouwd en zwanger - moest vluchten. Haar man werd onderweg vermoord en hoogzwanger bereikte ze Libanon, waar ze in haar eentje beviel van een extreem verzwakt kindje.

De helft de slachtoffers zijn kinderen. Hun leven is volledig ontwricht geraakt door deze ramp. Zij moeten hun jonge jaren doorbrengen in het almaar groeiende Za'atari-kamp in Noord-Jordanië of in zelfgemaakte onderkomens en bedompte, donkere ruimten in Libanon. Dit conflict leidt tot onnoemelijke ellende, tot machteloosheid en tot schaamte.

De Samenwerkende Hulporganisaties begonnen in april 2013 de Nationale Actie 'Help slachtoffers Syrië'. Giro 555 werd opengesteld. Omroepen verzorgden Tweede Paasdag een journalistiek programma dat opriep om geld te doneren. Kinderen zamelden lege flessen in om geld in te zamelen. Dorpen hielden rommelmarkten en koren concerten waarvan de opbrengst naar Giro555 ging. Paul de Leeuw bezocht vluchtelingen in Jordanië en wijdde hier een uitzending aan. De eindstand van de actie bedroeg ruim 5 miljoen euro. Was dit veel? Nee. Ten opzichte van andere acties, zoals na grote natuurrampen, was de opbrengst van de actie relatief laag - wat overigens geldt voor alle grote acties die in Europa voor Syrië zijn gehouden. Was dit genoeg? Nee, er was en is uit de hele wereld veel meer geld nodig om de groeiende nood te lenigen.

We kennen de argumenten van mensen om niet te geven. Maar de schaal van de ramp en de gevolgen voor de mensen daar zijn zo immens groot, dat we het onze verantwoordelijkheid vonden het Nederlands publiek te mobiliseren en geld te collecteren voor de slachtoffers van het conflict. Alle SHO-deelnemers waren zelf of via hun koepel al aan het werk in het rampgebied. Allemaal waren we dringend op zoek naar fondsen om de noodhulp te kunnen financieren. Een flink aantal organisaties was daarom in de loop van 2012 zelf al fondsenwervende acties gestart. Met geld kunnen wij hulp bieden - ieder via het eigen mandaat, de eigen mogelijkheden om te helpen - in Syrië of in de buurlanden Libanon, Jordanië, Turkije en Irak.

Met de hartverwarmende giften van mensen in Nederland hebben SHO-deelnemers noodhulp kunnen bieden en levens kunnen redden: met voedsel, drinkwater, medicijnen. Ahmad en zijn gezin, die de eerste tien dagen in Libanon op de ijskoude vloer van een lege garage sliepen, kregen matrassen, dekens en kookgerei. Het kindje van Bahia kreeg net op tijd medische zorg en werd gered. Kinderen krijgen zo goed mogelijk opvang en onderwijs.

We helpen, hoe moeilijk en gevaarlijk de hulpverlening in Syrië ook is. Het grote aantal - ook onderling - strijdende partijen, de vele gevechten en de wegblokkades maken het voor hulpverleners enorm moeilijk slachtoffers in Syrië overal te bereiken. Tot grote frustratie en zorg van hulpverleners moeten we constateren dat dit niet altijd lukt. In de omringende landen is het eenvoudiger vluchtelingen te bereiken. Maar daar nemen de spanningen tussen vluchtelingen en inwoners toe door de enorme toestroom van vluchtelingen en de druk op de opvangcapaciteit en infrastructuur en economie. Ook dat stelt hulpverleners voor grote uitdagingen.

Via het nieuws zien wij dagelijks hoe ontoereikend onze activiteiten zijn om alle slachtoffers van deze oorlog werkelijk te helpen. De oorlog stoppen kunnen wij niet. En dat is eigenlijk de enige echte vraag die mensen ons stellen: laat mij terugkeren naar een vreedzaam Syrië. Als hulporganisaties kunnen wij het uitzichtloze conflict in Syrië niet oplossen; we bieden noodhulp - voedsel, medicijnen, onderdak - met alle middelen die we hebben. Samen met onze lokale partners en via internationale koepels en zusterorganisaties.

Voor u ligt de eindrapportage van de actie 'Help slachtoffers Syrië'. Deze beschrijft hoe de tien SHO-deelnemers hun uiterste best doen hulp te verlenen waar dat het meest nodig is. Hoe ingewikkeld de ramp in Syrië ook is en hoe complex de hulpverlening, wij zijn met grote inzet aan de slag. Een half jaar na de Nationale Actie waren de ingezamelde gelden volledig besteed, meer dan 60% in Syrië zelf en het overige deel in de buurlanden. Wij geven in deze rapportage een gedetailleerd beeld van de bestedingen en de kosten van de hulpverlening, per organisatie, per land, per cluster van activiteiten. We hebben ons uiterste best gedaan de gevers een zo goed mogelijk inzicht te geven. Hulp blijft nodig. Hulporganisaties gaan dan ook door met het lenigen van de nood, met de middelen die zij en hun partners hiervoor kunnen mobiliseren.

Namens de Samenwerkende Hulporganisaties spreek ik mijn enorme waardering uit voor het werk van alle hulpverleners in Syrië en de buurlanden en voor iedereen die hieraan via de Nationale Actie heeft bijgedragen, zowel de gevers, als de vele collega's in het actieteam en de media waarmee we in deze actie mochten samenwerken.

Jan Bouke Wijbrandi

Actievoorzitter 'Help slachtoffers Syrië'

Verslag van de Raad van Toezicht

Op verzoek van de Samenwerkende Hulporganisaties (SHO) heeft de Raad van Toezicht de eindrapportage over de Giro555-actie 'Help slachtoffers Syrië' beoordeeld. De Raad is tot de conclusie gekomen dat de rapportage een helder inzicht geeft in de ontvangsten en bestedingen van deze Giro555-actie. De rapportage beschrijft welke hulp is geboden in Syrië zelf en in de buurlanden Jordanië, Libanon en Irak, en wat er met deze hulp is bereikt. In de rapportage wordt beschreven dat de hulpverlening in Syrië zelf door de onveiligheid, de voortdurende gevechten en de complexiteit van de situatie zeer moeilijk was en is.

De Raad vindt het van groot belang transparant te rapporteren over de besteding van de Giro555-gelden die ontvangen zijn van het Nederlandse publiek. De Raad realiseert zich echter, dat het in de context van de oorlog in Syrië uitermate lastig is de hulp volgens gebruikelijke methodes te monitoren en te evalueren. Zo zijn veldevaluaties in Syrië niet mogelijk en hebben SHO-deelnemers andere methoden, zoals monitoring op afstand, moeten inzetten om de voortgang van de hulp te volgen en daarover te rapporteren. De Raad is van mening dat SHO-deelnemers op deze wijze zo adequaat mogelijk verslag doen van de hulp die zij in Syrië hebben geboden.

De Raad waardeert de inzet van SHO-deelnemers in en om Syrië zeer en heeft respect voor de wijze waarop de hulporganisaties onder complexe omstandigheden hun hulpactiviteiten uitvoeren. Bijzondere waardering gaat uit naar de medewerkers en vrijwilligers van hulporganisaties die hun werk met gevaar voor eigen leven doen. De Raad is alle betrokken organisaties, instanties en individuen zeer erkentelijk voor de inspanningen die zijn geleverd.

Raad van Toezicht,

Mevr. P.C. Lodders-Efferich (voorzitter)
Dhr. H. Grootendorst
Mevr. F. Santing
Dhr. O.V. van der Harst
Dhr. M.B.A. Keim

Haar schommel herinnert aan thuis

Twee jaar geleden moest het gezin van de toen 5-jarige Amanda vluchten uit Homs. Net als 4.000 andere ontheemden woont Amanda nu in Tartus, aan de Syrische westkust. Ze gaat er naar school, maar mist haar oude huis en haar vriendinnen. Eén herinnering is haar achterna gereisd: een oom wist Amanda's schommel uit Homs op te halen en naar Tartus te brengen. In Tartus doet Amanda mee aan de sport-, spel- en creatieve activiteiten die een partner van UNICEF organiseert. Deze partner biedt ook (bij)les in bijvoorbeeld Engels en wiskunde. Een psycholoog begeleidt kinderen die willen praten over alles wat ze hebben meegemaakt. Het doel van deze activiteiten? Kinderen weer kind laten zijn. "Schilderen en tekenen vind ik leuk", vertelt Amanda enthousiast, "maar het allerleukst vind ik het om met andere kinderen te spelen."



Foto: ©UNICEF/Syrië/David Youngmeyer



Batoul met haar broertje

Onderwijs in plaats van huishouden

De 15-jarige Batoul woont als vluchteling met twee gezinnen (9 personen) in een huis in Libanon. Een tijdlang hielp ze haar moeder bij het huishouden, maar liever zou ze haar opleiding vervolgen. In Libanon worden veel vakken in de bovenbouw van de middelbare school echter in het Frans gegeven, een taal die Batoul niet spreekt. Via haar jongere broertje en recreatieve activiteiten van Terre des Hommes. Via Terre des Hommes krijgt Batoul nu niet alleen een aantal dagen per week onderwijs, maar ook psychologische begeleiding. "Ik heb daar veel van geleerd. Ik durf nu te zeggen wat ik denk."

1. Inleiding

Dit rapport beschrijft de hulpverlening die door de tien SHO-deelnemers met Giro555-geld is uitgevoerd in Syrië en de buurlanden van Syrië. De organisaties laten zien welke hulpprogramma's zij hebben uitgevoerd en wat zij daarmee hebben bereikt. Ook de kosten worden in beeld gebracht. Deze rapportage gaat over de totale bestedingsperiode voor deze SHO-gelden, die liep van 1 april 2013 tot en met 30 september 2013. De rapportage is daarmee de eindrapportage over de actie 'Help slachtoffers Syrië'.

Deze eindrapportage verschijnt terwijl de humanitaire ramp in Syrië voortduurt en verergert. Met de actieopbrengst van Giro555 hebben SHO-deelnemers de afgelopen tijd veel mensen kunnen helpen met voedselpakketten, dekens, medische zorg, onderdak en drinkwatervoorzieningen. De noden zijn echter immens hoog, mede doordat steeds meer mensen voor het geweld moeten vluchten. De VN noemden de situatie in december 2013 'angstaanjagend'. De hulp die SHO-deelnemers met Giro555-geld hebben kunnen bieden, heeft het leed van slachtoffers maar zeer beperkt kunnen verzachten. Het aantal ontheemden en vluchtelingen dat dringend hulp nodig heeft, is zo hoog, dat hulporganisaties voortdurend moeten afwegen waar en aan wie ze hulp verlenen. In deze rapportage schetsen de SHO deelnemers de keuzes die ze maken.

Hoewel de Giro555-gelden inmiddels zijn besteed, blijven de SHO-deelnemers actief in de regio. Zij doen dat met andere fondsen dan geld van Giro555. Deze rapportage beschrijft uitsluitend de hulpverlening die met Giro555-geld is uitgevoerd. Wel geven de deelnemers in deze rapportage kort aan welke hulp zij geven nu de bestedingstermijn van Giro555-gelden is afgelopen. Meer informatie over die hulpverlening is ook te vinden op de websites van de individuele organisaties.

Leeswijzer

Hoofdstuk 1 beschrijft de ramp en de Nationale Actie 'Help slachtoffers Syrië'. Hoofdstuk 2 beschrijft in welke landen de deelnemers met SHO-gelden activiteiten uitvoerden, hoe er wordt samengewerkt, volgens welke principes en standaarden SHO-deelnemers werken en hoe de SHO-deelnemers de hulpverlening verantwoorden in rapportages en evaluaties. Hoofdstuk 3 beschrijft de resultaten van de hulpverlening per land en per SHO-deelnemer. Hier komen per land ook de belemmeringen bij de hulpverlening aan bod. Ook beschrijft dit hoofdstuk welke hulp de SHO-deelnemers bieden nu de Giro555-gelden zijn besteed. Het vierde en laatste hoofdstuk geeft inzicht in de financiën.

Algemene informatie over de SHO, de actie 'Help slachtoffers Syrië' en andere acties staat op de SHO-website: www.samenwerkendehulporganisaties.nl.

1.1 De humanitaire ramp: van protesten tot burgeroorlog

Na de protesten in landen in Noord-Afrika, die bekend zijn geworden als de Arabische lente, kwam op 15 maart 2011 ook in Syrië een protestbeweging op gang. Een deel van de bevolking kwam in opstand en eiste het aftreden van de zittende president en zijn regeringspartij. Het regime trad met veel geweld op tegen de protestdemonstraties en binnen enkele maanden escaleerde dit tot een burgeroorlog die inmiddels bijna drie jaar aanhoudt. Het conflict, waarbij steeds meer (strijdende) partijen betrokken raakten, heeft geleid tot een voortdurend groeiende humanitaire ramp.

Van kwaad tot erger

Bij de start van de SHO-actie, 2 jaar na de eerste protesten, gaven de Verenigde Naties aan dat 4 miljoen Syriërs in eigen land of in de buurlanden hulp nodig hadden. Tijdens de actie liep dit aantal op naar 5,5 miljoen en half november 2013 werd het aantal hulpbehoevenden op 9,3 miljoen geschat¹. Bijna de helft van hen is kind. Inmiddels is 43% van de Syriërs dagelijks afhankelijk van hulp. Het aantal vluchtelingen is exponentieel toegenomen, vooral in de buurlanden. In maart 2013 ging het om 1,1 miljoen² mensen, in juni

¹ <http://reliefweb.int/report/syrian-arab-republic/humanitarian-bulletin-syria-issue-37-4-18-november-2013>

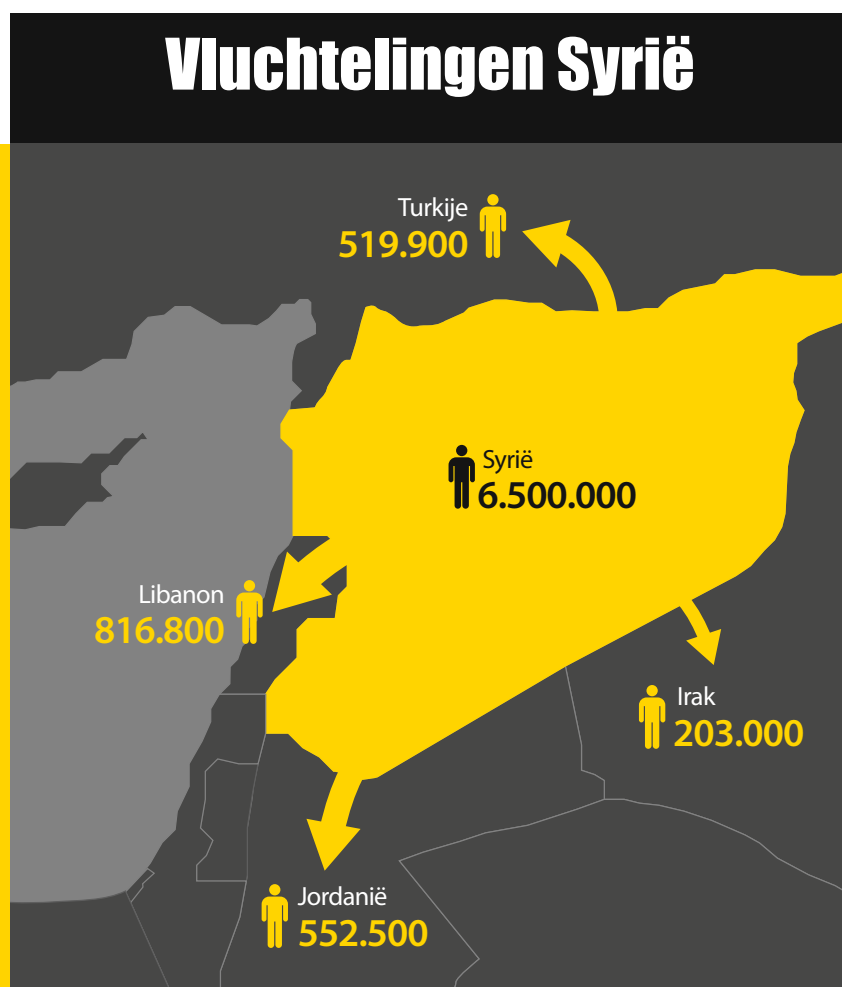
² <http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/Syria%20Humanitarian%20Bulletin%20No%202013.pdf>

2013 om 1,7 miljoen mensen en in november 2013 waren er 2,2 miljoen geregistreerde vluchtelingen. In de tabel en figuur hieronder is te zien waar vluchtelingen zich vestigden:

Land	Vluchtelingen geregistreerd door UNHCR en/of opgevangen maar wachtend op registratie, peildatum 18 november 2013 *
Egypte	127.400
Irak	203.000
Jordanië	552.500
Libanon	816.800
Turkije	519.900
Noord-Afrika	15.000
Totaal	2.234.600

* Dit aantal vluchtelingen is het aantal dat geregistreerd is door UNHCR of wacht op registratie. In alle omliggende landen zijn gevluchte Syriërs die zich niet registreren. De aantallen hiervan zijn niet bekend, maar de schattingen lopen van 0,7 - 1 miljoen.

Figuur A: Overzicht aantallen ontheemden in Syrië en Syrische vluchtelingen in buurlanden



* *Vluchtelingen uit Syrië geregistreerd en/of wachtend op registratie per 18 november 2013. Dit is inclusief 127.400 vluchtelingen in Egypte en 15.000 vluchtelingen in Noord-Afrika.*

- 9,3 miljoen mensen in nood
- 6,5 miljoen ontheemden
- 2,2 miljoen vluchtelingen*

Cijfers: UNHCR 18 november 2013

Volgens OCHA, het bureau van de Verenigde Naties (VN) voor noodhulpcoördinatie, zijn tot nu toe ruim 100.000 doden gevallen. Over het aantal gewonden zijn geen exacte cijfers bekend. In grote delen van het land wordt gevochten, voornamelijk in en rond de steden. De bevolking leeft dagelijks in angst. Veel infrastructuur en (overheids-)voorzieningen zijn vernietigd, waaronder drinkwatervoorzieningen, het elektriciteitsnetwerk, scholen en ziekenhuizen. Volgens de WHO, de Wereldgezondheidsorganisatie van de Verenigde Naties, was in juni 2013 37% van de ziekenhuizen verwoest en 20% (zwaar) beschadigd³. Ook is ruim driekwart van de ambulances beschadigd, waarvan meer dan de helft geheel onbruikbaar is geworden. De helft van de artsen is het land ontvlucht. Mede hierdoor steken ziektes als polio na 14 jaar weer de kop op en bevallen steeds meer vrouwen zonder medische begeleiding.



Welke woorden moet ik gebruiken? Een afschuwelijke ramp? Ongekende ellende? Een snikhete woestijn? Het buitelt over elkaar heen, de dingen die ik heb gezien, maar als ik het opschrijf zegt het zo weinig.

Tineke Ceelen, directeur Stichting Vluchteling, na een bezoek aan Noord-Irak, in de Volkskrant, 3 september 2013



Een groot deel van de bevolking heeft haar woonplaats moeten verlaten en is ontheemd. Een ander deel is naar de buurlanden gevlucht en heeft het grootste deel van haar bezittingen moeten achterlaten. Deze vluchtelingen

zijn volledig afhankelijk van hulp en hebben dringend behoefte aan voedsel, drinkwater, matrassen en dekens, keukengerei en medische zorg. Doordat basisbenodigdheden als voedsel nauwelijks of alleen tegen aanzienlijk hogere prijzen te verkrijgen zijn, lijdt een deel van de bevolking honger⁴. Op 25 juni 2013 meldde het Wereldvoedselprogramma (WFP)⁵ dat families in Syrië steeds vaker moeten bedelen om aan voedsel te komen. In maart was dit aantal nog 4%, in juni was dit opgelopen tot 9%.

De VN luiden al maanden de noodklok, mede om ervoor te zorgen dat hulporganisaties hun werk kunnen (blijven) doen, ondanks de gevechten. Ongeveer 2,5 miljoen Syriërs kunnen soms niet of onder zeer moeilijke omstandigheden bereikt worden door hulporganisaties.⁶ Ondanks de uiterst gevaarlijke en moeilijke omstandigheden blijven hulporganisaties, waaronder de SHO-deelnemers, hun lokale partners en/of hun koepelorganisaties hun best doen de vele slachtoffers te helpen.

1.2 De Samenwerkende Hulporganisaties

De Stichting Samenwerkende Hulporganisaties (SHO) is een samenwerkingsverband van tien Nederlandse hulporganisaties dat bij grote humanitaire rampen gezamenlijk fondsen werft. Het doel is zoveel mogelijk steun en fondsen te werven onder het Nederlandse publiek om hulp te kunnen bieden aan slachtoffers van een humanitaire ramp. Dit gebeurt met een Nationale Actie, een landelijke actie waar alle aangesloten hulporganisaties aan meedoen en waarvoor één rekeningnummer beschikbaar is: Giro555. Tijdens een Nationale Actie werkt de SHO samen met mediapartners, zoals televisie, radio, kranten en diverse online media om een breed publiek te informeren over de betreffende ramp. De hulporganisaties van de SHO leggen gezamenlijk verantwoording af over de besteding van de opbrengst via rapportages, persberichten en informatie op de website www.giro555.nl. Deze rapportage is een voorbeeld van gezamenlijke verantwoording.

De SHO wordt geleid door het bestuur, dat wordt gecontroleerd door een Raad van Toezicht. Het bestuur en de Raad van Toezicht worden ondersteund door een back en front office, bestaande uit 3 parttime medewerkers. Het SHO-bestuur bestaat uit de directeuren van de deelnemende organisaties en bepaalt het beleid en de dagelijkse gang van zaken. De Raad van Toezicht houdt toezicht op beleid en kwaliteit en adviseert het bestuur. De back en front office dragen zorg voor de dagelijkse gang van zaken, zorgen voor continuïteit en (externe) communicatie tussen de actieperiodes door en verzorgen de verantwoording over de gelden via rapportages, persuitingen en overige berichtgeving.

De SHO bestaat uit: CARE Nederland, Cordaid Mensen in Nood, ICCO en Kerk in Actie, het Nederlandse Rode Kruis, Oxfam Novib, Terre des Hommes, Save the Children, Stichting Vluchteling, UNICEF Nederland en World Vision.

³ http://www.who.int/hac/syria_dashboard_6june2013_final_small_.pdf

⁴ http://www.washingtonpost.com/world/middle_east/aid-still-a-trickle-as-syrians-contend-with-hunger-disease/2013/10/26/ff5024e2-3e49-11e3-b0e7-716179a2c2c7_story.html

⁵ <http://www.un.org/apps/news/story.asp?NewsID=45266#.Up-ySP-A1Ms>

⁶ <http://www.unocha.org/top-stories/all-stories/syria-%E2%80%9Cfighting-continues-intensify-across-country-and-its-impact-civilians>

1.3 De Nationale Actie 'Help slachtoffers Syrië'

SHO-deelnemers, hun lokale partners en/of hun koepels zijn al sinds het begin van het conflict actief in Syrië en/of omliggende landen. Op 25 maart 2013 startte de SHO een Nationale Actie om extra geld op te halen om de hulpactiviteiten uit te breiden of op te schalen. Op Tweede Paasdag, 1 april 2013, organiseerden de VARA en de EO een televisieavond met als titel "S.O.S. Syrië!" om aandacht te vragen voor de humanitaire ramp. In mei kwam Paul de Leeuw in actie in zijn show "Langs de Leeuw". Op 3 juni sloot de actie 'Help slachtoffers Syrië' met een totaal bedrag van 4,9 miljoen euro. Tot 31 augustus 2013 zijn giften die op Giro555 binnenkwamen toegekend aan hulp voor de slachtoffers van het conflict in Syrië. Daarmee kwam de opbrengst uiteindelijk uit op ruim 5 miljoen euro.

Deze opbrengst is verdeeld onder de tien SHO-deelnemers, die hiermee direct noodhulp hebben verleend in Syrië en de buurlanden Irak, Jordanië en Libanon. Zij besteedden het geld aan hulp vanaf 1 april tot 30 september 2013. Minimaal 50% van de actieopbrengst werd binnen Syrië besteed, de overige gelden in de buurlanden waar vluchtelingen uit Syrië verblijven.



Foto: ICCO en Kerk in Actie/ACT Alliance

Baby Hepa net op tijd gered

De 24-jarige Bahia is net getrouwd als de onrusten in Syrië uitbreken. Wanneer haar huis wordt gebombardeerd, vlucht ze met haar man naar haar ouders, waar ze ontdekt dat ze zwanger is. Tijd om daar van te genieten is er niet: een paar dagen later wordt haar man vermoord. Bahia vlucht hals over kop met haar moeder en zussen naar Libanon, waar ze onderdak vindt in een leegstaand appartement. Ze is gespannen, ondervoed en slaapt slecht. "Ik lag hele nachten te huilen. Ik had geen geld, geen energie, geen hoop. Hoe moest ik hier in m'n eentje een kindje opvoeden?" Vlak voor haar bevalling hoort Bahia over een kliniek waar een partnerorganisatie van ICCO en Kerk in Actie Syrische vluchtelingen medische hulp biedt. Helaas was de bevalling toen al op handen. Haar kindje, Hepa, kwam zwaar ondervoed en extreem zwak ter wereld. Dankzij intensieve zorg in de kliniek en nazorg via huisbezoeken, is Hepa gelukkig aangesterkt. "Het gaat niet alleen beter met Hepa, maar ook met mij", vertelt Bahia opgelucht. "Ik ben zo dankbaar dat mijn kindje is gered."

2. Hulpverlening door SHO-deelnemers

2.1 Landen en programma's

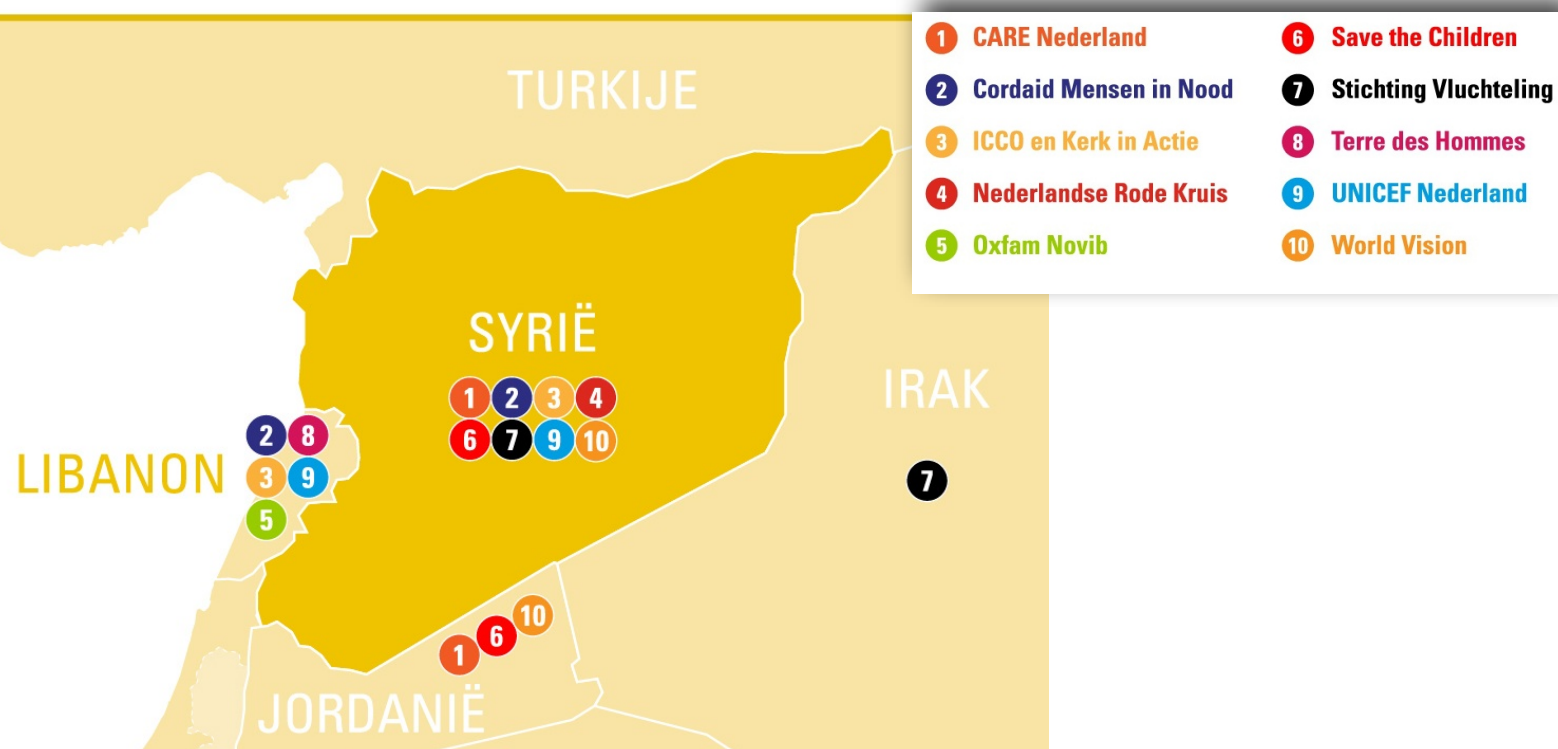
De SHO-deelnemers hebben met Giro555-geld hulp verleend in Syrië, Irak, Jordanië en Libanon. Onderstaand kaartje laat zien welke deelnemer in welk land Giro555-geld heeft ingezet. De deelnemers hebben ervoor gekozen om in maximaal twee landen hulp te bieden met Giro555-geld om de kosten voor coördinatie en organisatie van deze hulp zo laag mogelijk te houden. De meeste deelnemers werken daarnaast in andere landen met fondsen van andere donoren. Sommige deelnemers werken ook in Turkije en Egypte. Op het moment dat de Nationale Actie plaatsvond, waren de noden binnen Syrië het grootst. Daarom is ervoor gekozen tenminste de helft van de hulpverlening met Giro555-geld daar te laten plaatsvinden.

De SHO-deelnemers werken daar waar de nood het hoogst is en bieden hulp aan doelgroepen die deze hulp het hardst nodig hebben. In Irak, Jordanië en Libanon is ook hulp geboden aan *host communities*: gastgemeenschappen die vluchtelingen uit Syrië opvangen.

De beschikbare fondsen waren in Syrië volstrekt onvoldoende om alle noden te lenigen. Organisaties hebben lastige keuzes moeten maken in wie welke hulp kan ontvangen. Zij hebben voorrang gegeven aan de meest kwetsbare groepen, zoals eenoudergezinnen met een vrouw aan het hoofd, (alleenstaande) kinderen en wezen, vrouwen, mensen met een handicap, of minderheden en groepen die al eens eerder zijn gevlucht. De hulp werd daarbij zo veel mogelijk afgestemd op de specifieke behoeften van deze doelgroepen. Zo hebben Oxfam Novib en ICCO en Kerk in Actie bij hun *cash-for-work* programma's in Libanon voorrang gegeven aan Palestijns-Syrische vluchtelingen, omdat zij van de Libanese regering geen betaald werk mogen doen en daardoor moeilijk zelfvoorzienend kunnen zijn. UNICEF, Terre des Hommes, Save the Children en World Vision stemden hun activiteiten voor jonge kinderen af op de specifieke voedingsbehoeften en op de behoefte aan onderwijs en veiligheid. CARE Nederland bijvoorbeeld heeft zich in Syrië specifiek gericht op de zorg voor (zwangere) vrouwen.

In hoofdstuk 3 staan de specifieke projectgebieden en hulpactiviteiten van iedere deelnemer beschreven. In paragraaf 2.5 is meer te lezen over het bereiken van kwetsbare doelgroepen.

Figuur B: Geografisch overzicht van de landen waar de Giro555-gelden door deelnemers zijn besteed



2.2 Samenwerking en coördinatie

Samenwerking en coördinatie in Nederland

De SHO-deelnemers werven bij grote rampen gezamenlijk fondsen en rapporteren gezamenlijk over de besteding daarvan. Tijdens een Nationale Actie komt het bestuur geregeld bijeen om besluiten te nemen over de actie. Het bestuur beslist onder meer hoe vaak er gerapporteerd wordt, wat de bestedingstermijn is en wat de verdeelsleutel is. Ook zijn er andere overleggen, bijvoorbeeld van noodhulpcoördinatoren of persvoorlichters die actief meewerken aan de actie. Alle SHO-deelnemers rapporteren periodiek aan de SHO over de voortgang van hun hulpverlening. Dit doen zij met individuele inhoudelijke en financiële rapportages, die samen de basis vormen voor een gezamenlijke rapportage als deze.

Internationale koepels en lokale partnerorganisaties

Alle SHO-deelnemers hebben hun eigen werkwijze. Zij verlenen hulp via een veldkantoor ter plaatse, via een internationale koepel of via een uitvoerende lokale partnerorganisatie. Binnen deze verschillende contexten hebben zij afspraken gemaakt en wordt de hulp afgestemd. De lokale organisaties bestaan voornamelijk uit lokale hulpverleners die de omgeving, tradities, cultuur en lokale bevolking goed kennen. Zij hebben goed zicht op de sociale en economische context, zijn in staat de behoeften van de getroffen en te schatten en passen hun strategieën en projecten daarop aan.

Samenwerking en coördinatie in het rampgebied

De coördinatie van de hulpverlening vindt plaats in het rampgebied. De overheid van het getroffen land is verantwoordelijk voor deze coördinatie en wordt daarin normaliter bijgestaan door UN-OCHA. Bij rampen mobiliseert en coördineert deze VN-organisatie de hulp tussen overheden en VN-, internationale en nationale hulporganisaties. De SHO heeft vanuit Nederland géén rol in deze coördinatie. De individuele SHO-deelnemers nemen wel direct of indirect (via hun koepel- of uitvoerende organisaties) deel aan deze coördinatiestructuren en schakelen hierbij rechtstreeks met UN-OCHA en andere organisaties.

UN-OCHA gebruikt een clusterbenadering voor de planning en coördinatie van de hulp. Clusters zijn sectoren als 'water en sanitaire voorzieningen', 'gezondheidszorg', 'voedsel' of 'onderdak'. Door de hulp per cluster te coördineren wordt gezorgd voor een zo goed mogelijke geografische en thematische dekking van de gebieden en bevolkingsgroepen en dat hulpactiviteiten niet dubbel worden uitgevoerd. De organisaties binnen elk cluster komen periodiek bijeen om kennis uit te wisselen, taken te verdelen en activiteiten op elkaar af te stemmen.

“

“Landen moeten ophouden met wapens verkopen. Zo sprak ik met een groep Syriërs die net is aangekomen vanuit Damascus, op de vlucht na een chemische aanval op hun woonwijk. Mensen die tussen twee vuren verkeren. Vreselijk. Soms zijn er even geen andere woorden voor...”

Farah Karimi, directeur Oxfam Novib, tijdens een reis in Jordanië en Libanon, oktober 2013

”

Een voorbeeld van hoe de clusterbenadering werkt

ICCO en Kerk in Actie hebben 20% van de hulp binnen Syrië op een andere locatie verleend dan oorspronkelijk was gepland. Dit was het gevolg van regelmatig overleg met de VN en het Rode Kruis. Wanneer een andere organisatie het plan had om dezelfde hulp op dezelfde locatie te verlenen, dan kozen de partners van ICCO en Kerk in Actie een andere wijk of dorp. Ditzelfde geldt ook voor 15% van de hulp door ICCO en Kerk in Actie in Libanon. Ook de alliantiepartner van Stichting Vluchteling heeft naar aanleiding van de clustervergaderingen met andere hulporganisaties besloten om te werken in een gebied waar weinig andere organisaties werkzaam waren.

In de Syriëcrisis werkt het gangbare UN-OCHA coördinatiemodel niet overal op dezelfde manier. De hulp in Syrië wordt afgestemd via lokale coördinatiemechanismen in overleg met UN-OCHA. Cross border hulp, hulpverlening die plaatsvindt vanuit bijvoorbeeld Turkije en Irak, wordt vooral gecoördineerd in en door een NGO-forum, waarin ook VN-organisaties deelnemen. In bijvoorbeeld Libanon en Jordanië neemt UNHCR een belangrijke rol op zich in de coördinatie tussen de Libanese overheid, VN-organisaties en (inter)nationale hulporganisaties.

Een aantal clusters wordt geleid door de internationale koepels van SHO-deelnemers. Zo heeft Save the Children in Jordanië, Libanon en Syrië een gedeelde voorzittersrol in het onderwijscluster en werkt UNICEF als clusterleider binnen Syrië op de clusters 'water en sanitaire voorzieningen', 'onderwijs' en 'voeding'.

Het opzetten van coördinatiemechanismen is in Syrië niet zonder problemen verlopen. De onveilige situatie en het wantrouwen tussen mensen door het complexe conflict hebben ervoor gezorgd dat de coördinatie in de meeste sectoren pas begin 2013 voldoende op gang is gekomen. Een blijvend probleem voor effectieve coördinatie in Syrië is de onveilige en sterk fluctuerende situatie. Organisaties maken pas één of twee dagen van te voren hun plannen bekend om te voorkomen dat hulptransporten worden aangevallen. Omdat plannen pas zo laat bekend worden, is de kans op dubbeling groter. Het voorkómen van overvallen op hulptransporten en aanvallen op hulpverleners weegt dan echter zwaarder.

Naast de clustercoördinatie vindt samenwerking plaats met de autoriteiten in het land waar de hulp wordt geboden. Zo werkt Caritas Libanon, de internationale zusterorganisatie van Cordaid Mensen in Nood nauw samen met zowel de lokale als de nationale overheid in Libanon. Zij adviseert bijvoorbeeld het ministerie van Sociale Zaken bij het plannen van activiteiten voor vluchtelingen uit Syrië.

Ook onderling werken hulporganisaties samen. World Vision heeft een deel van een training verzorgd voor lokale medewerkers van de verschillende nationale en internationale hulporganisaties die in het nieuwe Azraq kamp gaan werken binnen het cluster 'water en sanitaire voorzieningen'. UNICEF en Terre des Hommes werken sinds juli 2012 aan het opzetten van kindercentra in Oost-Libanon, centra waar kinderen even weer kind kunnen zijn en waar activiteiten worden aangeboden gericht op traumaverwerking. UNICEF en Save the Children werken in het Za'atari vluchtelingenkamp in Jordanië samen op het terrein van onderwijs en bescherming.

In Syrië is samenwerking met alle strijdende partijen nodig om veilige doorgang en toegang tot slachtoffers en hulpbehoevenden in conflictgebieden te krijgen. Dit gaat erg moeizaam. Zo meldt het Rode Kruis⁷ dat het vaak geen toegang krijgt of dat geen veilige toegang geregeld kan worden door het gebrek aan contacten met de strijdende partijen. Een aantal andere hulporganisaties krijgt helemaal geen toestemming van de Syrische regering. De regering in Damascus heeft het aantal internationale organisaties dat officieel hulp mag verlenen in Syrië teruggebracht van 110 naar 29 begin 2013⁸. Dit betekent dat andere organisaties alleen toegang hebben vanuit de buurlanden, vooral vanuit Turkije, Irak en Jordanië, het zogenaamde 'cross border' werk. Ook verlenen zij soms hulp via lokale partnerorganisaties, waarbij het contact op afstand plaatsvindt. Voor het uitvoeren van 'cross border' werk wordt veelal samengewerkt met de autoriteiten van de landen van waaruit de hulp georganiseerd wordt. Ook dan heeft een hulporganisatie voor het afleveren van goederen vaak contact met strijdende (oppositie)partijen om de veiligheid rondom de distributie te bewerkstelligen.

2.3 Werkprincipes en standaarden

De hulpverlening van SHO-deelnemers moet voldoen aan internationale standaarden en principes. Eén daarvan is de '*Code of Conduct for the International Red Cross and Red Crescent Movement and NGOs in Disaster Relief*'. Deze code schrijft onder meer voor dat hulp op een onpartijdige manier gegeven moet worden, dat hulp moet bijdragen aan het voorkomen van rampen in de toekomst, dat gebruik moet worden gemaakt van lokale capaciteit en dat slachtoffers betrokken moeten worden bij de planning en de uitvoering van de hulpactiviteiten.

Daarnaast hanteren alle SHO-deelnemers de Sphere-standaarden¹⁰. Deze zijn gebaseerd op de volgende uitgangspunten: al het mogelijke moet worden gedaan om menselijk lijden als gevolg van rampen en conflicten te verlichten, iedereen die door een ramp getroffen wordt, heeft recht op een waardig leven (*life with dignity*) en iedereen die door een ramp getroffen wordt, heeft recht op hulp.

De Sphere-standaarden geven richtlijnen voor de kwaliteit van hulp en voor verantwoording naar de slachtoffers van rampen, zowel bij het opstellen en plannen van hulpactiviteiten als bij de uitvoering daarvan. Zo geven de Sphere-standaarden aan dat iemand toegang moet hebben tot voldoende en schoon water en



⁷ <http://www.washingtonpost.com/blogs/worldviews/wp/2013/09/16/what-syria-looks-like-to-red-cross-workers-on-the-ground/>

⁸ <http://intercrossblog.icrc.org/blog/syria-daily-struggle-desperately-deserves-our-attention>

⁹ OCHA – Security Council Briefing on Syria – Thursday 18 April 2013

¹⁰ De Sphere-standaarden bepalen de minimale kwaliteitseisen waaraan humanitaire hulp moet voldoen. Zie ook: www.sphereproject.org

tot genoeg en passende voeding. Naast de standaarden zijn er richtlijnen die aangeven hoeveel liter water iemand idealiter per dag tot z'n beschikking heeft of hoeveel latrines er aanwezig zouden moeten zijn. Deze richtlijnen zijn indicaties en bedoeld om de standaarden concreet en meetbaar te maken. Ook zijn er standaarden over het betrekken van de bevolking bij de planning en uitvoering van noodhulpprogramma's.

Zowel in Syrië als in de buurlanden is de nood hoog en zijn de beschikbare fondsen beperkt. De Sphere-standaarden worden daardoor niet gehaald: de standaarden stellen dat iedereen recht heeft op voldoende hulp. De hulporganisaties maken echter keuzes op basis van de hoogste noden en zorgen dat de meest kwetsbaren hulp krijgen. Helaas betekent dat soms dat minder kwetsbare groepen geen of minder hulp ontvangen. Daarnaast hebben hulporganisaties niet altijd toegang tot slachtoffers, waardoor hulp bieden op sommige momenten helemaal niet mogelijk is (zie ook paragraaf 3.1.3. over belemmeringen). Ook al blijven hulporganisaties met strijdende partijen onderhandelen over de toegang tot gebieden, toch zijn sommige delen van het land weken of maandenlang niet te bereiken en kunnen hulporganisaties hun werk niet uitvoeren volgens de bovengenoemde standaarden en principes.



**Dan vlucht je hierheen in de hoop ooit weer terug te kunnen.
En hier zit je vast. Je mag niet weg. Je hebt eigenlijk geen leven.**



Paul de Leeuw tijdens een bezoek aan een vluchtelingenkamp in Jordanië, mei 2013

Voorbeelden van het toepassen van de Sphere-richtlijnen:

- World Vision heeft bij de aanleg van waterpunten in het Azraq kamp de richtlijn aangehouden dat waterbronnen en pompen zo ontworpen en onderhouden moeten worden dat er continu voldoende water aanwezig is. Het watersysteem is ontworpen om iedereen van 30 liter water per dag te voorzien. De officiële richtlijn is 15 liter per persoon per dag.
- Bij het distribueren van voedsel is het belangrijk dat het voedsel tijdig aankomt en dat de verdeling op een duidelijke, veilige en waardige manier gebeurt. De partner van Cordaid Mensen in Nood registreert welke families voedselpakketten ontvangen en informeert hen over de distributiemethode en -keuzes. Als medewerkers gebieden niet in kunnen - vanwege gevechten of wegblokkades - vragen zij lokale leiders die zij kennen om de pakketten mee te nemen en uit te delen. Zij kunnen dan feitelijk niet controleren of die pakketten ook daadwerkelijk worden afgeleverd, maar handelen op basis van vertrouwen.
- Voor de bouw van een school in Irak heeft de partnerorganisatie van Stichting Vluchteling zoveel mogelijk gezorgd dat vluchtelingen uit Syrië, de lokale Irakese bevolking en de lokale overheid betrokken zijn. De lokale overheid gaf toestemming voor de bouw en wees grond toe, zodat de school kon worden gebouwd met draagvlak van lokale leiders. Ook werd het bouw materiaal getest door de overheid en werd het ontwerp besproken, zodat de school aan de lokale eisen zou voldoen. De aannemer van het project heeft vluchtelingen uit Syrië aangenomen om een deel van de werkzaamheden, zoals het metselwerk, uit te voeren. Hierdoor kregen zij een kans om betaald te werken. Niet iedereen kon zware bouwwerkzaamheden verrichten. Een aantal mensen uit deze groep kreeg daarom de kans om andere werkzaamheden te verrichten, zoals het bewaken van het bouwterrein.
- CARE deelde voedselpakketten uit waarin lokaal bekende en veel gebruikte producten zaten. Wanneer hulporganisaties echter met gestandaardiseerde voedselpakketten werken, wordt inzichtelijker welke ondersteuning gezinnen hebben gekregen als zij een pakket van een andere organisatie hebben ontvangen. CARE is daarom in overleg met andere organisaties ook gebruik gaan maken van gestandaardiseerde pakketten. Dit maakte het echter moeilijk om aan de wensen en verwachtingen van de lokale bevolking te voldoen.

VOOR



NA



Foto's: World Vision

World Vision heeft in een aantal scholen in Syrië waar vluchtelingen worden opgevangen, toiletten en wasbakken opgeknapt.

2.4 Verantwoording

Waar de SHO in Nederland via rapportages verantwoording aflegt aan het publiek dat geld gedoneerd heeft, leggen hulporganisaties ter plaatse verantwoording af aan de mensen die hulp ontvangen. Hulp is in het algemeen het meest effectief wanneer hulporganisaties de mensen die zij willen helpen vanaf het begin betrekken bij de planning en de uitvoering van de hulp, hen mede verantwoordelijk maken en aan hen verantwoording afleggen. Deze participatieve benadering komt de kwaliteit van de projecten ten goede, is kostenbesparend en efficiënt. De lokale bevolking weet immers wat de belangrijkste noden zijn en wie het meeste voor hulp in aanmerking komt. Bovendien heeft zij cruciale kennis over de producten en materialen die het beste gebruikt kunnen worden bij de hulpverlening.

Bij de uitvoering van de hulpprogramma's in Syrië (en soms in de buurlanden) was het niet altijd mogelijk deze principes toe te passen, wanneer directe toegang tot de getroffen bevolking gedurende langere tijd niet mogelijk was.

Mechanismen die ontwikkeld zijn om de doelgroep de mogelijkheid te geven invloed uit te oefenen op de besluitvorming, zijn de principes van het *Humanitarian Accountability Partnership - International* (HAP-I), die veel partnerorganisaties onderschrijven. Deze principes helpen organisaties transparanter te worden, verantwoording af te leggen aan de ontvangers van de hulp en ontvangers de mogelijkheid te bieden feedback te geven.

Voorbeelden van verantwoording:

- Oxfam Novib en haar partners maken in Libanon bijvoorbeeld gebruik van focusgroepdiscussies en zogenaamde *'needs assessments'*, waarbij zij de hulpbehoevenden vragen mee te denken in het opzetten van de hulpactiviteiten. Tijdens de *'needs assessments'* wordt mensen gevraagd naar hun behoeften. Vervolgens organiseren de partnerorganisaties bijeenkomsten om de definitieve aanpak en activiteiten voor te leggen. Ook werden distributies publiekelijk aangekondigd, onder andere door posters op te hangen met de namen van hulpontvangers, sms-berichten te sturen en berichten via officiële instanties te laten verspreiden.
- Het Rode Kruis kreeg feedback van zowel de ontvangers van voedsel- en hygiënepakketten als van vrijwilligers die de pakketten uitdeelden. De vrijwilligers gaven aan dat de noden steeds groter werden. De ontvangers van de hulp gaven feedback op de inhoud. Op basis van de feedback is het aantal calorieën per voedselpakket verhoogd en zijn een aantal hygiëneproducten toegevoegd.
- Save the Children verzamelt feedback van ouders over de activiteiten die uitgevoerd worden op de kindercentra, om zo beter aan te kunnen sluiten bij de behoeften van de ouders en kinderen. Ook luistert Save the Children naar de inbreng van vrijwilligers die op de kindercentra werken. Op basis van gesprekken met ouders worden meisjes indien nodig opgehaald en thuis gebracht, zodat zij veilig naar de kindercentra kunnen komen. Ook wordt ervoor gezorgd dat meisjes dezelfde kansen krijgen om aan activiteiten mee te doen als jongens, zodat ook zij kunnen spelen en zich verder kunnen ontwikkelen.

“ We must all share the shame (...). We should stop and ask ourselves how, in all conscience, we can continue to fail the children of Syria. ”

Anthony Lake, Executive Director UNICEF, augustus 2013

2.5 Kwetsbare groepen

Alle hulporganisaties besteden extra aandacht aan kwetsbare groepen, zoals mensen met een handicap of chronische ziekte, kinderen en wezen, zwangere vrouwen, vrouwen die borstvoeding geven en eenoudergezinnen met een vrouw aan het hoofd, ouderen en de allerarmsten. Juist op het moment dat er onvoldoende fondsen beschikbaar zijn, is het belangrijk om de meest kwetsbaren voorrang te geven.

“ Ik heb veel indrukwekkende verhalen gehoord. In Jordanië kunnen kinderen van Syrische vluchtelingen niet naar school. Dit is echt een probleem van de toekomst. Syrische kinderen hebben lang geen onderwijs genoten en het ziet er niet naar uit dat dit op korte termijn gaat veranderen. Bovendien staat de winter voor de deur; er is geen brandstof, er is niets. ”

Guus Eskens, directeur CARE Nederland, bezocht Syrische vluchtelingen in Jordanië in april 2013

Voorbeelden van steun aan kwetsbare groepen:

- Een partner van Cordaid Mensen in Nood in Libanon maakt gebruik van een methode waarbij een sociaal werker via interviews vaststelt of een persoon of gezin extra hulp nodig heeft. Deze interviews worden doorgaans op kantoor uitgevoerd, maar de sociaal werkers legden ook huisbezoeken af. Deze huisbezoeken waren nodig, omdat juist de meest kwetsbaren het vervoer naar kantoor niet konden betalen of niet goed genoeg ter been waren om naar het kantoor te komen om hulp te vragen.
- Naar schatting 5% van de Syrische vluchtelingen in Libanon heeft een chronische ziekte. Voordat de oorlog in Syrië uitbrak, waren gezondheidszorg en medicijnen er goedkoop of gratis. In Libanon is de zorg minder goed geregeld. Vluchtelingen lieten een partnerorganisatie van Oxfam Novib weten dat zij de duurdere zorg in Libanon niet konden betalen. Daarom heeft Oxfams partnerorganisatie 75 vluchtelingen een medicijnvoucher gegeven waarmee zij bij een lokale apotheek de medicijnen konden kopen die ze nodig hebben.
- CARE heeft de grootte van de voedselpakketten waar mogelijk aangepast aan de kwetsbaarheid van de huishoudens. In een stad waar herhaaldelijk zwaar werd gevochten en minder humanitaire hulp beschikbaar was, kregen gezinnen een groter pakket dan in andere steden. De gezinnen konden zo een langere tijd met het pakket doen. Lokale comités en autoriteiten werden ingezet om gezamenlijk met de partnerorganisatie vast te stellen welke huishoudens het meest kwetsbaar waren en dus in aanmerking kwamen voor een pakket.
- Kinderen vormen altijd een kwetsbare groep en krijgen van verschillende organisaties specifieke aandacht. Veel kinderen zijn getraumatiseerd. Daarom biedt Terre des Hommes in kindercentra extra psychosociale steun aan. Speciale aandacht is er voor meisjes. Zij ontvangen ook pakketten met specifieke producten voor de vrouwelijke hygiëne, kleding, zeep en een zaklamp met batterijen die hen in het donker bescherming biedt.
- Veel van de Syrische ontheemden zijn eenoudergezinnen met een vrouw aan het hoofd. Op basis van feedback die het Rode Kruis van hulpontvangers kreeg, stelde het drie verschillende babypakketten samen: ongeveer 40% van de pakketten was voor baby's van 0-6 maanden, nog eens 40% was voor baby's van 7-12 maanden en de resterende 20% voor baby's van 13-24 maanden oud.

Foto: CARE International, Jordanië (2013)



Yousef: voorheen vluchteling, nu hulpverlener

Yousef, hulpverlener voor CARE, weet uit eigen ervaring hoe het leven in een vluchtelingkamp is. Als Palestijns vluchteling groeide hij op in een vluchtelingkamp in Jordanië. Zijn ervaring zet hij nu in om andere vluchtelingen helpen. Hij deed als vrijwilliger sociaal werk en kwam zo in contact met CARE. Nu werkt Yousef voor het CARE-team in het Jordaanse vluchtelingkamp Azraq. Als ervaringsdeskundige is hij een aanwinst voor zijn team, zijn inbreng is van grote waarde. Yousef heeft zich gespecialiseerd in het coördineren van bouwwerkzaamheden. Met grote passie en deskundigheid neemt hij de leiding daarvan op zich. Het verhaal van Yousef laat zien dat de vluchtelingen van nu wel eens de hulpverleners van morgen kunnen zijn.

2.6 Pleitbezorging en lobbyactiviteiten

Hulporganisaties hebben zich niet alleen gericht op het geven van hulp, ze hebben ook belangrijke thema's onder de aandacht gebracht bij de internationale gemeenschap, bij de overheden van de landen in de conflictregio, bij de Nederlandse overheid en bij andere hulporganisaties. Dit deden zij met lobby en advisering. Zij vroegen onder meer aandacht voor specifieke vraagstukken, zoals het humanitaire recht in oorlog en kinderrechten.

Enkele voorbeelden van pleitbezorging en lobbyactiviteiten op nationaal en internationaal niveau :

- Oxfam Novib vraagt aandacht voor het leed van Syrische vluchtelingen bij de Nederlandse regering via brieven. Ook deelt de organisatie informatie over de situatie in en om Syrië met het ministerie van Buitenlandse Zaken. Oxfam Novib doet dat ook op internationaal niveau, samen met zusterorganisaties. Na de chemische aanvallen rond Damascus verzamelde Oxfam met een wereldwijde petitie meer dan 100.000 handtekeningen. De petitie werd aangeboden aan president Obama van de Verenigde Staten en president Poetin van Rusland om hen te bewegen een vreedzame oplossing voor het conflict te vinden. Ook rond de jaarlijkse vergadering van de Verenigde Naties, de UN General Assembly, bleef Oxfam druk uitoefenen op wereldleiders om een vreedzame oplossing te zoeken en om bij alle strijdende partijen aan te dringen op het naleven van de internationale humanitaire wetgeving. Daarin staat onder andere dat het gebruik van chemische wapens verboden is en dat burgers te allen tijde beschermd moeten worden. Tenslotte heeft Oxfam zich bij de EU hard gemaakt om het wapenembargo voor Syrië te verlengen.
- Save the Children heeft met diverse rapporten over de situatie in en rond Syrië de Verenigde Naties en wereldleiders opgeroepen tot een einde aan het geweld in Syrië en een vrije doorgang voor humanitaire hulp aan alle Syriërs in het land. Voor deze rapporten is internationaal draagvlak gecreëerd met online petitie's aan wereldleiders, waaronder de Britse premier Cameron.
- Op 19 augustus 2013 was het de Internationale dag van de humanitaire hulp, een dag waarop alle mensen die zich wereldwijd inzetten om anderen te helpen, worden bedankt. Het Rode Kruis heeft deze dag gebruikt om respect en eer te betuigen aan de vrijwilligers die bij de hulpverlening in Syrië zijn omgekomen. Een video over het werk van de Syrische partnerorganisatie van het Rode Kruis (SARC) ondersteunde deze boodschap en werd aangeboden aan alle Rode Kruisverenigingen en media wereldwijd.

Enkele voorbeelden van pleitbezorging op lokaal niveau:

- Medewerkers van de partnerorganisatie Caritas van Cordaid Mensen in Nood merkten op dat minstens 40% van de vluchtelingen die de grens met Libanon overstaken niet wisten waar zij hulp konden krijgen. Met een brief en een bezoek aan de douaneautoriteiten pleitte Caritas voor een informatiebalie bij de grenspost. Sinds 1 juni 2013 is een informatiebalie operationeel om nieuwe vluchtelingen te helpen hun weg te vinden. Ouderen en mensen met een handicap ontvangen speciale begeleiding om lange wachttijden bij de grenscontroles te voorkomen.
- De alliantiepartner van Stichting Vluchteling werkt samen met Irakese regionale en landelijke overheidsinstanties om onderwijs mogelijk te maken voor Syrische vluchtelingen. De partner heeft gepleit voor een spoedige opening van de nieuwe middelbare school toen de districtsautoriteiten dit vertraagden. Ook vroeg de partner aandacht voor het schoolcurriculum en de taal waarin onderwijs wordt gegeven. Het Syrische en Irakese curriculum zijn namelijk verschillend. In Syrië werd in het Arabisch les gegeven, in Noord-Irak gebeurt dit in het Koerdisch. Het ministerie besloot om het Irakese curriculum te blijven aanbieden, maar stond toe dat lessen in het Arabisch gegeven worden om tegemoet te komen aan de behoeften van de vluchtelingen uit Syrië.

“ De beelden uit de tentenkampen in Libanon braken nochtans van wanhoop. Uitgehongerde mannen, vrouwen en kinderen, verkleumd door sneeuw en vrieskou. Nauwelijks een handvol kreupelhout voor een nachtvuurtje. Europa kent geen generositeit voor Syrische vluchtelingen, niet zoals voor Filipijnse slachtoffers van tyfoons. Hen treft geen schuld. Syriërs daarentegen worden automatisch gekoppeld aan politieke conflicten, aan rebellie en criminaliteit, aan genadeloosheid van een dictator, aan terreur van tribale milities en Al Qaida. Vicieuze cirkel van zelfdestructie en corruptie. Geen compassie dus. ”

Hugo Camps, journalist, columnist en schrijver, *De Morgen* 14 december 2013

“ De toegang en de veiligheid bemoeilijken de hulp. We onderhandelen altijd over de mogelijkheid ergens heen te gaan. Wij geloven dat het belangrijk is dat we zelf gaan en de hulpgoederen zelf aan de burgers uitreiken. Niet alleen om te controleren of hulp goed wordt verspreid, maar het stelt ons ook in staat met de gewonden te spreken, die ons vertellen wat er met hen is gebeurd.”

Yves Daccord, directeur-generaal van het Internationale Rode Kruis

2.7 Capaciteitsopbouw

Capaciteitsopbouw richt zich op het versterken van kennis en vaardigheden van de lokale bevolking, lokale en internationale staf, en organisaties en overheidsinstellingen. Het doel is om de uitvoering van de hulpactiviteiten te verbeteren en de duurzaamheid te vergroten.

Hulporganisaties werken vaak samen met lokale partnerorganisaties. Partnerorganisaties in Syrië hadden tot het uitbreken van de oorlog in 2011 echter geen ervaring met noodhulp. De kennis over bijvoorbeeld de Sphere-standaarden en de *'Code of Conduct in Disaster Relief'* (zie paragraaf 2.3) was gering. CARE gaf haar partnerorganisatie training over deze humanitaire standaarden en over rapporteren, inkoop en programmamanagement.

De partnerorganisatie van het Rode Kruis werkt in Syrië met zowel vaste medewerkers als met vrijwilligers. Meer dan 70 medewerkers en vrijwilligers volgden 2 trainingen over onder andere logistiek, magazijnmanagement, informatiemanagement en het coördineren van grootschalige distributies. Ook geven ervaren medewerkers on-the-job-training aan minder ervaren medewerkers en vrijwilligers.

In samenwerking met UNICEF traint en coacht Save the Children nieuwe medewerkers en vrijwilligers op het gebied van kinderbescherming, veiligheid en de ontwikkeling van kinderen. Zij leren ook wanneer en hoe zij kwetsbare kinderen kunnen doorverwijzen naar specialistische zorg. Save the Children geeft ook trainingen aan ouders, bijvoorbeeld over het begeleiden van hun kind(eren) bij de verwerking van traumatische ervaringen. Ook kunnen ouders deelnemen aan activiteiten om in contact te komen met lotgenoten.

De 3 klinieken in Syrië waar Stichting Vluchteling werkt, waren voormalige zorgcentra die leeg stonden. De meesten van de aangenomen medisch specialisten hadden voor de oorlog een baan bij overheidsklinieken. Wel heeft de partner van Stichting Vluchteling de medewerkers en ook de lokale bevolking getraind in een nieuwe manier van zorg, waarbij de focus ligt op het voorkomen in plaats van het genezen van ziekten.



Foto: Rode Kruis

Syrische scholier ontvangt een rugzak van het Rode Kruis met daarin pennen, schriften, een gum en puntenslijper, een geodriehoek en een voetbal.

2.8 Monitoring en evaluatie

Alle SHO-deelnemers beschikken over een evaluatiebeleid, dat zij ook inzetten om de hulpprojecten die zij met Giro555-gelden uitvoeren, te evalueren. De instrumenten die zij gebruiken zijn gericht op het monitoren van de kwaliteit van de uitvoering en op het evalueren van de resultaten van de programma's. Organisaties die in internationale netwerken noodhulp en rehabilitatieprogramma's uitvoeren, hoeven geen eigen aparte externe evaluaties uit te voeren. Wel moeten zij het evaluatiebeleid en de evaluatiepraktijk van hun internationale netwerk bij het back office van de SHO bekend maken. Ook moeten zij de resultaten communiceren van evaluaties van projecten die met Giro555-geld zijn uitgevoerd.

In aanvulling op de eigen evaluatierichtlijnen verantwoordt de SHO-deelnemers minimaal 50% van de ontvangen SHO-middelen via externe evaluaties. Daarbij wordt een ondergrens aangehouden van € 250.000 per deelnemer. Het raamwerk voor de evaluaties van de programma's dient gebaseerd te zijn op de principes zoals die zijn vastgelegd in de Code of Conduct en, waar van toepassing, de Sphere-standaarden. De evaluaties richten zich vooral op de resultaten, het bereik, de uitkomsten en, indien mogelijk, de impact op het niveau van de doelgroep.

Vanwege de onveilige situatie in Syrië is een veldevaluatie niet mogelijk. Het SHO-bestuur heeft daarom besloten dat er minimaal een externe deskevaluatie plaats moet vinden. Dit houdt in dat de evaluatie een analyse is van rapporten, andere documenten en eventueel fotomateriaal, vaak aangevuld met telefoongesprekken met hulpverleners ter plaatse. Een evaluator gaat dan niet het veld in, omdat de veiligheidsrisico's te groot zijn. Als de situatie het toelaat, zullen organisaties alsnog een (veld-)evaluatie laten uitvoeren.

“ Het is in sommige delen van Syrië gewoon de hel op aarde. Er wordt hard gevochten, niemand wordt gespaard, iedereen is slachtoffer van gruwelijk geweld.

*Minister Timmermans van Buitenlandse Zaken,
Radio 1-journaal, 26 november 2013*

”

Ook monitoring van hulpprogramma's is vaak lastig in onveilige gebieden of gebieden met beperkte toegang. Er wordt gezocht naar alternatieven, zoals het inzetten van lokale externe partijen, het maken van foto's en andere managementsystemen. Deze oplossingen zijn niet altijd optimaal, maar geven de organisaties toch mogelijkheden om binnen deze context het werk te monitoren.

Voorbeelden van monitoring en evaluaties:

- Projectmanagers van uitvoerende partnerorganisaties van ICCO en Kerk in Actie monitoren dagelijks de uitvoering van het hulpprogramma in Syrië en Libanon aan de hand van de geplande resultaten. Als er afwijkingen zijn, melden zij die aan de programmacoördinator. Daarnaast zijn de uitvoerende internationale leden van het ACT-netwerk betrokken bij de planning, monitoring en evaluatie van het programma. Zij trainen de (nieuwe) staf van lokale partners ter plaatse, of op afstand. Een Nederlandse noodhulpcoördinator van ICCO en Kerk in Actie heeft de regio twee keer bezocht voor een monitoringsbezoek. Zijn belangrijkste bevindingen waren:
 - Dankzij de jarenlange investering in de opbouw van de capaciteit van Syrische partnerorganisaties, is de hulp voor zover mogelijk volgens internationale principes uitgevoerd en terechtgekomen bij mensen die het echt nodig hadden. De logistieke en administratieve systemen zijn tijdig aangepast aan de grote hoeveelheden hulpgoederen en de zeer onveilige context.
 - De planning van de uitvoering van het totale hulpprogramma van het ACT-netwerk is bemoeilijkt door het feit dat bijdragen uit het netwerk beetje bij beetje binnenkwamen en dat uiteindelijk maar 66% van het totale benodigde bedrag beschikbaar kwam.
 - Het gevaar bestaat dat mensen afhankelijk worden van hulp. De manieren van distribueren van hulpgoederen moet daarom duurzamer worden, bijvoorbeeld door gebruik te maken van *cash/food for work* programma's. Hierbij ontvangen begunstigden hulp in ruil voor het uitvoeren van werkzaamheden.
- De zorgcoördinator van de alliantiepartner van Stichting Vluchteling verblijft vanwege de veiligheidssituatie het grootste deel van de tijd buiten Syrië. Monitoringsbezoeken aan de klinieken binnen Syrië moesten worden ingekort of waren niet altijd mogelijk vanwege gesloten grenzen. Om toch wekelijks te kunnen monitoren, werd in elk van de klinieken een informatiemanagementsysteem ingezet en werd een Syrische zorgmanager ingezet om dit systeem bij te houden. Deze zorgmanager stelt nu vanuit het systeem wekelijkse rapportages op en stuurt deze naar de zorgcoördinator, die zo op afstand het programma kan monitoren.

- Terre des Hommes heeft alle kinderen in haar onderwijsprogramma's vooraf beoordeeld op hun leerbehoeften. Op basis van die behoeften en hun leeftijd zijn zij ingedeeld in klassen, zodat elk kind het onderwijs ontvangt dat bij hem of haar past. Elke groep wordt aan het eind van de week weer getoetst door de leraar om te monitoren of het onderwijsprogramma van Terre des Hommes aanslaat.
- UNICEF voert regelmatig monitoringsbezoeken uit in het veld en ontvangt tweewekelijkse of maandelijkse rapporten van alle partnerorganisaties. De verkregen informatie wordt vergeleken met de geplande doelen en resultaten om de vooruitgang te meten ten opzichte van het vorige rapport. UNICEF plant ook bezoeken aan partners tijdens bijvoorbeeld distributies, hoewel dit binnen Syrië niet altijd mogelijk is, vanwege de veiligheidssituatie. Dit maakt het moeilijk te monitoren of producten en diensten juist die mensen bereiken die deze het hardst nodig hebben. UNICEF heeft daarom een onafhankelijke lokale organisatie met een wijd verbreid netwerk ingeschakeld om monitoringsactiviteiten in een aantal moeilijk bereikbare plaatsen uit te voeren.

2.9 Geleerde lessen

De hulporganisaties trekken lessen uit de geleverde hulpverlening en uit de uitdagingen die zij tegenkomen, die direct worden geïmplementeerd of meegenomen voor toekomstige hulpoperaties. Sommige geleerde lessen gelden heel specifiek voor een gebied, doelgroep of context. Andere lessen kunnen breder en ook in andere noodhulp situaties van toepassing zijn. De hulpverlening in en om Syrië gaat door, en geleerde lessen zullen gaandeweg geïmplementeerd worden. Hulporganisaties leren ook van elkaar door binnen de clustervergaderingen *best practices* met elkaar te delen. Zo heeft UNHCR, een belangrijke partner van World Vision, een evaluatie uitgevoerd in het Za'atari vluchtelingenkamp in Jordanië en de lessen hieruit gedeeld met de diverse partners. World Vision heeft de informatie over de planning en ontwikkeling van dit kamp gebruikt voor haar werk in het nieuw te bouwen Azraq kamp. Een belangrijke les betrof het opzetten van het kamp: het creëren van 'dorpen' met een kern heeft de voorkeur boven informele districten. Ook bleek een groter aantal toiletten gewenst. World Vision heeft daarop de plannen voor de water- en sanitaire infrastructuur in Azraq aangepast.

Eén van de partnerorganisaties van ICCO en Kerk in Actie voerde haar hulpverlening uit vanuit een centraal gelegen kantoor en opslag. Als dit kantoor en deze loods aangevallen en verwoest zouden worden, zou haar hele hulpoperatie stil komen te liggen. Door 22 nieuwe, kleine kantoren met opslagvoorzieningen te openen en de hulpverlening decentraal te organiseren, is dit risico verkleind. Ook hebben wegblokkades hierdoor op een minder groot deel van de hulpverlening effect. Bijkomend voordeel is dat plannen sneller dan voorheen kunnen worden aangepast aan veranderingen in de omgeving, waaronder gevechten, en dat de relatie tussen staf en ontheemden door de kortere afstanden nog beter is geworden.

UNICEF wil zoveel mogelijk kinderen bereiken die getroffen zijn door het geweld om hen heen. Gebieden zijn echter soms moeilijk te bereiken door gevechten of door de onwil van vechtende partijen om een veilige toegang te garanderen. Ook is de capaciteit van partnerorganisaties niet altijd voldoende. De inzet van mobiele kindvriendelijke ruimtes en het organiseren van open dagen blijken succesvolle manieren om in deze context te opereren. Open dagen worden georganiseerd voor kinderen die zich bevinden buiten de gebieden die UNICEF met vaste programma's bereikt. Ook het uitdelen van pakketten met speel- en knutselmateriaal voor gebruik thuis is een methode om kinderen te bereiken die vanwege de veiligheid niet naar een kindvriendelijk centrum kunnen komen.

Tijdens de bouw van de door Save the Children gesteunde bakkerij zijn een aantal lessen getrokken: wanneer het aanleveren van goederen steeds moeilijker wordt en infrastructuur is verwoest, is het belangrijk om de voedselproductie zo dicht mogelijk bij de mensen te krijgen; zoek alle leveranciers zo dicht mogelijk bij de bouwlocatie om vertragingen door bijvoorbeeld wegblokkades en gevechten langs aanvoerroutes te beperken; bestel materialen zo snel mogelijk, zeker als deze van enige afstand moeten komen, eveneens in verband met logistieke uitdagingen.

Foto: Peter Biro/IRC



Stichting Vluchteling steunt gezondheidszorg in Syrië.

3. Hulp en resultaten per land

De volgende paragrafen beschrijven de situatie in achtereenvolgens Syrië, Jordanië, Libanon en Irak. Voor elk land wordt per SHO-deelnemer weergegeven welke hulpactiviteiten zij hebben uitgevoerd met Giro555-geld. Ook worden belemmeringen en gekozen oplossingen beschreven en worden de resultaten die de deelnemers per cluster hebben behaald, uiteengezet.

De SHO-deelnemers gaan met fondsen van overige donoren door met het bieden van hulp in de regio. Deze vervolgvactiteiten worden in de laatste paragraaf beschreven.

“ Kinderen, mannen en vrouwen die het geweld in Syrië ontvlucht zijn, zitten letterlijk en figuurlijk in de kou. (...) Het voortgaande conflict maakt de hulpverlening erg lastig, maar onze partnerorganisaties gaan door, vaak met gevaar voor eigen leven.

Dick Loendersloot, noodhulpdeskundige van ICCO en Kerk in Actie, na een bezoek aan de regio, zomer 2013

”

3.1 Syrië

3.1.1 De situatie in Syrië

In de periode waarin de deelnemers de Giro555-gelden hebben besteed aan humanitaire activiteiten, is het geweld in de meeste regio's in Syrië verder toegenomen. Als gevolg hiervan is het aantal hulpbehoevenden sterk gestegen, tot 9,3 miljoen eind 2013. Het aantal mensen dat in eigen land op de vlucht is geslagen en alles heeft moeten achter laten is ruim verdubbeld. Veel mensen zijn zelfs meer dan eens gevlucht op zoek naar een veiligere plek. Zij zijn extreem kwetsbaar en hebben niets om op terug te vallen.

De prijzen van basisbehoeften zoals brood, graan en groenten zijn gestegen. Deze prijzen worden door de schaarste dusdanig opgestuwd dat producten onbetaalbaar zijn geworden voor de gemiddelde Syriër. De infrastructuur is grotendeels verwoest: wegen en bruggen zijn kapot, ziekenhuizen vernield en overvol en scholen worden door ontheemden gebuikt als toevluchtsoord. Leraren zijn het land uit gevlucht. Veel Syriërs zijn getraumatiseerd, een steeds groter aantal mensen is werkeloos en kinderen kunnen niet meer naar school, waardoor zij nu al 'de verloren generatie' worden genoemd.

Hulporganisaties hebben moeite met het vinden van hulpgoederen in Syrië zelf: steeds meer goederen die voorzien in basisbehoeften moeten vanuit het buitenland komen. De vraag naar hulp wordt alsmat groter en ook voor de hulporganisaties gaan de prijzen omhoog. Hulpverleners en vrijwilligers vluchten zelf met hun familie, waardoor nieuw personeel aangenomen en ingewerkt moet worden. Ook het geweld en de bedreigingen tegen hulpverleners nemen toe, vooral bij het groeiend aantal controleposten. Die controleposten zorgen er ook voor dat het vervoer van goederen tergend langzaam gaat. Ook zijn er administratieve obstakels van het regime, die het aanleveren van vooral medicijnen en medische apparatuur aan ziekenhuizen sterk vertragen. Hulpverleners werken met gevaar voor eigen leven. Tot november 2013 zijn 32 medewerkers van de Syrische Rode Halve Maan (SARC, de partner van het Nederlandse Rode Kruis) omgekomen tijdens het uitvoeren van hun werk. Afgelopen december kwamen in Syrië twee medewerkers van een partnerorganisatie van ICCO en Kerk in Actie om bij het uitdelen van winterkleding. Diverse organisaties melden dat hulpverleners worden gekidnapt en soms doelbewust beschoten.

Door het geweld hebben hulpverleners niet altijd toegang tot slachtoffers. Soms wordt de hulp tijdelijk gestaakt of langdurig stilgelegd. Organisaties moeten continu onderhandelen met strijdende partijen om toch toegang te krijgen, wat moeilijk is door het grote aantal strijdende partijen en de verschuivende frontlinies. Strijdende partijen leven het internationale humanitaire recht niet na, waaronder het recht van hulpverleners op toegang tot hulpbehoevenden, het beschermen van de burgerbevolking en van krijgsgevangenen.

3.1.2 Hulpverlening SHO-deelnemers in Syrië

Ruim 50% van de opbrengst uit de Giro555-actie is gebruikt om activiteiten in Syrië zelf te financieren. Acht van de tien deelnemers verleenden hulp met deze financieringsbron, binnen verschillende thema's en in verschillende gebieden. Sommige deelnemers werken via Damascus in gebieden die worden gecontroleerd door het regeringsleger, andere werken via Damascus in gebieden die worden gecontroleerd door de oppositie, over frontlinies heen. Sommige deelnemers doen beide. Andere deelnemers werken vanuit buurlanden als Turkije, Irak of Jordanië.

Hieronder volgt een korte beschrijving van de activiteiten van elke deelnemer die in Syrië werkzaam was met Giro555-geld. Uit veiligheidsoverwegingen worden namen van plaatsen en lokale partners daarbij niet vermeld.

CARE Nederland

CARE Nederland werkte met Giro555-geld vooral in stedelijke gebieden in het noordwesten van Syrië op het gebied van voedselzekerheid en gezondheidszorg. In deze regio wordt veel gevochten en zijn veel gezinnen ontheemd. Kwetsbare gezinnen ontvingen een voedselpakket.

Ook werd meel uitgedeeld om zelf brood te kunnen bakken. In overleg met de lokale partnerorganisatie koos CARE ervoor om geen brood uit te delen, maar gezinnen rechtstreeks van meel te voorzien. Zo waren de gezinnen die het meel ontvingen voor een langere periode verzekerd van voldoende voedsel. Zij ontvingen een hoeveelheid meel waarmee zij één tot twee maanden vooruit konden.

Ook ondersteunde CARE een ziekenhuis met onder andere medicijnen, medische apparatuur en specifiek met Giro555-gelden een generator voor de vrouwenafdeling. Mede door de gevechten valt de elektriciteit regelmatig uit. De generator zorgt ervoor dat er altijd elektriciteit beschikbaar is, zodat non-stop medische hulp geboden kan worden. Maandelijks kunnen naar schatting 3.000 vrouwen hierdoor toch medische hulp krijgen als de elektriciteit is uitgevallen.

Cordaid Mensen in Nood

De partnerorganisatie van Cordaid Mensen in Nood focuste op verschillende grote steden in Syrië. Bij de hulpverlening worden veel Syrische vrijwilligers ingezet, met verschillende (religieuze) achtergronden. Zij vormen gezamenlijk een groot netwerk. Sommige vrijwilligers zijn zelf ontheemd en hulpbehoevend, maar blijven zich inzetten voor hun medeburgers. Medewerkers en vrijwilligers bezoeken regelmatig families om vast te stellen wat de grootste noden zijn bij elke familie.



Foto: Cordaid Mensen in Nood

Voedseluitdeling in Damascus.

'Gelukkig krijgen we voedsel en medicijnen'

Bakker Mahmud (41) heeft vier dochters en een zoon. Zijn vrouw is lerares op een school voor gehandicapte kinderen. "Wij zijn moslims, maar op de vlucht voor onze eigen religie", aldus Mahmud. "Terroristen dwongen mij m'n bakkerij te sluiten omdat mijn vrouw geen sluier droeg. Een andere vrouw die geen hoofddoek droeg, schoren ze kaal en twee jonge mannen werden voor onze ogen gedood, omdat ze een tatoeage en gouden ketting droegen. We zijn toen naar Damascus gevlucht. Dat was verschrikkelijk, al onze dromen vervlogen. We wonen nu bij familie in, maar hebben geen inkomsten om eten te komen. Mijn zoon van drie is ziek. Gelukkig helpt Cordaid Mensen in Nood ons met voedsel en medicijnen. Ik hoop en bid dat mijn zoon beter wordt, en dat ik snel werk vind om mijn gezin te onderhouden."

Mahmud staat niet op deze foto.

Noodhulp werd ingezet op het gebied van voeding, levensonderhoud, gezondheidszorg en onderdak. In gaarkeukens werd dagelijks gekookt en werden maaltijden verstrekt aan duizenden mensen. In andere steden werden maandelijkse voedselpakketten uitgedeeld aan gezinnen die dit het hardste nodig hebben. Families werden geholpen met huishoudelijke artikelen, zoals matrassen en ontvangen hygiënepakketten met luiers, maandverband en zeep. Ook werden kleding en kledingbonnen uitgedeeld.

Omdat de werkeloosheid hoog is en veel gezinnen niet meer zelf rond kunnen komen, werden gezinnen ook ondersteund met geldelijke bijdragen, zodat zij zelf goederen konden kopen. Ook werden gezinnen geholpen bij het betalen van de huur. Waar nodig ving de partnerorganisatie gezinnen tijdelijk op of hielp zij gezinnen te verhuizen naar een veiligere plek. Tenslotte zijn mensen geholpen met medicijnen of het betalen van basiszorg.

ICCO en Kerk in Actie

ICCO en Kerk in Actie werken binnen het wereldwijde netwerk van Action by Churches Together (ACT Alliance). ICCO en Kerk in Actie dragen zowel op financieel als op technisch vlak bij aan de hulpverlening. Vier leden van de ACT Alliance hebben de hulp samen met lokale partnerorganisaties uitgevoerd. Deze lokale organisaties hebben een groot netwerk van contacten, gebouwen en vrijwilligers in 9 van de 13 gouvernementen van Syrië. Door te werken met vrijwilligers en vanuit bestaande gebouwen, zoals kerken, is kunnen de kosten beperkt blijven.

Met de Giro555-gelden hebben 1.500 families een hulppakket ontvangen met onder andere keukengerei en beddengoed. Dankzij een maandelijkse huursubsidie hebben 242 ontheemde families (1.440 mensen) weer een dak boven hun hoofd. Daarnaast hebben ICCO en Kerk in Actie elke maand bijgedragen aan de schoolkosten van 1.080 studenten, waardoor zij hun studie kunnen voortzetten.

Syrische kerken delen met steun van ICCO en Kerk in Actie voedselpakketten uit.



Foto: ICCO & Kerk in Actie

Nederlandse Rode Kruis

Het Nederlandse Rode Kruis werkt samen met en draagt financieel bij aan hulpprogramma's van de Internationale Federatie van Rode Kruis en Rode Halve Maan Verenigingen (IFRC) en het Syrische Arabische Rode Halve Maan (SARC). Ook het Giro555-geld is ingezet bij deze hulpprogramma's en binnen de Syrische grenzen besteed in verschillende getroffen steden en gebieden. Het totale programma van IFRC is erop gericht om maandelijks 30.000 gezinnen te ondersteunen, vooral op het gebied van voedsel en andere dagelijkse behoeften.

Het meest dringend nodig is voedsel. Daarom heeft het Rode Kruis 10.300 voedselpakketten uitgedeeld. Ook zijn 23.040 hygiënepakketten uitgedeeld, met daarin onder andere zeep, tandpasta en tandenborstels. Binnen de sector gezondheidszorg zijn met Giro555-geld 18.422 babypakketten met luiers, babyzeep, lotion, een handdoek en (beveiligde) babyschaar aangeschaft en uitgedeeld. Ook werden schoolgaande kinderen gesteund bij de start van het nieuwe school jaar en werden 2.428 schoolpakketten uitgedeeld.

Save the Children

In het noorden van Syrië heeft Save the Children samen met een partnerorganisatie met Giro555-geld een gebouw opgeknapt, waar vervolgens een bakkerij is ingericht. Alle specialistische apparatuur moest worden aangeschaft, geïnstalleerd en getest. In totaal zijn 27 medewerkers aangenomen en opgeleid om in de bakkerij te werken, waarmee deze medewerkers en hun gezinnen weer werk en daarmee een inkomen hebben. De bakkerij kan 10 ton brood per 16-urige werkdag produceren. Ongeveer 20.000 omwonenden worden hiermee van brood voorzien.

Stichting Vluchteling

Stichting Vluchteling richt zich op het herstellen van gezondheidszorg in het noorden van Syrië. Via hun alliantiepartner knapten zij 3 gezondheidsklinieken op, die mede met hulp van Giro555-geld heropend konden worden. De klinieken zijn gerenoveerd, voorzien van nieuwe medische apparatuur en medicijnen en bemenst met 2 artsen, 3 verpleegkundigen, 1 of 2 vroedvrouwen, een laboratoriumtechnicus, een apotheker, administratief medewerker en een schoonmaker. De eerste paar maanden salaris zijn met Giro555-geld betaald.

In totaal ontvingen 6.886 mensen dankzij Giro555 gratis medische hulp, zoals doktersconsulten, moeder- en kindzorg, vaccinaties voor jonge kinderen, wondverzorging en eerste hulp, voorlichting, labtesten en

medicijnen. De 3 centra ontvingen vanaf het moment dat zij volledig operationeel waren gezamenlijk ongeveer 1.000 patiënten per week. Daarbij werden wekelijks 200 kinderen ingeënt en 150 kinderen onderzocht op ondervoeding. Ruim 300 patiënten per week komen voor reproductieve gezondheidszorg zoals begeleiding bij de zwangerschap en gezinsplanning.

UNICEF Nederland

UNICEF Nederland droeg met de Giro555-geld bij aan het UNICEF-programma, dat zich richt op kinderen, zwangere vrouwen en moeders die borstvoeding geven. UNICEF werkt in Syrië in 5 sectoren: water en sanitaire voorzieningen, (kinder-)bescherming, gezondheidszorg, onderwijs en voeding.

UNICEF onderhoudt en repareert watersystemen in samenwerking met de lokale autoriteiten en uitvoerende partners, leverde watertanks of deelde waterzuiveringstabletten aan de bevolking uit. Ook werden generatoren geplaatst bij installaties voor drinkwatervoorziening om te voorkomen dat er geen water beschikbaar is als elektriciteit uitvalt. Op scholen, in schuilplaatsen en in tentenkampen werden toiletten en sanitaire voorzieningen gebouwd. Verder werden hygiënepakketten met onder andere zeep uitgedeeld en werd voorlichting gegeven over hygiëne.

In kindvriendelijke ruimtes bood UNICEF psychosociale ondersteuning en speelactiviteiten aan en hield het kinderen in de gaten die extra risico lopen. Schoolgaande kinderen ontvingen schooltassen en lesmateriaal en er werden tijdelijke klaslokalen ingericht op plekken waar geen scholen zijn. Ook is een leerprogramma ontwikkeld dat thuis kan worden gevolgd door kinderen die anders buiten de boot vallen.

Op het gebied van zorg ondersteunde UNICEF mobiele medische teams, organiseerde het vaccinatiecampagnes tegen ziekten als polio, bof en mazelen en ontvingen kinderen onder de 5 jaar extra vitaminen. Ondervoede kinderen kregen therapeutische voeding. UNICEF trainde ook medici en vrijwilligers in het voorkomen en vaststellen en behandelen van ondervoeding.

World Vision

World Vision zette de Giro555-gelden in om sanitaire voorzieningen te verbeteren voor ontheemde Syrische kinderen en hun gezinnen. Zo werden toiletten en wasbakken aangelegd of gerenoveerd in een aantal scholen, in een kliniek en in kampen voor ontheemden. In één school werden speciale toiletvoorzieningen met wasgelegenheid voor menstruerende meisjes gebouwd. Ook werden 2 generatoren gekocht om waterpompen werkzaam te houden bij de uitval van elektriciteit.

Omdat World Vision er in een clustervergadering achter kwam dat een andere organisatie eveneens herstelwerkzaamheden uitvoerde in een aantal beoogde scholen, heeft World Vision haar werkzaamheden uitgevoerd in andere scholen, waar nog geen renovaties werden uitgevoerd. Geld, dat vrijkwam omdat de geplande besteding niet doorging, is bijvoorbeeld besteed aan het herstellen van kapotte kranen op scholen.

“ It’s 2013, in a world where technology and development is at its peak. People around the world think they are in an advanced stage of thinking and good living. Homs is somewhere else on this planet - everyone knows its address, yet nothing is done.

Walid Fares, activist in Homs, Washington Post, 26 oktober 2013

”

3.1.3 Belemmeringen bij de hulpverlening in Syrië

De situatie in Syrië is onvoorspelbaar, levensgevaarlijk en verandert voortdurend. Zodra ergens gevechten uitbreken, slaan mensen op de vlucht, waardoor het contact met een hulporganisatie wordt verbroken. Alle organisaties melden dan ook dat de onveilige en sterk fluctuerende situatie de planning en uitvoering van de hulpverlening bemoeilijkt. Omdat de lokale omstandigheden en het aantal ontheemden snel veranderen, is ICCO en Kerk in Actie activiteiten minder ver vooruit gaan plannen. Behoeften werden pas een of enkele dagen vóór een distributie bepaald en distributies werden op kleinere schaal uitgevoerd.

Wegblokkades, controleposten, gevaarlijke routes en het tijdelijk sluiten van grenzen vormen een andere belemmering. Zowel het regeringsleger als de oppositiepartijen werpen wegblokkades op en controleren de doorgang bij een groeiend aantal controleposten op de weg. Cordaid Mensen in Nood meldt dat het haar lokale partner soms enkele uren kost om plaatsen te bereiken die per voet 20 minuten lopen zijn. Vrachtwagens met hulpgoederen zijn gedwongen kilometers om te rijden vanwege blokkades en moeten lang wachten bij controleposten. Het Rode Kruis heeft ervoor gekozen de invoer van goederen via een andere route te laten verlopen om zo een zeer gevaarlijke route te ontwijken. De nieuwe aanvoerrote heeft als nadeel dat het meer tijd kost. Door het sluiten van een grenspost liep de heropening van één van de



Vrijwilligers delen voedselpakketten uit

Yusa heeft al een lange reis achter de rug als ze aankomt bij het distributiecentrum van de Rode Halve Maan in Damascus. Daar krijgen 850 families vandaag een voedselpakket. Mensen staan al uren in de hitte te wachten. Yusa hoopt dat ze snel aan de beurt is, want de weg terug is opnieuw lang. "Ik heb zes kinderen", vertelt ze. "We hebben geen werk of inkomen." Het pakket dat Yusa meekrijgt, heeft een lange weg afgelegd. Samengesteld in Dubai zijn de pakketten via Egypte naar Syrië vervoerd en daar verdeeld over verschillende distributiecentra. In Damascus staan vrijwilligers voor de uitdaging 850 families in één dag een pakket te geven. "Iedereen die hier nu is, heeft deze hulp heel hard nodig", aldus de vrijwilliger. "Sommige gezinnen hebben geen kostwinner meer, andere kampen met ziekte. De nood is helaas veel groter dan de hulp die we kunnen bieden."

De vrouw op de foto is niet Yusa

klinieken die Stichting Vluchteling ondersteunt, vertraging op. Ook waren enkele medicijnen tijdelijk niet voorradig. In de toekomst zullen grotere voorraden worden aangelegd om dit probleem te voorkomen. De partnerorganisatie van Save the Children ondervond dat het vervoer van de oven en andere benodigde materialen voor de bakkerij vertraagd werd doordat het transport op het geplande moment niet mogelijk was vanwege de veiligheidssituatie.

Een ander probleem waar de meeste organisaties tegenaan lopen zijn de prijsstijgingen en de beschikbaarheid van goederen. Afhankelijk van de beschikbaarheid van goederen, kunnen prijzen onverwacht stijgen. Transportkosten zijn hoger, mede door de risico's tijdens het transport en door de langere reistijden. Goederen kunnen tijdelijk niet beschikbaar zijn, omdat de invoer ervan niet mogelijk is. Dit heeft dan invloed op de inhoud van hulppakketten. Verschillende organisaties, zoals World Vision en ICCO en Kerk in Actie hebben om deze reden het aantal leveranciers vergroot, zodat zij meer keuze hebben in het verkrijgen van de benodigde goederen.

“ Te veel levens zijn in de afgelopen tijd vernietigd door het conflict in Syrië, aangewakkerd door haat en wraak. Laten we blijven bidden tot de Heer om het geliefde Syrische volk nieuw lijden te besparen en de conflictpartijen aan te zetten tot het beëindigen van elke geweld en tot het garanderen van toegang tot humanitaire hulp. ”

Paus Franciscus, kersttoespraak 2013

Zowel UNICEF als het Rode Kruis melden dat slachtoffers soms niet bereikbaar zijn door intensieve gevechten en de onveiligheid op specifieke momenten, maar ook door vertraging in de benodigde autorisatie om gevechtsgebieden binnen te komen. Contacten vanuit deze gebieden kunnen uren tot soms weken niet mogelijk zijn, omdat telefoon- en internetverbindingen uitvallen. Cordaid geeft aan dat medewerkers daardoor niet altijd tijdig kunnen doorgeven welke hulpgoederen nodig zijn.

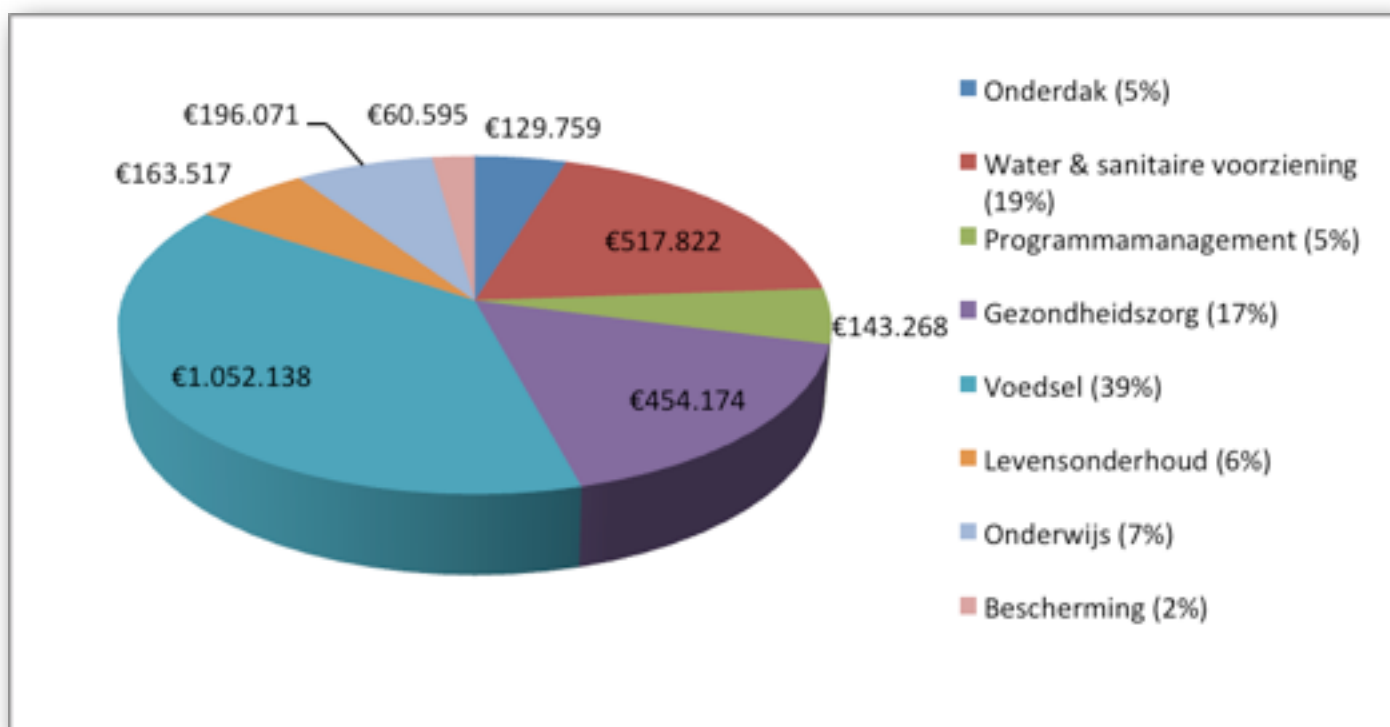
Diverse organisaties merken op dat de capaciteit van lokale hulpverleners niet altijd even sterk is. Medewerkers zijn zelf vaak getraumatiseerd, moe en gestrest. Veel medewerkers vluchten zelf, waardoor er een hoog verloop is en kennis verloren gaat. Lokale trainingen, duidelijke taakomschrijvingen en regelmatig telefonisch contact voor advies en monitoring zijn manieren om met deze belemmering om te gaan.

Soms leiden incidenten ertoe dat hulp niet aankomt of wordt vertraagd. Zo meldt ICCO en Kerk in Actie dat twee transporten van partners beschoten en in brand gestoken zijn toen deze op weg waren van Damascus naar Aleppo. Een ander transport is in het noordoosten een week tegengehouden. Dit transport kon na interventie van plaatselijke kerkleiders uiteindelijk door. Stichting Vluchteling meldt dat in het gebied waar deze organisatie drie klinieken ondersteunt, in juli 2013 een mobiele kliniek door één van de gewapende partijen in beslag is genomen. De partner kreeg het voertuig na onderhandelingen dezelfde dag terug.

3.1.4 Resultaten per cluster en SHO-deelnemer in Syrië

In onderstaande figuur is te zien dat de meeste SHO-gelden in Syrië besteed zijn aan activiteiten binnen de clusters 'voedsel', 'water en sanitaire voorzieningen' en 'gezondheidszorg'.

Figuur C: Bestedingen per cluster in Syrië



Onderstaande tabellen geven een overzicht van de resultaten die bereikt zijn met de SHO-gelden in Syrië, gegroepeerd per cluster en per organisatie.

Verschillende organisaties hebben de Giro555-gelden samengevoegd met geld van andere donoren. Sommige daarvan (Oxfam Novib, Stichting Vluchteling (in Syrië) en UNICEF Nederland) rekenen de resultaten en het behaalde bereik proportioneel toe aan de Giro555-gelden (zie ook paragraaf 4.4). CARE Nederland, Cordaid Mensen in Nood, ICCO en Kerk in Actie, Nederlandse Rode Kruis, Save the Children, Terre des Hommes, Stichting Vluchteling (in Irak) en World Vision hebben de Giro555-bijdrage aan projecten geormerkt en rekenen de resultaten daaraan toe. Dit geldt voor de bestedingen in Syrië, en in de omliggende landen.

De gemiddelde gezinsgrootte varieert per land en per projectgebied. Om die reden is zoveel mogelijk geprobeerd in personen te rapporteren. In sommige gevallen was die informatie niet beschikbaar. De gemiddelde grootte varieert van 5 tot 6 personen per gezin.

Gezondheidszorg		
Deelnemer	Resultaten	Bereik
CARE Nederland	1 generator verstrekt aan een vrouwenafdeling van een ziekenhuis.	Naar schatting 3.000 (vooral) vrouwen per maand.
Cordaid Mensen in Nood	321 keer medische ondersteuning geboden	321 personen
	1.496 keer medicijnen gedistribueerd	1.496 personen
Nederlandse Rode Kruis	18.422 babypakketten uitgedeeld	18.422 families met een baby
Stichting Vluchteling	Drie klinieken gerenoveerd en in bedrijf Ruim 90% van de essentiële medicijnen was in alle 3 de klinieken te allen tijde beschikbaar	6.886 personen (van deze groep was voor algemene consulten 60% vrouw, 25% kinderen onder de 5 jaar oud en 30% ontheemd in eigen land)
UNICEF Nederland	Basiszorg geboden voor kinderen onder 5 jaar	4.503 kinderen onder 5 jaar ontvingen een medische controle
	Standaard vaccinatieprogramma voor kinderen ondersteund	6.317 kinderen ingeënt tegen mazelen
	Kinderen onder 5 jaar kregen aanvullende zorg.	1.237 kinderen ontvingen aanvullende Vitamine A

Water en sanitaire voorzieningen		
Deelnemer	Resultaten	Bereik
Nederlandse Rode Kruis	23.040 hygiëne pakketten gedistribueerd	23.040 families (115.200 personen)
UNICEF Nederland	Ontheemden kregen toegang tot drinkwater en sanitaire voorzieningen in gemeenschappelijke opvangplaatsen (zoals kerken en scholen)	76.432 mensen hebben toegang tot schoon drinkwater
	Kinderen hebben toegang tot drinkwater en sanitaire voorzieningen op school	803 mensen hebben toegang tot sanitaire voorzieningen
	Hygiëne pakketten uitgedeeld aan families.	2.711 mensen ontvingen een hygiënepakket
World Vision	Gebouwd of hersteld: 56 toiletten	950 mensen
	12 plekken om handen te wassen	950 mensen
	13 watertanks	950 mensen
	10 wasgelegenheden	170 mensen
	14 LED light stations	1.250 mensen
	2 generatoren voor drinkwater stations	1.752 mensen in 2 kampen (900 en 852 inwoners)

Voedsel		
Deelnemer	Resultaten	Bereik
CARE Nederland	2.287 voedsel pakketten in 2 steden uitgedeeld	12.579 personen (2.287 huishoudens)
	700 ton meel voor huishoudens in 2 steden vervoerd en verdeeld	24.745 personen (4.499 huishoudens)
Cordaid Mensen in Nood	446.588 gekookte maaltijden gedistribueerd	5.577 personen (54% kinderen, 46% volwassenen, 47% mannen, 53% vrouwen)
	27.463 voedselpakketten afgeleverd	45.579 personen (46% kinderen, 54% volwassenen, 49% mannen, 51% vrouwen)
Nederlandse Rode Kruis	10.300 voedselpakketten afgeleverd	10.300 families
Save the Children	Een bakkerij opgezet, voorzien van alle apparatuur, bemenst en operationeel gemaakt	De bakkerij produceert brood voor 20.000 omwonenden, Daarvan zijn 17.600 personen bereikt met Giro555-geld
UNICEF Nederland	(Ernstig) ondervoede kinderen van ontheemden en van gastgemeenschappen zijn behandeld	301 kinderen onder 5 jaar kregen therapeutische voeding

Levensonderhoud		
Deelnemer	Resultaten	Bereik
Cordaid Mensen in Nood	Uitgedeeld: 2.407 vouchers voor kleding 33 tapijten 560 zomer dekens 1 koelkast 4.025 pakken luiers 259 matrassen 2 ventilatoren 6930 kledingstukken 1.600 kilo zeep 4.660 pakken maandverband	15.069 mensen, van wie 64% kinderen Kleding en kledingvouchers zijn voor 53% naar vrouwen en voor 47% naar mannen gegaan.
ICCO en Kerk in Actie	1.550 pakketten met huishoudelijke goederen uitgedeeld	9000 personen, waarvan 67% vrouw en 33% man

Onderwijs		
Deelnemer	Resultaten	Bereik
ICCO en Kerk in Actie	181 ontheemde Syrische kinderen ondersteund door bij te dragen in schoolgeld en 897 studenten ondersteund met 'remedial classes' (551 jongens en 527 meisjes).	1.078 kinderen 97% van deze studenten behaalde het volgende schooljaar. 5 studenten hebben het schooljaar niet afgemaakt, omdat zij gevlucht zijn en weggetrokken uit het gebied. 72% van de kinderen die de 'remedial classes' bijwoonden haalden hogere cijfers.
Nederlandse Rode Kruis	2.428 schoolpakketten uitgedeeld	2.428 kinderen, voornamelijk uit opvangcentra

UNICEF Nederland	Toegang tot kwalitatief goed onderwijs in een veilige leeromgeving verbeterd voor schoolgerechtigde kinderen van ontheemden en andere kwetsbare groepen. Inhaallesprogramma's en psychosociale ondersteuning georganiseerd in schoolclubs voor ontheemden en kinderen die buiten de boot zijn gevallen	1.686 kinderen woonden de schoolclubs bij 2.427 kinderen ontvingen schoolspullen 1.734 kinderen ontvingen psychosociale steun op school 39 jongeren ontvingen vakonderwijs
	Vakonderwijs en vaardigheidstrainingen voor jongeren in de puberleeftijd	101 kinderen woonden Inhaallesprogramma's bij

Onderdak		
Deelnemer	Resultaten	Bereik
Cordaid Mensen in Nood	794 families ondersteund bij huurbetaling	3.970 personen
	596 geldelijke ondersteuning	2.980 personen
ICCO en Kerk in Actie	242 families 3 maanden ondersteund bij huurbetaling	1.440 personen

Bescherming		
Deelnemer	Resultaten	Bereik
UNICEF Nederland	Diensten en materiaal beschikbaar gesteld, waaronder recreatieve, sport- en culturele activiteiten en vaardigheidstrainingen. Het opzetten van een verwijssysteem voor getraumatiseerde en hulpbehoevende kinderen.	572 kinderen ontvingen psychosociale steun 710 kinderen maakten gebruik van recreatieve middelen

3.1.5 Vooruitzichten hulpverlening SHO-deelnemers in Syrië

Hoewel de Giro555-gelden zijn besteed, blijven SHO-deelnemers - soms via hun internationale koepel- of zusterorganisatie - hulp verlenen in Syrië.

CARE Nederland

CARE blijft werkzaam in verschillende gebieden met de volgende activiteiten voor mensen in Syrië:

- De vrouwenafdeling van het ziekenhuis die werd ondersteund met de generator, wordt verder ondersteund met medische apparatuur en benodigdheden;
- In vooral stedelijke gebieden in verschillende regio's worden deze winter voedselpakketten, hygiënepakketten en babypakketten uitgedeeld.

Cordaid Mensen in Nood

Cordaid Mensen in Nood zet haar hulpprogramma voort met een zelfde bedrag uit andere fondsen. Ook breidt Cordaid Mensen in Nood het programma uit naar andere gebieden via het Caritas-netwerk.

ICCO en Kerk in Actie

ICCO en Kerk in Actie zullen doorgaan met hulpverlening via de partners van het ACT-netwerk die operationeel zijn in Syrië en buurlanden. ICCO en Kerk in Actie blijven samenwerken met plaatselijke kerken die voedsel uitdelen en mensen helpen die zonder de hoogst nodige voorzieningen in geïmproviseerde schuilplaatsen verblijven. Tegelijkertijd worden Syriërs betrokken door hen in te huren voor werkzaamheden (*cahs-for-work* programma's).

Nederlandse Rode Kruis

IFRC en SARC blijven onverminderd werkzaam in Syrië en het Nederlandse Rode Kruis ondersteunt hen daar ook nu bij met een actieve campagne. Voedselpakketten, dekens en hygiënepakketten blijven het hardst nodig. Keukengerei, babypakketten en pakketten specifiek voor vrouwen (met onder andere maandverband, kleding, een zaklamp en fluitje) zijn ook veel gevraagd.

Oxfam Novib

Met drie grote generatoren levert Oxfam energie aan waterpompen die zo'n 1,2 miljoen mensen rond Damascus van water voorzien. Daarnaast treft Oxfam voorbereidingen om watervoorzieningen in Oost-Hama en Idlib te repareren en te verbeteren. Ook zet Oxfam lobby voor duurzame vrede voort.

Save the Children

De kosten om de bakkerij operationeel te houden worden na september 2013 gedekt door algemene fondsen van de Save the Children-koepel. Save the Children blijft actief in Syrië. Save the Children Nederland zoekt naar mogelijkheden om deze hulpverlening ook in de toekomst te kunnen blijven ondersteunen.

Stichting Vluchteling

Stichting Vluchteling blijft werkzaam in de regio en richt zich binnen Syrië vooral op projecten voor schoon drinkwater en sanitatie en het uitdelen van 'non-food' items, zoals winter- en hygiënepakketten. De partner van Stichting Vluchteling gaat met financiering van andere donoren door met verlenen van medische zorg via mobiele klinieken.

UNICEF Nederland

UNICEF blijft werkzaam in de vijf sectoren water, sanitatie en hygiëne, gezondheidszorg, voeding, onderwijs en (kinder-)bescherming voor zowel vluchtelingen, ontheemden als voor de gastgemeenschappen van deze ontheemden. De plannen daarvoor werden ten tijde van het schrijven van deze rapportage opgesteld.

World Vision

World Vision heeft andere fondsen gevonden om de water- en sanitatieprojecten voort te zetten en uit te breiden in dezelfde regio. Daarbij zullen projecten in de zorg, het uitdelen van hygiënepakketten en het zorgen voor schoon drinkwater uitgevoerd worden.



De mensen in Syrië hebben volstrekt genoeg van de oorlog, ongeacht hun politieke richting. De meerderheid walgt ervan (...). Niemand kan meer praten over de toekomst. Je kan geen plannen meer maken. Het enige dat aan de orde is is het nú. Er is geen perspectief, geen uitgang, dat is het moeilijkste.



*Nawras Sammour,
directeur van Jesuit Relief Service in Damascus, NRC 13 juni 2013*

3.2 Jordanië

3.2.1 De situatie in Jordanië

In Jordanië verblijven ruim 552.000 vluchtelingen uit Syrië (zie figuur A). De Jordanese regering dringt er bij de hulpverlenende organisaties op aan dat Syriërs worden opgevangen in vluchtelingenkampen, waarvoor zij grond beschikbaar stelt. Toch leeft ongeveer twee derde van de Syrische vluchtelingen in Jordanië niet in de officiële kampen.

Op verzoek van de VN-vluchtelingenorganisatie UNHCR hebben enkele organisaties het Azraq kamp, waar in de nabije toekomst zeker 110.000 mensen opvangen moeten kunnen worden, gereed gemaakt voor gebruik. Ook CARE en World Vision behoren tot deze organisaties. Inmiddels is de bouw van het Azraq kamp ver gevorderd, maar is de opening meerdere malen uitgesteld, omdat de opvangcapaciteit van het Za'atari kamp volgens de VN nog niet volledig is bereikt en nieuwe vluchtelingen vooralsnog daar worden opgevangen. De VN wil het Azraq kamp openen, zodra het Za'atari kamp de grootschalige instroom van vluchtelingen niet meer kan opvangen. Op dat moment moet het Azraq kamp binnen 48 uur operationeel zijn. Om die reden is alle benodigde infrastructuur alvast aangelegd.

Veel vluchtelingen zoeken hun toevlucht echter ook buiten een kamp, elders in het land. Daardoor ontstaan een steeds groter gebrek aan basisbehoeften, een grotere competitie voor banen en een grotere druk op infrastructuur als medische zorg. Dit leidt tot spanningen tussen de Jordanese bevolking en de vluchtelingen. Mede daarom is het van belang dat de infrastructuur en diensten in de kampen goed zijn, zodat vluchtelingen zich daar blijven melden. Daarbij moeten ook de gastgemeenschappen steun ontvangen, zodat de spanningen niet verder oplopen. De Jordaanse regering heeft dan ook om extra internationale steun gevraagd.

3.2.2 Hulpverlening SHO-deelnemers in Jordanië

CARE Nederland

In Jordanië heeft CARE de Giro555-gelden gebruikt om één van de vier 'dorpen' in het nieuwe Azraq kamp in te richten. In totaal zal de CARE-koepel in alle vier de dorpen een gemeenschapscentrum neerzetten met een ingerichte receptie en ruimtes voor activiteiten en consulten. Eén gemeenschapscentrum is dus gerealiseerd met geld van Giro555. Zodra het kamp open gaat, kunnen 11.000 vluchtelingen zich in dit centrum melden voor informatie over diensten en voorzieningen in het kamp, er psychosociale ondersteuning ontvangen, andere hulpvragen melden en verschillende trainingsprogramma's volgen. Alle ruimtes zijn gereed voor gebruik en de informatie en programma's zijn beschikbaar.

Save the Children

Met de SHO-bijdrage heeft Save the Children kindvriendelijke opvangplekken ondersteund in vluchtelingenkamp Za'atari. Kinderen onder de vijf jaar kunnen hier met hun ouders terecht om te spelen en te leren. Omdat deze groep nog geen formeel onderwijs hoeft te volgen, krijgen zij anders niet de aandacht die zij nodig hebben om zich sociaal en emotioneel te ontwikkelen. Daarom heeft Save the Children de aandacht op deze groep gericht. Drie kinderdagverblijven bestaan uit tenten met elk 2 klassen, meerdere toiletten, een speelplaats en een ontmoetingsplek voor ouders. Meubels, speelgoed, (lees-) boeken en ander speel- en leermateriaal voor de kinderen zijn aangeschaft. Leerkrachten en vrijwilligers zijn getraind en aangenomen om de activiteiten te begeleiden. Ook krijgen de kinderen een gezonde snack en hygiëne pakketten uitgedeeld. Ouders krijgen training in onder andere positief opvoeden en gezonde voeding. Met de onderwijs- en beschermingsactiviteiten die met Giro555-geld zijn opgezet zijn bijna 1.000 kinderen bereikt. De onderwijsactiviteiten in de opvangplekken vinden plaats in twee shifts (ochtend en middag) met per shift andere kinderen, waarbij kinderen drie maal per week deelnemen aan activiteiten. Save the Children bereikte in de met Giro555-geld gefinancierde kindercentra 256 kinderen met onderwijs. Met oudertrainingen en de speelruimtes bereikte Save the Children 990 kinderen (onder wie de 256 kinderen die onderwijs volgen) en 208 ouders.

World Vision

World Vision heeft de Giro555-bijdrage ingezet in het nieuw opgezette Azraq kamp.

Binnen het cluster 'water en sanitaire voorzieningen' heeft World Vision drie watervoorzieningen gebouwd met watertanks die acht openbare waterkranen voorzien van schoon drinkwater. Deze kranen staan in twee van de vier dorpen in het Azraq kamp. Zodra de VN besluiten dat het kamp open gaat, zijn al deze voorzieningen dus beschikbaar. Ook zullen medewerkers dan voorlichting gaan geven over hygiëne.

3.2.3 Belemmeringen bij de hulpverlening in Jordanië

Zowel CARE als World Vision kunnen de daadwerkelijke impact van hun werk nog niet meten, omdat het Azraq kamp nog niet is geopend. Dit beïnvloedt de voorbereidende werkzaamheden. World Vision heeft bijvoorbeeld nog niet alle medewerkers aangenomen en zal dit pas doen als het kamp open gaat. CARE geeft aan dat het aannemen van medewerkers een uitdaging is, omdat veel hulporganisaties tegelijkertijd nieuwe medewerkers zoeken. CARE vraagt lokale organisaties om te helpen medewerkers te vinden.

'Dat wenst iedere moeder toch voor haar kind?'

De 20 jarige Bilal werkt als vrijwilliger in een van drie kindercentra van Save the Children in het vluchtelingenkamp Za'atari in Jordanië. Zelf is ze ook gevlucht en woont met haar twee jonge dochters en moeder in het kamp. Bilal vindt het heerlijk om in het kindercentrum te werken. Enthousiast leert ze kleuters tellen en de letters van het alfabet. "Na een tijdje zie ik echt een verandering", vertelt ze. "Als kinderen hier voor het eerst komen, zijn ze vaak bang, huilerig en teruggetrokken. Maar na een tijdje komen ze uit hun schulp en gaan ze weer plezier maken. Daar doe ik het voor!" Elke moeder, waar ook ter wereld, wenst een gezond en gelukkig leven voor haar kinderen. Als Bilal de vraag krijgt wat zij voor haar kinderen wenst, aarzelt ze geen moment. "Hetzelfde natuurlijk. Dat wil toch iedere moeder?"



Foto: Save the Children

Foto: Sabine Wilke



Gemeenschapscentrum CARE in het Azraq vluchtelingenkamp.

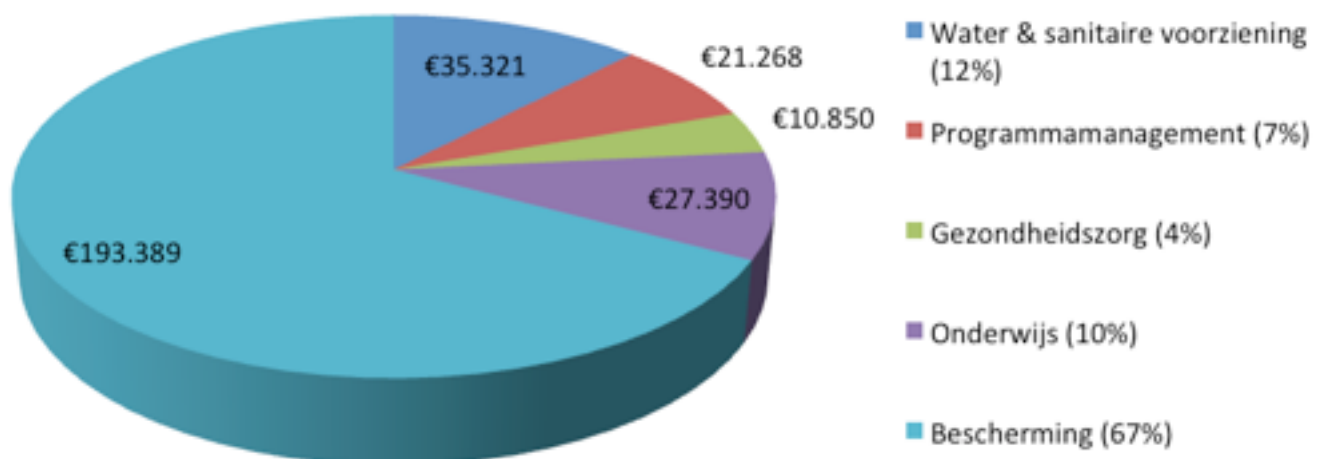
Save the Children geeft aan dat het uitvoeren van de activiteiten voor kinderen bemoeilijkt wordt door de dagelijks nieuwe aanwas van vluchtelingen, het veelvuldige doorreizen en verplaatsen van gezinnen en de veiligheidssituatie in het kamp. Om die reden is een lespakket voor thuis ontwikkeld en krijgen ouders training, zodat kinderen thuis of op hun nieuwe verblijfplek verder kunnen leren. Omdat niet iedereen het belang van vooral voorschoolse activiteiten in zag, werd een campagne gestart om zowel school als kleuterschool te promoten.

Andere belemmeringen waren langdurige inkoopprocessen en de voortdurend wijzigende plannen bij de opzet van het kamp.

3.2.4 Resultaten per cluster en SHO-deelnemer in Jordanië

In onderstaande figuur is te zien dat de meeste Giro555-gelden in Jordanië besteed zijn binnen de clusters bescherming, water en sanitaire voorzieningen en onderwijs.

Figuur D: Bestedingen per cluster in Jordanië



Onderstaande tabellen geven een overzicht van de resultaten die in Jordanië zijn bereikt, per cluster en per deelnemende organisatie. CARE Nederland, Save the Children en World Vision hebben de gelden voor Jordanië geormerkt en kunnen de resultaten daardoor direct toerekenen aan de Giro555-bijdrage.

Bescherming		
Deelnemer	Resultaten	Bereik
Save the Children	<ul style="list-style-type: none"> • Oudertrainingen gegeven met de volgende onderwerpen: <ol style="list-style-type: none"> a) Positief opvoeden b) (Kinder-)bescherming c) Ondersteuning d) Gezonde voeding • Eén speelplaats overdekt en speeltoestellen geïnstalleerd 	<p>208 ouders met Giro555-geld</p> <p>990 kinderen (inclusief de 256 kinderen die les krijgen in de bovengenoemde tenten)</p>
CARE Nederland	<p>In Azraq kamp:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) Een gemeenschapsruimte ingericht b) Infrastructuur aangebracht voor de case management van hulpvragen c) Trainingsruimte ingericht d) Receptie ingericht en voorzien van informatie 	<p>Omdat het kamp nog niet is geopend, zijn er nog geen mensen bereikt. Na opening van het kamp kunnen 11.000 mensen (2.000 huishoudens) worden geholpen</p>

Water en sanitaire voorzieningen		
Deelnemer	Resultaten	Bereik
World Vision	<p>Complete water- en sanitaire voorziening aangelegd in 8 blokken van 2 dorpen in het Azraq kamp; 3 waterstations met watertanks gebouwd en aangesloten op 8 openbare kranen</p>	<p>Omdat het kamp nog niet is geopend, zijn er nog geen mensen bereikt. Na opening van het kamp kunnen ruim 2.000 mensen van water worden voorzien.</p>

Educatie		
Deelnemer	Resultaten	Bereik
Save the Children	<ul style="list-style-type: none"> • Twee tenten (prefab) opgesteld die dienst doen als kindercentra met 4 klaslokalen • De tenten zijn gemeubileerd en ingericht • Lesmateriaal verzorgd voor de nieuwe lokalen. • Gezonde snacks uitgedeeld in 2 kindercentra • Leraren en assistenten van de kinderdagcentra ontvingen training in o.a.: <ol style="list-style-type: none"> a) Kinderbescherming b) De ontwikkeling van het jonge kind c) het toepassen van het Jordaanse schoolcurriculum 	<p>256 kinderen</p> <p>10 leraren en 12 vrijwilligers</p>

Gezondheidszorg		
Deelnemer	Resultaten	Bereik
CARE Nederland	Psychosociale ondersteuning gegeven en sanitatie-structuur gebouwd in het Azraq kamp.	Omdat het kamp nog niet is geopend, zijn er nog geen mensen bereikt. Na opening van het kamp kunnen 11.000 mensen (2.000 huishoudens) worden geholpen, binnen de clusters bescherming en gezondheid.

3.2.5 Vooruitzichten hulpverlening SHO-deelnemers in Jordanië

Hoewel de Giro555-gelden zijn besteed, blijven SHO-deelnemers - soms via hun internationale koepel- of zusterorganisatie - hulp verlenen in Syrië.

CARE Nederland

CARE heeft ook via de UNHCR fondsen ontvangen om de programma's na opening van het Azraq kamp te kunnen blijven implementeren. Daarnaast werkt CARE vooral in stedelijke gebieden in Amman, Jordanië, aan vluchtelingenzorg: CARE helpt Syrische vluchtelingen met geld om basale zaken als huur, voedsel, kachels voor de koude winter en kleding te kunnen betalen.

Oxfam Novib

Oxfam zet de steun aan Syrische vluchtelingen voort. Nu de strenge winter zich heeft ingezet is er een tekort aan onderdak en kleding. Oxfam geeft geld of vouchers aan Syrische vluchtelingen, Palestijnse vluchtelingen uit Syrië en arme gastfamilies om extra kleding, dekens en gas te kopen om de winter door te komen.

Nederlandse Rode Kruis

De internationale koepel van het Rode Kruis verleent ook hulp in Jordanië, in de vorm van opvang en support aan vluchtelingen. Het Rode Kruis biedt onderdak, gezondheidszorg, water en sanitaire voorzieningen en deelt goederen uit om de winter door te komen.

Save the Children

Save the Children International blijft ondersteuning bieden aan de vluchtelingen uit Syrië die worden opgevangen in het Za'atari kamp en in gast-gemeenschappen binnen Jordanië. De onderwijs- en beschermingsactiviteiten voor de kinderen in het Za'atari kamp, opgezet met de Giro555-bijdrage, worden voortgezet met geld van andere donoren. Save the Children Nederland zoekt naar mogelijkheden om te kunnen blijven bijdragen aan deze hulp. Save the Children blijft pleiten voor meer aandacht voor deze jonge doelgroep voor wie een veilige plek binnen deze crisis van zeer groot belang is, zowel op korte termijn als na een terugkeer.

Stichting Vluchteling

Stichting Vluchteling biedt medische zorg aan mannen en jongens boven de 5 jaar die vanuit Syrië naar het grensgebied in Jordanië zijn gevlucht. Deze groep heeft minder toegang tot medische zorg omdat veel projecten zich vooral op vrouwen en kinderen richten.



Ibrahim met z'n kleindochter Muna

Waed gered door dochter Muna

De 21-jarige Waed dankt haar leven aan dochter Muna (foto). Op de dag dat Muna werd geboren in het huis van de verloskundige, werd Waeds eigen huis gebombardeerd. De pasgeboren Muna bracht haar eerste dagen door in een schuilkelder in Syrië. Zes maanden later vluchtte Waed met haar dochtertje en haar vader Ibrahim naar Jordanië. Haar man moest in Syrië achterblijven. Samen met achttien anderen wonen Waed, Muna en Ibrahim nu in een tweepersoonsappartement in Jordanië. Als Muna met wankele pasjes op Waed af loopt, stuurt die haar door naar opa Ibrahim, "Waed is depressief", zegt Ibrahim verslagen. "Ze wil Muna niet oppakken. Voorheen hadden we een goed leven in Syrië. Ik wil dat mijn kinderen en kleinkinderen kunnen leven in vrede en dat niemand meer bang hoeft te zijn. Ik wil dat we naar huis kunnen." World Vision ondersteunt Syrische vluchtelingen in twee steden in Jordanië bij het betalen van de huur.

UNICEF Nederland

UNICEF blijft hulp verlenen aan kinderen op het gebied van water en sanitatie, voeding, gezondheidszorg, onderwijs en kindbescherming. UNICEF richt zich op de meest kwetsbare kinderen.

World Vision

World Vision investeert niet verder in het Azraq kamp vanwege de uitgestelde opening. In Jordanië blijft World Vision zowel vluchtelingen uit Syrië als de kwetsbare Jordanese gezinnen uit de gastgemeenschappen ondersteunen. Zo helpt World Vision bij het betalen van de huur in twee steden. Daarbij staan in de planning vooral onderwijsactiviteiten, zoals “remedial classes” voor vluchtelingen uit Syrië die achterop zijn geraakt in hun studie en het uitrollen van kindvriendelijke ruimtes in kampen en daarbuiten. In Jordanië ondersteunt World Vision niet alleen vluchtelingen in kampen, maar ook vluchtelingen die in steden hun toevlucht hebben gezocht.

3.3 Libanon

3.3.1 De situatie in Libanon

Met ruim 816.000 geregistreerde vluchtelingen uit Syrië vangt Libanon het grootste aantal vluchtelingen op van alle landen in de regio. 52% hiervan is jonger dan 18 jaar en 51 % is vrouw. Onder de vluchtelingen zijn veel Palestijnse vluchtelingen uit Syrië en terugkerende Libanezen. Toen de VS met militair ingripen in Syrië dreigde na de chemische aanvallen in de buurt van Damascus, vluchtten zelfs ruim 20.000 mensen binnen 24 uur de grens over. Deze toestroom legt een enorme druk op de regering, de Libanese bevolking en de hulporganisaties. Ook de leefomgeving en bijvoorbeeld waterbronnen worden zwaar belast.

Meer dan de andere buurlanden wordt Libanon meegesleept in de Syrische burgeroorlog. De tegenstelling tussen het bewind van Assad en oppositiegroepen herhaalt zich in Libanon, waardoor de situatie in de Libanese samenleving explosiever en onveiliger is geworden.

De Libanese regering staat geen officiële vluchtelingenkampen toe, maar verwelkomt de vluchtelingen wel en houdt alle grenzen tot nu toe open. Door de grote toename van vluchtelingen is het aantal zogenaamde informele tentenkampen die vluchtelingen zelf opzetten, enorm gegroeid. Vluchtelingen zoeken tevens hun heil in leegstaande moskeeën, garages en appartementen. Hiervoor betalen zij een steeds hogere prijs, wat zij zich niet kunnen veroorloven. Omdat groepen mensen versnipperd zijn over meerdere locaties is het steeds complexer het overzicht te bewaren en hulp te verlenen.

De prijzen van basisbehoeften zoals voedsel en kleding zijn 1,5 tot 3 keer hoger dan in 2012, terwijl de lonen gemiddeld met 20% omlaag zijn gegaan. Door dit alles nemen de spanningen tussen de lokale bevolking en de vluchtelingen toe. Ondanks deze spanningen is de solidariteit van de lokale bevolking nog steeds groot, met name onder Libanezen en Palestijnen die zelf elders als vluchteling verbleven.

UNICEF rapporteert dat het aantal vluchtelingen dat hulp ontvangt relatief gezien afneemt ten opzichte van vorig jaar, vanwege het gebrek aan fondsen en de snelle toename van het aantal vluchtelingen.

Foto: Oxfam/Sam Tarling



Syrische vluchtlinge in Libanon koopt met waardebonnen van Oxfam Novib voedsel en verzorgingsproducten.

3.3.2 Hulpverlening SHO-deelnemers in Libanon

Cordaid Mensen in Nood

Cordaid Mensen in Nood heeft via hun partnerorganisatie verschillende pakketten voor voeding en levensonderhoud uitgedeeld. Ook hebben zij zich gericht op bescherming van de kwetsbare vooral vrouwelijke vluchtelingen.

Er zijn 3.133 voedselpakketten uitgedeeld aan families: 895 families ontvingen 3 pakketten zoals gepland, 82 families ontvingen 2 pakketten en 264 families ontvingen 1 pakket. Toen sommige families naar andere plekken trokken, heeft een aantal nieuwe gezinnen een voedselpakket ontvangen. 2000 gezinnen ontvingen een keukenpakket, 1001 gezinnen 2 pakken beddengoed, 954 gezinnen ontvingen 2 matrassen en 1.397 gezinnen een hygiënepakket. De hygiënepakketten werden later opnieuw gevuld voor 1.360 van deze gezinnen. De andere 37 waren inmiddels verhuisd.

310 vrouwen en meisjes namen deel aan 16 sessies over seksueel geweld en hoe zij in die gevallen hulp kunnen vragen. Er waren minder deelnemers dan verwacht vanwege de gevoeligheid van het onderwerp. Informatiebrochures over seksueel geweld werden uitgedeeld aan 14.780 personen bij een drukke grensovergang.

ICCO en Kerk in Actie

ICCO en Kerk in Actie hebben met Giro555-geld ongeveer 2.600 mensen geholpen met pre- en postnatale zorg, het uitvoeren van keizersneden en training op het gebied van babyvoeding en voeding van kinderen. Daarbij leerden moeders gebruik te maken van voedingsmiddelen die in deze voor hen nieuwe omgeving beschikbaar zijn. Ook hebben 720 families een babypakket ontvangen en 1180 families een uitgebreid pakket voor persoonlijke hygiëne.

De geplande *cash-for-work* activiteiten zijn vervangen door het herstellen van een bestaande gemeenschapskeuken, voorzien van nieuwe kookapparatuur en kookgerei. 15 vrouwen uit Syrië en Libanon zijn hier begonnen met het klaarmaken van warme maaltijden. Vluchtelingen en inwoners werken hier dus samen. 1.766 families hebben sinds mei één warme maaltijd per dag ontvangen. De 15 vrouwen werken via het *cash-for-work* principe en ontvangen dus hulp voor hun werk.

Het is belangrijk dat Nederland, en de rest van de internationale gemeenschap, laat zien dat ze begrijpt hoe ontwrichtend de vluchtelingenproblematiek is voor de buurlanden van Syrië, door zo royaal mogelijk financieel bij te dragen, maar ook door ruimhartig in te gaan op het verzoek van UNHCR kwetsbare vluchtelingen op te nemen in de Europese Unie.

Tineke Ceelen, directeur Stichting Vluchteling, in tijdschrift Vice Versa, september 2013

Je ziet in de media steeds het geweld. Je hoort namen van allerlei rebelligroepen voorbij komen. Ik vind het heel belangrijk om te laten zien: dit zijn gewoon mensen. Mensen die een gewoon leven hadden. Die een winkel hadden. Die een gezin hadden.

Fotograaf Chris de Bode, die een jaar lang het leven van Syrische vluchtelingen volgde, bij Pauw & Witteman, 19 december 2013

Oxfam Novib

Oxfam Novib gaf vouchers (waardebonnen), aan nieuw aangekomen vluchtelingen. Daarmee hielp Oxfam Novib deze groep de tijd te overbruggen tussen hun aankomst in Libanon en het moment van registratie als vluchteling. Deze groep werd gezien als extra kwetsbaar, omdat de VN-organisaties moeite hadden nieuwe vluchtelingen snel te registreren en vluchtelingen vaak zonder enige middelen de grens over waren gevlucht. Toen de VN weer op schema lag met het registreren, is Oxfam Novib zich gaan richten op gebieden waar nog weinig hulp geboden werd.

Met de vouchers kopen vluchtelingen producten op de lokale markt, die daardoor een economische boost krijgt. Ook kunnen vluchtelingen eigen keuzes maken en met de bonnen verse producten aanschaffen.

6.886 vluchtelingen ontvingen bonnen voor voedsel en hygiëneproducten, 1.915 vluchtelingen ontvingen bonnen voor hygiëne en huishoudelijke producten. 505 families met een baby onder de 18 maanden ontvingen daarbij een bon voor een babypakket. 60 kinderen van 3 tot 5 jaar konden op kosten van Oxfam Novib naar het kinderdagverblijf en ontvingen een schoolpakket. Ook ontvingen 38 vluchtelingen met een chronische ziekte een voucher om hun medicijnen mee te betalen.



Foto: Oxfam/Luca Sola

Waardebon per telefoon

Toen Ahmad en zijn vrouw Syrië ontvluchtten, vertelden ze hun vier kinderen dat ze op vakantie gingen. “Bij de grens met Libanon konden we dat niet langer volhouden”, vertelt Ahmad. “We stonden tussen honderden andere wanhopige gezinnen, met huilende kinderen, allemaal op de vlucht. We namen een taxi naar Beiroet, waar een oud studiegenoot ons een paar dagen onderdak bood. Hij hielp ons ook om iets te vinden waar we voor langere tijd konden wonen. Een garagebox, iets anders konden we niet betalen. We hadden niks en sliepen tien dagen op de koude grond. Toen wees iemand uit de buurt ons op de hulp die een partnerorganisatie van Oxfam Novib bood. We hebben ons daar gemeld en over onze situatie verteld. Een paar dagen later ontving ik per sms een waardebon van 100 dollar, waarmee we matrassen, borden en pannen konden kopen. We waren zo blij, het voelde weer even als toen we onze uitzet kochten.” Oxfam Novib verleent deze hulp via vouchers, zodat ieder gezin zelf kan kopen waar het het meeste behoefte aan heeft.

” **Words, despite their ability to shock, cannot really paint a picture of the grim and gruesome reality of Syria today. I am extremely disappointed that we have not been able to make further progress.**

Valerie Amos, VN-vice-secretaris-generaal voor Humanitaire Zaken, 25 oktober 2013



In vluchtelingenkampen voor Palestijnse vluchtelingen uit zowel Syrië als Libanon zelf heeft de partnerorganisatie van Oxfam Novib activiteiten op het gebied van water, sanitatie en hygiëne uitgevoerd. Zo werden chloortabletten verspreid, wateropvangtanks uitgedeeld, workshops over hygiëne en gezondheid gegeven, werd de kwaliteit van drinkwater gecontroleerd en werd vuil opgehaald. In totaal werden zo 11.485 mensen geholpen, zowel vluchtelingen als mensen uit de gastgemeenschappen.

Terre des Hommes

Onderwijs, (kinder-)bescherming en zorg waren belangrijke speerpunten bij de hulpverlening in Oost-Libanon. In totaal hebben 1155 kinderen (1135 Syrische en 20 Libanese kinderen) toegang gekregen tot onderwijs en tot activiteiten op het gebied van psychosociale steun en bescherming. 53% van deze kinderen zijn meisjes en 47% jongens.

Met behulp van Giro555-gelden zijn twee kindvriendelijke ruimtes of kindercentra opgezet en ingericht waar deze activiteiten plaatsvinden. Hier kunnen jonge kinderen in een veilige omgeving met leeftijdsgenoten leren, spelen, sporten en creatieve activiteiten als drama, schilderen en zang en dans ondernemen. Door in twee *shifts* per dag te werken, konden meer kinderen gebruik maken van deze diensten.

Medewerkers van de kindercentra en medewerkers van de scholen waar de centra zijn gevestigd, zijn getraind in kinderbescherming, kindermisbruik en de rechten van het kind, specifiek in crisissituaties als deze. Daarbij werden leraren bijgeschoold in het inzetten van verschillende technieken en het ondersteunen van diverse leerstijlen bij kinderen. Leraren organiseerden zelf extra onderwijsondersteunende, recreatieve en psychosociale activiteiten voor voornamelijk kinderen in de basisschoolleeftijd (72%) en middelbare schoolleeftijd (20%).

UNICEF Nederland

UNICEF werkt in Libanon in vier clusters: ‘gezondheidszorg’, ‘water en sanitaire voorzieningen’, ‘onderwijs’, en ‘(kinder-)bescherming’. In de laatste drie clusters leidt UNICEF samen met UNHCR de coördinatie.

UNICEF richt zich vooral op schoon drinkwater en sanitaire voorzieningen zoals toiletten in informele kampen en scholen. Locaties waar kinderen diarree hebben, krijgen daarbij prioriteit. Ook worden hygiëne- en babypakketten uitgedeeld, waarbij vrouwen die het slachtoffer zijn geworden van seksueel geweld voorrang krijgen.

Samen met partnerorganisaties wordt psychosociale ondersteuning geboden aan kinderen in kindvriendelijke ruimtes. Getrainde medewerkers organiseren activiteiten zoals tekenen, zingen en samen spelen. In zogenaamde vrouwencentra ontvangen meisjes en vrouwen informatie, emotionele ondersteuning en vaardigheidstrainingen, en worden zij indien nodig doorverwezen naar andere (psychosociale) gezondheidscentra. Naast het bieden van deze diensten, heeft UNICEF een belangrijke rol in het trainen van leraren, medewerkers van verschillende NGO's en autoriteiten op het gebied van kinderbescherming, psychosociale steun, seksueel geweld, hygiënevoorlichting en hieraan gerelateerde onderwerpen. Lokale religieuze leiders werden betrokken in de campagne tegen seksueel geweld en kindhuwelijken.

UNICEF organiseert vaccinatiecampagnes tegen ziekten als polio en mazelen en kinderen onder de 5 jaar krijgen extra vitaminen. Dit gebeurt via school, klinieken en mobiele teams die de informele tentenkampen bezoeken. Deze mobiele teams voorzien ook in algemene basiszorg in de kampen. UNICEF traint medici in het voorkomen en vaststellen van ondervoeding en voorziet klinieken van screeningstools en therapeutische voeding om ondervoeding snel te kunnen vaststellen en behandelen.

Tenslotte zorgt UNICEF dat Syrische kinderen hulp krijgen bij inschrijving in het Libanese onderwijssysteem. Voor kinderen die niet naar school kunnen zet UNICEF niet-formeel onderwijs op. Via de scholen wordt gezorgd dat kinderen toegang hebben tot schoon drinkwater en sanitaire voorzieningen, dat kinderen behandeld worden voor luizen en schurft. Ook monitort UNICEF schooluitval en zet het de rechten van kinderen op onderwijs op de agenda bij de autoriteiten.

3.3.3 Belemmeringen bij de hulpverlening in Libanon

Doordat de crisis steeds groter wordt en het aantal hulpbehoevende in korte tijd sterk is toegenomen, kunnen hulporganisaties een steeds kleiner deel van het aantal hulpbehoevenden van dienst zijn. Zij kiezen dan voor hulp aan de meest kwetsbaren. Soms leidt dit tot frustraties en geweld tegen hulpverleners door andere vluchtelingen. Openbare informatievoorziening over de hulp die wordt verleend en de mogelijkheid om klachten in te dienen zijn ingezet om de hulpverleners te beschermen tegen deze agressie. Hulpverlening vlakbij de grens is gevaarlijk, omdat het geweld zich soms verplaatst over de grens. Verder belemmeren conflicten tussen lokale families, wegversperringen en de kans op ontvoeringen de hulpverlening en de bewegingsvrijheid van medewerkers. Hulpactiviteiten moesten daardoor soms uitgesteld of aangepast worden. Ook wordt er vaker gewerkt met projectmanagement op afstand.

Een andere belemmering voor het tijdig uitvoeren van hulpactiviteiten zijn het grote verloop onder medewerkers door de grote concurrentie onder hulporganisaties en de beperkte aanwezigheid van specialisten. Hulporganisaties worden gedwongen hun arbeidsvoorwaarden aan te passen naar een meer marktcompetitief pakket van beloningen. Het aanleren van specialistische kennis en het onderling uitwisselen van menskracht en expertise kunnen ervoor zorgen dat meer medewerkers ingezet kunnen worden op een specialistisch vakgebied.

Ook in Libanon veranderen de situatie en het aantal ontheemden voortdurend, waardoor het plannen van activiteiten lastig is. Om deze reden wordt er gewerkt met ad hoc plannings en zijn organisaties flexibel in hun strategieën en hulpactiviteiten, zodat zij de hulp aan kunnen passen aan de veranderende noden.

De Libanese overheid staat niet toe dat vluchtelingen werken, om de eigen inwoners te beschermen tegen een almaar ruimer wordend arbeidspotentieel. Hierdoor is het voor vluchtelingen lastig om in hun eigen onderhoud te voorzien. Velen bieden hun kwaliteiten illegaal aan maar lopen daarbij het risico op uitbuiting. Partnerorganisaties zetten vluchtelingen vaak in bij *cash-for-work* activiteiten of huren vluchtelingen in als medewerker in een project. Ook wordt thuis werken mogelijk gemaakt en krijgen zowel vluchtelingen als arme gastgezinnen trainingen aangeboden, zodat zij (in de toekomst) met de nieuwe vaardigheden aan de slag kunnen.

Alle organisaties onderstrepen het belang van coördinatie. Maar coördinatie is ingewikkeld, omdat er verschillende overlegvormen noodzakelijk zijn (zie paragraaf 2.2). Ook geven lokale organisaties aan dat hun stem binnen de VN clusterbesprekingen te weinig wordt gehoord. Zo heeft ICCO en Kerk in Actie bijvoorbeeld feedback gegeven aan de VN om coördinatie meer aan te passen aan lokale context en meer hulp in de vorm van *cash for work* in plaats van goederen aan te bieden, maar deze feedback is heel beperkt opgepakt.

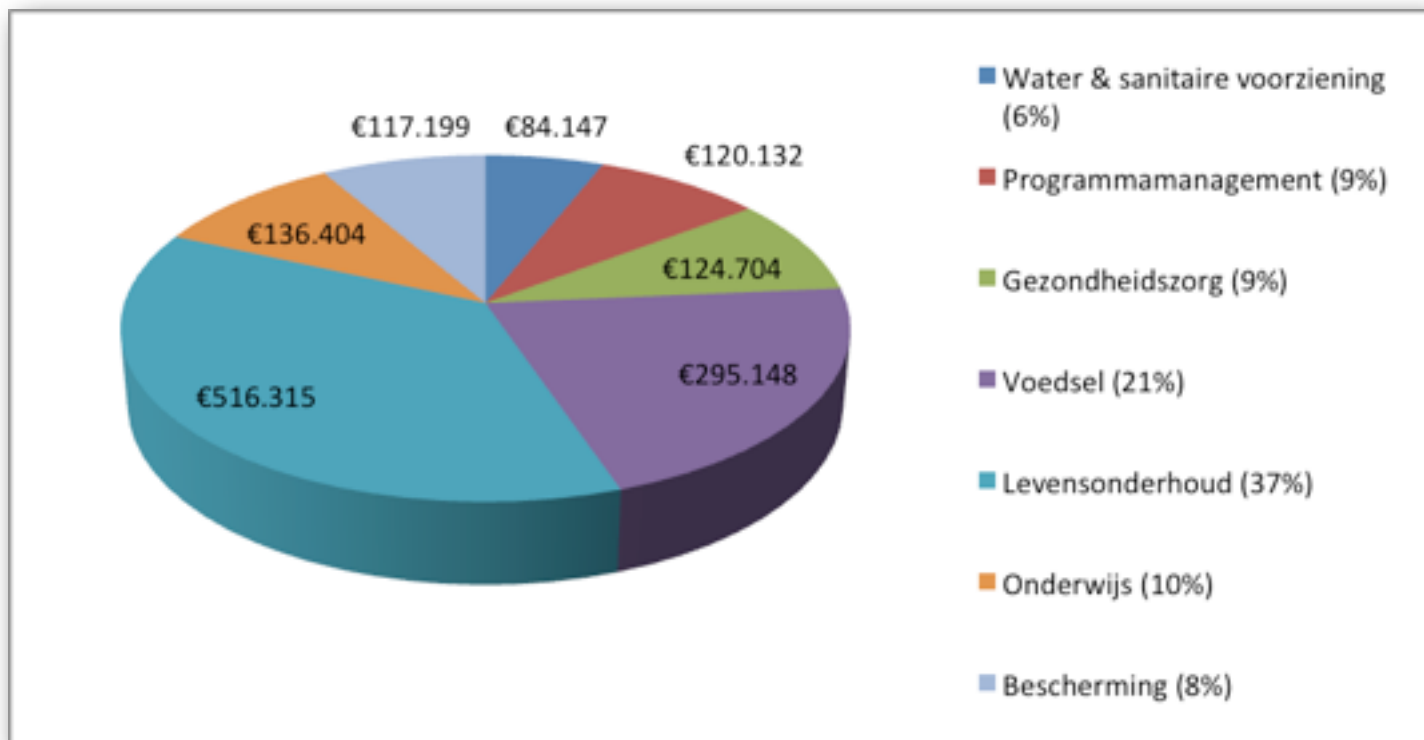


Deze moeder van tien dochters ontvangt een hygiënepakket met onder meer maandverband en een zaklamp, om 's nachts veilig naar de latrine (toilet) te kunnen.

3.3.4 Hulpverlening per cluster en SHO-deelnemer in Libanon

In Libanon zijn de meeste middelen besteed aan de clusters 'levensonderhoud' en 'voedsel'.

Figuur E: Bestedingen per cluster in Libanon



Onderstaande tabellen geven een overzicht van de activiteiten die in Libanon zijn uitgevoerd, per cluster en per deelnemende organisatie.

Verschillende organisaties hebben de Giro555-gelden samengevoegd met gelden van andere donoren. Oxfam Novib en UNICEF Nederland rekenen de resultaten en het bereik behaald in Libanon proportioneel toe aan de Giro555-fondsen. Cordaid Mensen in Nood, ICCO en Kerk in Actie en Terre des Hommes hebben de gelden geormerkt en kunnen de resultaten daardoor direct toerekenen aan de Giro555-bijdrage.

Gezondheidszorg		
Deelnemer	Resultaten	Bereik
ICCO en Kerk in Actie	12 trainingen gegeven over gezonde voeding voor kinderen aan in totaal 93 deelnemers van verschillende NGO's, VN en overhead.	2300 personen (via de 93 deelnemers)
	Toegang geboden tot medische zorg bij een natuurlijke bevalling of keizersnede door financiële ondersteuning (direct betaald aan de zorgverlener).	67 moeders en pasgeboren baby's
	22 moedergroepen opgezet om ondervoeding terug te dringen en te voorkomen via zorg- en voedingsadviezen en het stimuleren van gedragsveranderingen onder moeders	250 deelnemers

Terre des Hommes	<ul style="list-style-type: none"> - huisbezoeken afgelegd aan kwetsbare families (2300 personen) - 700 meisjes ontvingen een pakket met o.a. zeep, maandverband en kleding - 2 kindvriendelijke ruimtes opgezet en ingericht voor gebruik - 3-daagse training over de rechten van het kind voor 12 school- en kinderdagverblijfmedewerkers - 3-daagse training over kinderbescherming voor 12 school- en kinderdagverblijfmedewerkers 	1155 kinderen (585 meisjes en 570 jongens)
UNICEF Nederland	<p>Kinderen zijn ingeënt tegen mazelen en polio</p> <p>Kinderen ontvingen extra vitamine A</p>	<p>324 kinderen ontvingen een medisch consult in een kliniek</p> <p>4.733 kinderen zijn ingeënt tegen mazelen</p> <p>1.484 kinderen zijn ingeënt tegen polio</p> <p>2.597 kinderen ontvingen extra vitamine A</p>

Water en sanitaire voorzieningen		
Deelnemer	Resultaten	Bereik
Oxfam Novib	<ol style="list-style-type: none"> 1. Voorzien in de bevoorrading van water gedurende 6 maanden (inclusief: kwaliteitstesten uitvoeren, uitdelen van nieuwe watertanks, uitdelen van waterzuiveringstabletten, waterpompen voor waterputten) 2. huisvuil gedurende 6 maanden opgehaald en voorlichting gegeven over een schonere leefomgeving 3. gedurende 6 maanden zijn septische tanken van sanitaire voorzieningen gelegegd 4. 167 voorlichtingsbijeenkomsten gehouden over hygiëne en gezondheid voor 907 vrouwen uit zowel de vluchtelingen- als de gastgemeenschap 	11.485 personen uit zowel de vluchtelingen- als de gastgemeenschap (3.835 vluchtelingen en 7.650 leden van de gastgemeenschap) 5.857 vrouwen en 5.628 mannen
UNICEF Nederland	<p>De hulpbehoevende bevolking toegang gegeven tot voldoende schoon (drink-)water</p> <p>De hulpbehoevende bevolking toegang gegeven tot veilige en geschikte sanitaire voorzieningen en hygiëneproducten om ziekten te voorkomen</p>	<p>242 mensen hebben toegang tot schoon drinkwater en water voor huishoudelijk gebruik</p> <p>71 mensen hebben toegang tot veilige en geschikte sanitaire voorzieningen</p> <p>176 mensen ontvingen zeep en andere hygiëneproducten</p>

Voedsel		
Deelnemer	Resultaten	Bereik
Cordaid Mensen in Nood	3113 voedselpakketten gekocht en uitgedeeld	1.241 Syrische gezinnen (6205 mensen) ontvingen 3.113 voedingspakketten
ICCO en Kerk in Actie	1766 warme maaltijden uitgedeeld vanuit de gaarkeuken tussen juni en augustus 2013	1766 families

Levensonderhoud		
Deelnemer	Resultaten	Bereik
Cordaid Mensen in Nood	2.000 keukensets gekocht en uitgedeeld	2.000 Syrische gezinnen (10.000 personen) ontvingen 1 keukenpakket
	2.000 slaapartikelen gekocht en uitgedeeld	954 Syrische gezinnen ontvingen minimaal 2 matrassen 1.001 Syrische gezinnen ontvingen 2 pakketten met beddengoed
	1.397 hygiënepakketten, 1.360 navulpakketten gekocht en uitgedeeld	1.397 Syrische gezinnen (6985 personen) ontvingen 1 hygiënepakket 1.360 Syrische gezinnen (6800 personen) ontvingen 1 navulpakket met hygiëneproducten
ICCO en Kerk in Actie	Gaarkeuken opgeknapt en heringericht; 15 Syrische en Libanese vrouwen werkzaam voor het <i>cash-for-work</i> project.	15 direct begunstigden en 2.927 families die indirect zijn geholpen vanuit de gaarkeuken
	1.180 maandelijkse hygiëne pakketten	7.100 mensen
	720 maandelijkse babypakketten (1 per gezin met een baby)	4.330 baby's
Oxfam Novib	38 bonnen uitgedeeld voor medicijnen	38 personen die leiden aan een chronische ziekte (15 vrouwen en 23 mannen)
	Voedsel- en hygiënebonnen uitgedeeld aan 1.377 families	6.886 personen (3.512 vrouwen en 3.374 mannen)
	Bonnen voor de aankoop van huishoudelijke producten en hygiënebonnen (ter waarde van (US\$100) uitgedeeld aan 364 gezinnen uit Syrië; 61 personen ontvingen bonnen voor één persoon (US\$30)	1.881 personen (959 vrouwen en 922 mannen)
	Bonnen voor een babypakket uitgedeeld aan 505 gevluchte gezinnen met pasgeboren baby's (luiers, zinkzalf en baby shampoo)	505 pasgeboren baby's, jonger dan 18 maanden oud
	60 gevluchte gezinnen ondersteund met het betalen van het kinderdagverblijf en een schoolpakket voor deze kinderen	60 kinderen in de leeftijd van 3 tot 5 jaar oud

Onderwijs		
Deelnemer	Resultaten	Bereik
Terre des Hommes	<ul style="list-style-type: none"> - Het niveau van leren vastgesteld bij 1155 kinderen - 1155 kinderen ontvangen les in Arabisch, Frans, wiskunde en schei- en natuurkunde - 3-daagse training voor 6 leraren in 'accelerated learning programme' (het ondersteunen van diverse leerstijlen bij kinderen) 	1155 (585 meisjes en 570 jongens)
UNICEF Nederland	<ul style="list-style-type: none"> Kinderen ondersteund bij het krijgen van toegang tot basisonderwijs of middelbaar onderwijs Kinderen volgen alternatieve leerprogramma's Kinderen ontvangen psychosociale steun 	<p>235 schoolgaande kinderen kunnen naar school</p> <p>185 kinderen en adolescenten profiteren van extra onderwijsactiviteiten</p> <p>330 kinderen hebben toegang tot psychosociale steun in onderwijsprogramma's</p>

Bescherming		
Deelnemer	Resultaten	Bereik
Cordaid Mensen in Nood	<ul style="list-style-type: none"> 16 sessies per maand over gezondheid met vrouwengroepen, gedurende 4 maanden 14.780 informatiebrochures ontwikkeld en laten printen 	<p>310 vrouwen en meisjes</p> <p>14.780 personen kregen een informatiebrochure</p>
Terre des Hommes	Twee kindvriendelijke ruimtes voeren activiteiten uit met en voor 1155 kinderen (onder andere creatieve activiteiten, sport en spel).	1.155 kinderen (585 meisjes en 570 jongens)
UNICEF Nederland	<ul style="list-style-type: none"> Kinderen van vluchtelingen uit Syrië en van Libanese gezinnen en hun zorgverleners hebben betere toegang tot psychosociale steun en recreatieve activiteiten Kinderen die kindbescherming nodig hebben kunnen doorverwezen worden naar diverse kindvriendelijke diensten Een beter systeem opgezet ten behoeve van kindbescherming en preventieve zorg voor kinderen van vluchtelingen uit Syrië en van Libanese gezinnen. 	782 kinderen ontvingen psychosociale steun

3.3.5 Vooruitzichten hulpverlening SHO-deelnemers in Libanon

Hoewel de Giro555-gelden zijn besteed, blijven SHO-deelnemers – soms via hun internationale koepel- of zusterorganisatie - hulp verlenen in Libanon.

CARE Nederland

CARE werkt in Beiroet en andere steden samen met de lokale gemeenten aan het verbeteren van de watervoorzieningen en sanitaire infrastructuur voor zowel vluchtelingen als gastgemeenschappen. Ook helpt CARE ruim 3.000 gezinnen de koude winter door met onder meer contant geld, kachels, brandstofvouchers, dekens en vloermatten.

Cordaid Mensen in Nood

De partnerorganisatie heeft naast Cordaid Mensen in Nood andere donoren, waaronder Cordaids' zusterorganisatie Caritas Duitsland. In totaal is door andere donoren al meer dan 5 miljoen toegezegd om het project dat Cordaid Mensen in Nood met Giro555-gelden heeft uitgevoerd ook in 2014 voort te zetten. Cordaid Mensen in Nood steunde dit project in 2013 met eigen fondsen en blijft dit in 2014 waarschijnlijk ook doen.

ICCO en Kerk in Actie

ICCO en Kerk in Actie zullen doorgaan met hulpverlening via de partners van het ACT-netwerk. In Libanon bestaat de hulpverlening de komende tijd vooral uit het huisvesten van vluchtelingen, vooral vluchtelingen die nog maar kortgeleden zijn gevlucht en nog niet als vluchteling zijn geregistreerd. Deze hulp wordt gegeven in de steden en in armere gebieden in het land, zoals de Bekaa Vallei en gebieden in het noorden en zuiden, grenzend aan Syrië.

Nederlandse Rode Kruis

De internationale koepel van het Rode Kruis verleent ook hulp in Libanon, in de vorm van opvang en support aan vluchtelingen. Het Rode Kruis biedt onderdak, gezondheidszorg, water en sanitaire voorzieningen en delen goederen uit om de winter door te komen.

Oxfam Novib

Oxfam Novib zet de hulp voort en breidt deze uit. In de komende 3 jaar gaat zij door met de hulpverlening in Libanon via de 2 huidige partnerorganisaties en schaaft Oxfam Novib de hulp op naar nieuwe gebieden en meer vluchtelingen, mogelijk met nieuwe partnerorganisaties. Oxfam Novib koppelt de hulp aan lobby en pleitbezorging rond de Syrië-crisis en de gevolgen voor de slachtoffers. Hiervoor is al € 300.000,- beschikbaar gesteld. Er worden daarnaast nieuwe fondsen geworven.

Save the Children

Save the Children wil 400.000 vluchtelingen in Libanon helpen met onder meer onderwijsondersteuning, kindvriendelijke leer- en speelplaatsen, gezondheidszorg, vakopleidingen en winterbestendige materialen om provisorische onderkomens beter bestand te maken tegen de kou.

Stichting Vluchteling

Stichting Vluchteling verleent winterhulp aan Syrische vluchtelingen in Libanon. De meest kwetsbare vluchtelingen krijgen een bankpasje met maandelijks 200 dollar en een eenmalige winterbijdrage van 75 dollar waarmee ze spullen kunnen kopen om de vijf koudste wintermaanden door te komen.

Terre des Hommes

De internationale federatie van Terre des Hommes blijft hulp verlenen aan Syrische vluchtelingen in Libanon. Het huidige project wordt voortgezet door de zusterorganisatie uit Italië en betaald uit andere bronnen, onder andere via ECHO van de Europese Unie. Ook de zusterorganisatie uit Zwitserland blijft psychosociale steun geven aan vluchtelingen in Libanon.

UNICEF Nederland

De respons van UNICEF in Libanon zal doorgaan en de hulp zal zich blijven richten op de sectoren water, sanitatie en hygiëne, gezondheidszorg, voeding, onderwijs en kindbescherming van ontheemden, vluchtelingen en de gastgemeenschappen.

World Vision

World Vision helpt mensen in Libanon de winter door te komen met kachels, brandstof en dekens.

3.4 Irak

3.4.1 De situatie in Irak

Irak vangt momenteel ruim 200.000 vluchtelingen op. Vooral Syrische Koerden zijn gevlucht naar de noordelijke provincies van Irak. Oplaaierend geweld in veel steden en regio's in de noordelijke provincies van Syrië veroorzaakte midden augustus een onverwacht grote stroom vluchtelingen richting Irak, doordat de

Irakese overheid de grens na maanden opende. Deze toestroom legde extra druk op de hulpverlening en op de infrastructuur in Irak. In 2 weken tijd kwamen ruim 47.000 vluchtelingen het land binnen.

De Irakese regering blijft zich zorgen maken over de veiligheid in het eigen land en heeft daarom een aantal grensposten gesloten. In de fragiele Anbar-provincie duurt deze situatie al ruim een jaar. De grenspost maakt een uitzondering voor medische noodgevallen en familieherenigingen. Toch komt de regering de vluchtelingen te hulp, onder andere door land beschikbaar te stellen voor tijdelijke kampen.

Nog steeds leven de meeste vluchtelingen in Irak (naar schatting 60%) verspreid over verschillende steden in leegstaande en onafgebouwde huizen, omdat zij in de stad op zoek kunnen naar werk. Naast het inmiddels overvolle Domiz kamp hebben de verschillende hulporganisaties onder leiding van de VN-vluchtelingorganisatie UNHCR meerdere kleine kampen opgezet en klaargemaakt voor de aankomende winter. Met de opening van deze kampen hopen de lokale autoriteiten ook de druk op de gastgemeenschappen te verlichten.

3.4.2 Hulpverlening SHO-deelnemer in Irak

Alleen Stichting Vluchteling heeft ervoor gekozen om met Giro555-geld hulp te verlenen aan Syrische vluchtelingen in Irak. Zij hebben zich gericht op het verbeteren van het onderwijs.

Stichting Vluchteling

De alliantiepartner van Stichting Vluchteling, IRC, constateerde dat de afwezigheid van een middelbare school een belangrijk gemis was voor de ontwikkeling van de gevluchte kinderen uit Syrië, ook omdat veel jongeren doelloos rondhingen in het kamp. De aanwezigheid van groepen jongeren zonder bezigheden of perspectief is een potentieel destabiliserende factor. Het gebrek aan bezigheden kan bovendien leiden tot terugkeer naar Syrië om deel te nemen aan de strijd. Met Giro555-geld zijn vier klaslokalen gebouwd voor 150 studenten. Ook is een lokaal voor de administratie en de leraren gebouwd. Voor meisjes, jongens en leraren zijn aparte sanitaire voorzieningen gebouwd, met in totaal negen toiletten. Verder zorgen het rioleringsstelsel en een watertank met schoon water voor een goede hygiëne. De school is eind 2013 - volledig ingericht en voorzien van leermiddelen - overgedragen aan het onderwijsdepartement van Dohuk. Er is een hoofdonderwijzer aangesteld en de leerlingen zijn ingeschreven. Het departement wacht nog op toestemming van het Irakese Ministerie van Onderwijs om de overige leerkrachten aan te nemen. Stichting Vluchteling verwacht dat de school eind januari (2014) geopend zal worden.

3.4.3 Belemmeringen bij de hulpverlening in Irak

Het krijgen van toestemming van de overheid om de school te bouwen kostte veel tijd. De locatie voor de bouw werd tot drie keer toe gewijzigd. Open communicatie met de autoriteiten bleek belangrijk voor het verkrijgen van de juiste papieren. Doordat het uiteindelijk toegezegde terrein schuin afliep, was meer geld en werk nodig om het terrein vlak te maken. Het uitstellen van de opening van de school door de autoriteiten bleek eveneens een belemmering. Partner IRC brengt het belang van onderwijs voor de gevluchte jeugd voortdurend onder de aandacht.



Foto: International Rescue Committee

Kan Amina toch nog arts worden?

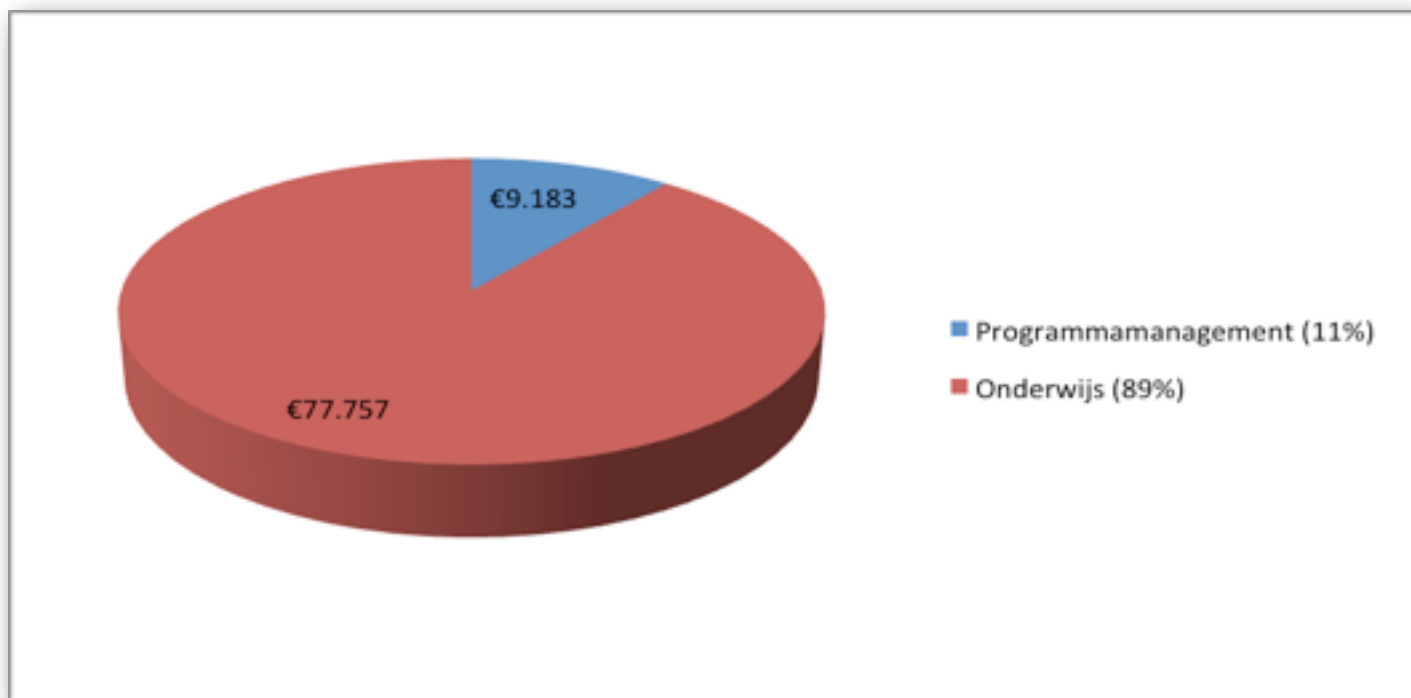
De 18 jarige Amina* groeit op in Damascus en is een van de betere leerlingen op haar middelbare school. Ze zet alles op alles om goede cijfers te halen, zodat ze later geneeskunde kan studeren. Wanneer het conflict in Syrië echter escaleert en de scholiere met haar ouders naar Irak moet vluchten, spat die droom uiteen. Amina woont nu in het Domiz vluchtelingenkamp, waar geen enkele vorm van middelbaar onderwijs is. Met steun van Stichting Vluchteling wordt in het kamp een middelbare school gebouwd. Hier kan Amina haar opleiding vervolgen. Inmiddels koestert ze weer een sprankje hoop, dat ze toch ooit arts zal zijn.

*Niet haar eigen naam

3.4.4 Resultaten per cluster en SHO-deelnemer in Irak

In Irak heeft Stichting Vluchteling de SHO-gelden besteed aan onderwijsactiviteiten.

Figuur F: Bestedingen per cluster in Irak



Onderstaande tabel laat zien wat Stichting Vluchteling heeft bereikt in Irak. Omdat de gelden geormerkt zijn, kunnen de resultaten direct toegerekend worden aan de Giro555-bijdrage.

Onderwijs		
Deelnemer	Resultaten	Bereik
Stichting Vluchteling	Vier klaslokalen gebouwd voor 150 scholieren in Domiz kamp Drie sanitaire voorzieningen met drie toiletten per voorziening	300 studenten (door dubbele shifts)

3.4.5 Vooruitzicht hulpverlening SHO-deelnemer in Irak

Hoewel de Giro555-gelden zijn besteed, blijven SHO-deelnemers – soms via hun internationale koepel- of zusterorganisatie - hulp verlenen in Irak.

Nederlandse Rode Kruis

De internationale koepel van het Rode Kruis verleent ook hulp in Irak, in de vorm van opvang en support aan vluchtelingen. Het Rode Kruis biedt onderdak, gezondheidszorg, water en sanitaire voorzieningen en delen goederen uit om de winter door te komen.

Save the Children

Save the Children wil 150.000 vluchtelingen in Irak helpen met onder meer kindvriendelijke leer- en speelplaatsen in vluchtelingenkampen, onderwijs (met name door de bouw van tijdelijke klaslokalen) en water en sanitaire voorzieningen. Daarnaast deelt Save the Children producten uit om de winter door te komen, waaronder winterkleding en materialen om onderkomens winterbestendig te maken.

Stichting Vluchteling

Stichting Vluchteling gaat via haar partner door met het bieden van hulp in Irak op het gebied van water en sanitaire voorzieningen en onderwijs. De gebouwde school wordt voorzien van meubilair. Verder zijn er plannen gemaakt voor het trainen van leraren, het opzetten van een ouderraad en het bieden van meer ondersteuning aan de school, onder andere bij het aanbieden van recreatieve activiteiten.

UNICEF Nederland

In Irak verleent UNICEF hulp aan kinderen op het gebied van water en sanitaire voorzieningen, voeding, gezondheidszorg, onderwijs en kindbescherming. UNICEF richt zich op de meest kwetsbare kinderen.

4. Financiën

Dit hoofdstuk is gebaseerd op de samengevoegde financiële rapportages van de tien deelnemers. Het beslaat de gehele bestedingsperiode van 1 april 2013 tot en met 30 september 2013 en de totale opbrengst van 5.041.000 miljoen euro.

4.1 Opbrengsten en kosten actie

Tijdens de nationale actieperiode (van 25 maart tot en met 31 augustus 2013) werd in totaal € 4.783.216 ingezameld op Giro555. In de periode tussen de Nationale Actie voor de Hoorn van Afrika en de start van de Nationale Actie voor Syrië is € 198.995 gestort op Giro555. Dit bedrag is toegevoegd aan de actie voor Syrië, conform onze reglementen waarin staat dat donaties die binnenkomen tussen twee actieperioden ten goede komen aan de eerstvolgende actie.

Daarnaast is het restantbedrag van de actie 'Help slachtoffers overstromingen Pakistan' (in 2010), € 59.051 euro, toegevoegd.¹¹ Dit zijn gelden die uiteindelijk niet besteed zijn aan hulpverlening in Pakistan, en zijn teruggestort op giro555 in 2012. Dit bedrag werd conform de reglementen toegevoegd aan de eerstvolgende actie.

Om een Nationale Actie mogelijk te maken, maakt de SHO actiekosten. Dat zijn kosten die het actieteam maakt om de publieksactie voor Giro555 neer te zetten, bijvoorbeeld voor vormgeving, affiches en website. De actiekosten zijn relatief laag, omdat bedrijven, leveranciers en omroepen belangeloos of tegen lage kosten meewerken met Nationale Acties. Verder zijn de loonkosten minimaal, omdat de deelnemende organisaties hun eigen personeel leveren en daarnaast veel met vrijwilligers wordt gewerkt. De SHO heeft het hele jaar door drie parttime medewerkers die zorgen voor de voorbereidingen van acties, de rapportages, externe communicatie en administratieve afhandelingen.

Het totaal van de actiekosten bedraagt € 231.220. Dit komt neer op 4,6% van de totale baten.

Tabel 1: Baten en lasten Giro555

Opbrengst publieke donaties	
Opbrengst publieke donaties	€ 4.783.216
Gelden binnengekomen op Giro555 tussen acties	€ 198.995
Beschikbaar uit andere actie (Pakistan)	€ 59.051
Rente Giro555	€ 1.647
Totale opbrengst	€ 5.042.909
Reservering actiekosten ¹²	€ 231.220
Totaal beschikbaar voor verdeling	€ 4.811.689

In de kindercentra van Save the Children in het Za'atari vluchtelingenkamp in Jordanië kunnen kinderen spelen, maar leren ze ook lezen, schrijven en tellen.



¹¹ Zie Jaarrekening SHO 2012, pagina 11

¹² Een groot deel van dit geld is ten tijde van het schrijven van deze rapportage besteed. Een klein deel is gereserveerd voor communicatie-uitingen rond de eindrapportage.

4.2 Verdeling gelden

Na aftrek van actiekosten wordt de opbrengst verdeeld onder de tien SHO-deelnemers. Deze verdeling vindt plaats conform een jaarlijks vastgestelde verdeelsleutel. De verdeelsleutel wordt berekend op basis van de omvang van de wereldwijde humanitaire hulpverlening van de betreffende organisatie, en haar opbrengst uit fondsenwerving in Nederland, beide berekend over de afgelopen drie jaren (zie tabel 2).

Tabel 2: Verdeelsleutel SHO 2013* in procenten

CARE Nederland	6,99%
Cordaid Mensen in Nood	21,35%
ICCO en Kerk in Actie	10,17%
Nederlandse Rode Kruis	19,44%
Oxfam Novib	13,72%
Save the Children	4,33%
Stichting Vluchteling	4,84%
Terre des Hommes	2,07%
UNICEF Nederland	15,32%
World Vision	1,76%

* De verdeelsleutel wordt elk jaar op 1 juli vastgesteld en loopt tot en met 30 juni van een volgend jaar. Dit was dus de verdeelsleutel vastgesteld van 1 juli 2012 tot en met 30 juni 2013.

Bij de actie 'Help slachtoffers Syrië' hebben de deelnemers besloten dat minimaal 50% van de opbrengst binnen Syrië wordt besteed, omdat de nood binnen Syrië hoog is, maar ook veel mensen naar omliggende landen waren gevlucht. Oxfam Novib en Terre des Hommes hebben geen aanspraak gemaakt op het gedeelte van de opbrengst dat binnen Syrië wordt besteed. Hun aandeel is volgens de verdeelsleutel over de andere deelnemers verdeeld, die daarmee extra geld voor de hulpverlening binnen Syrië ontvingen.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de vooraf vastgestelde verdeling van de gelden per organisatie en locatie. Omdat organisaties meer dan 50% van de beschikbare middelen binnen Syrië hebben gebruikt voor hulpverlening, is het daadwerkelijke bedrag aan hulpverlening binnen Syrië groter geworden dan deze verdeling laat zien.

Na de actieve wervingsperiode is de rekening tot 31 augustus open gebleven voor donaties voor Syrië. Daarnaast is er in september nog een grote gift van € 37.500,- binnengekomen ten behoeve van slachtoffers Syrië. Met instemming van alle deelnemers is dit bedrag beschikbaar gesteld aan het Rode Kruis voor hulpverlening binnen Syrië.

Tabel 3: Beschikbaar per organisatie volgens aangepaste verdeelsleutel SHO-gelden Syrië-actie (bedragen in afgeronde getallen)

	Maximaal in buurlanden Syrië, te besteden	Minimaal binnen Syrië te besteden	Nagekomen opbrengst	Totaal beschikbaar per deelnemer
CARE Nederland	€ 167.000	€ 198.000		€ 365.000
Cordaid Mensen in nood	€ 510.000	€ 605.000		€ 1.115.000
ICCO en Kerk in Actie	€ 243.000	€ 288.000		€ 531.000
Nederlandse Rode Kruis	€ 464.000	€ 551.000	€ 38.000	€ 1.053.000
Oxfam Novib	€ 328.000			€ 328.000
Save the Children	€ 103.000	€ 123.000		€ 226.000
Stichting Vluchteling	€ 115.000	€ 137.000		€ 252.000
Terre des Hommes	€ 49.000			€ 49.000
UNICEF Nederland	€ 366.000	€ 434.000		€ 800.000
World Vision	€ 42.000	€ 50.000		€ 92.000
Totaal	€ 2.387.000	€ 2.386.000	€ 38.000	€ 4.811.000

4.3 Opbrengsten en kosten deelnemers (AKV)

Kosten die ter voorbereiding en coördinatie van de hulpverlening door de SHO-deelnemers worden gemaakt, worden 'apparaatskostenvergoeding' (AKV) genoemd. Hieronder valt het beoordelen, coördineren, controleren en verantwoorden van de hulpprogramma's, maar ook de voorbereidings- en coördinatiekosten van de internationale koepelorganisatie.

Deelnemers mogen maximaal 7% AKV berekenen over hun aandeel van de opbrengst. Voor deze actie is in totaal € 325.136 aan AKV besteed, dat is 6,8 % van de totaal bestede middelen (zie tabel 4).

4.4 Bestedingsproces en toerekening resultaten

De SHO-deelnemers werken bij de hulpverlening aan de slachtoffers van Syrië met partners of via een koepelorganisatie. Deze partnerorganisaties (of uitvoerende organisaties) dienen projectvoorstellen in bij de betrokken SHO-deelnemer of diens koepel. Bij goedkeuring van het voorstel gaat de hulporganisatie een committering (verplichting) aan voor financiering van het voorgestelde hulpproject. Hierna worden de middelen, al dan niet in gedeelten, door de SHO-deelnemer overgemaakt naar de partnerorganisatie. Vervolgens besteden de partners de gelden aan hulpverlening. De SHO-deelnemer draagt zorg voor de rapportages. In sommige gevallen worden projecten voorgefinancierd door lokale organisaties en vindt de overmaking plaats op basis van goedgekeurde rapportages. Eventueel ontvangen rente over de SHO-gelden komt ten goede aan de hulpverlening.

In tabel 4 is te zien hoeveel geld er door de hulporganisaties is gecommitteerd, overgemaakt en besteed en hoeveel nodig was voor AKV. Tabel 6, verderop in dit hoofdstuk, vermeldt de bestedingen per cluster en deelnemende organisatie.

Tabel 4: Overzicht financiën per organisatie

	Committeringen	Overmakingen	Bestedingen	AKV	AKV %
CARE Nederland	€ 339.330	€ 339.330	€ 339.330	€ 25.541	7%
Cordaid Mensen in Nood	€ 1.036.861	€ 1.036.861	€ 1.036.861	€ 78.043	7%
ICCO & Kerk in Actie	€ 502.313	€ 502.313	€ 502.313	€ 28.970	5,45 %
Nederlandse Rode Kruis	€ 979.072	€ 979.072	€ 979.072	€ 73.694	7%
Oxfam Novib	€ 304.624	€ 304.624	€ 304.624	€ 22.929	7%
Save the Children	€ 210.448	€ 210.448	€ 210.448	€ 15.840	7%
Stichting Vluchteling	€ 234.897	€ 234.897	€ 234.897	€ 17.680	7%
Terre des Hommes	€ 49.461	€ 49.461	€ 49.461		0%
UNICEF Nederland	€ 744.134	€ 744.134	€ 744.134	€ 56.010	7%
World Vision	€ 85.411	€ 85.411	€ 85.411	€ 6.429	7%
Totaal	€ 4.486.551	€ 4.486.551	€ 4.486.551	€ 325.136	6,76 %

De bereikte resultaten worden per deelnemer op verschillende wijzen toegerekend aan de bestedingen: proportioneel of geormerkt. Dit heeft te maken met de werkwijze per deelnemer en de afspraken die deelnemers maken met de uitvoerende organisaties. Alle SHO-deelnemers maken deel uit van een internationale koepelorganisatie of werken samen met internationale zusterorganisaties. De financiële bijdrage die ze van de SHO ontvangen, is voor hen een onderdeel van een groter hulpprogramma, waarvoor ze ook van andere donoren geld ontvangen. Al deze donoren hebben, net als de SHO, eisen wat betreft verantwoording en besteding.

Oormerken

Deelnemers waarbij de SHO-gelden onderdeel uitmaken van een breder programma, maken afspraken met zuster- of partnerorganisaties over specifieke activiteiten of clusters waaraan geld van Giro555 moeten worden besteed. Dit heet oormerken.

Proportioneel

Sommige SHO-deelnemers voeren hun programma's uit in het kader van hun internationale netwerk. Zij kunnen de SHO-gelden niet oormerken, omdat het geld van de verschillende donoren wordt samengevoegd. In die gevallen is de 'Nederlandse euro' niet precies te volgen. Om toch de behaalde resultaten te kunnen verantwoorden, berekenen deze SHO-deelnemers de resultaten proportioneel. Als een organisatie bijvoorbeeld € 1 miljoen van de SHO heeft ontvangen en met haar totale programma van € 10 miljoen 500.000 mensen heeft kunnen helpen, rapporteert deze organisatie dat met de SHO-gelden 50.000 mensen bereikt zijn. Omdat in dit voorbeeld 10% van het totale programma SHO-geld is, wordt ook 10% van de resultaten toegerekend aan de bijdrage van de SHO.

Oormerken	Proportioneel
CARE Cordaid ICCO en Kerk in Actie Nederlandse Rode Kruis Save the Children Stichting Vluchteling (Irak)* Terre des Hommes World Vision	Oxfam Novib Stichting Vluchteling (Syrië)* UNICEF Nederland

* Stichting Vluchteling past een combinatie van manieren toe in de verschillende landen waarin zij werkt. In Irak zijn met de alliantiepartner afspraken gemaakt over de doelen en geplande resultaten binnen het onderwijscluster, waardoor de resultaten direct aan de bijdrage vanuit de SHO toegeschreven kan worden. In Syrië worden activiteiten niet alleen met SHO-geld gefinancierd, maar is sprake van cofinanciering. Hier worden resultaten dus proportioneel berekend.

4.5 Besteding per land

Van het geld van Giro555 dat beschikbaar was voor hulpverlening hebben de deelnemers 61% besteed in Syrië, 2% in Irak, 6% in Jordanië en 31% in Libanon. Er is dus meer besteed binnen Syrië dan minimaal beschikbaar was per deelnemer volgens tabel 3.

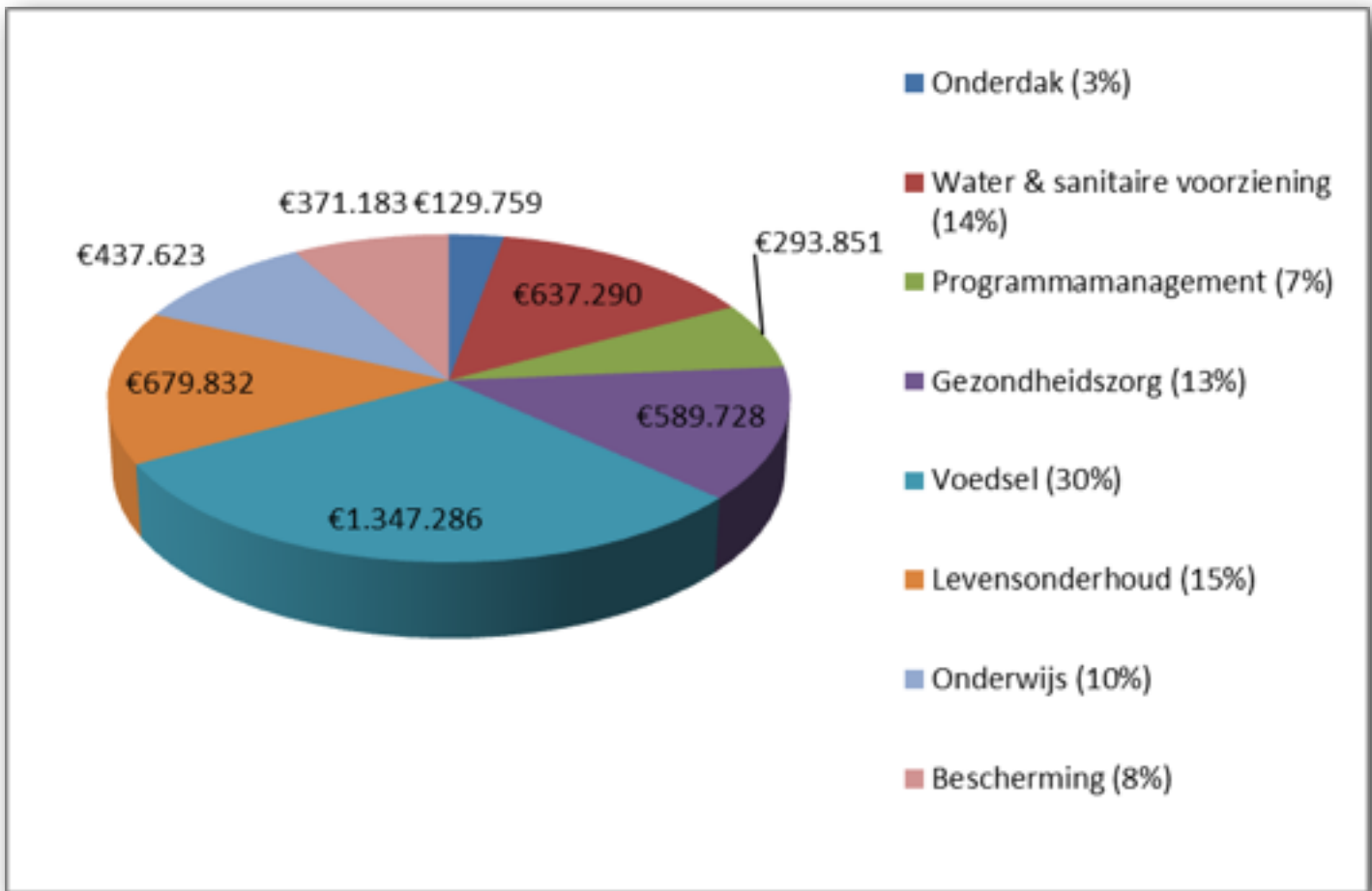
Tabel 5: Splitsing bestedingen naar land en deelnemer

	Syrië	Irak	Jordanië	Libanon	Totaal
CARE Nederland	€ 182.635		€ 156.695		€ 339.330
Cordaid Mensen in Nood	€ 562.881			€ 473.980	€ 1.036.861
ICCO & Kerk in Actie	€ 276.495			€ 225.818	€ 502.313
Nederlandse Rode Kruis	€ 979.072				€ 979.072
Oxfam Novib				€ 304.624	€ 304.624
Save the Children	€ 114.246		€ 96.202		€ 210.448
Stichting Vluchteling	€ 147.957	€ 86.940			€ 234.897
Terre des Hommes				€ 49.461	€ 49.461
UNICEF Nederland	€ 403.968			€ 340	€ 744.134
World Vision	€ 50.091		€ 35.321		€ 85.411
Totaal	€ 2.717.345	€ 86.940	€ 288.218	€ 1.394.049	€ 4.486.552
Procentueel	60,57%	1,94%	6,42%	31,07%	100%

4.6 Besteding per cluster

In de vier landen samen zijn de meeste gelden besteed aan het cluster voedsel (30%), gevolgd door levensonderhoud (15%), water & sanitaire voorzieningen (14%) en gezondheidszorg (13%).

Figuur G: Verdeling van de bestedingen per cluster (totaal van de 4 landen)



Zoals uit bovenstaande figuur is op te maken, zijn er naast de kosten die zijn toegerekend aan de inhoudelijke clusters, bestedingen gedaan om noodhulp ter plaatse mogelijk te maken, zoals transport, opslag-, personeel- en kantoorkosten ter plekke. Deze worden gerapporteerd als programmamanagement support (PMS). In bijlage 3 wordt een overzicht gegeven van het type bestedingen dat iedere SHO-deelnemer hierop verantwoordt en hoe deze worden berekend.

4.7 Beheersing

Het beheerskader van de SHO wordt in eerste instantie gevormd door de beheerskaders van de deelnemers. Dit omdat een groot deel van de deelnemers deel uitmaakt van, of is aangesloten bij, een internationale koepel of netwerk. Dat betekent dat op internationaal niveau beheersafspraken worden gemaakt die gelden voor alle aangesloten organisaties, waaronder de SHO-deelnemer.

Organisaties die zijn toegelaten tot de SHO zetten hun eigen systemen in voor een optimale besteding van de SHO-middelen. In aanvulling op de beheerskaders van de deelnemers kent de SHO additionele beheersmaatregelen, vastgelegd in het organisatie- en actiereglement. Daarin staat onder andere dat een deelnemer binnen haar mogelijkheden zorg draagt voor een adequaat intern beheersingsbeleid met betrekking tot uitvoerende organisaties en internationale koepels. Dit beleid omvat een geheel van maatregelen, startend met de beoordeling van de beheerscapaciteit van de uitvoerende organisaties of internationale koepels tot en met de evaluatie en opvolging van de bevindingen.

Elke SHO-deelnemer draagt de zorg voor een in opzet en werking deugdelijke administratieve organisatie, met daarin opgenomen een stelsel van maatregelen voor interne beheersing. Hiermee worden de voorwaarden geschapen voor een doelmatige besteding van de via SHO verkregen middelen en de verantwoording daarvan. De goede werking van de administratieve organisatie en interne beheersing wordt voortdurend door de SHO-deelnemer bewaakt.

4.8 Financiële verantwoording

De financiële verantwoording van de bestedingen van een SHO-actie vindt plaats binnen de jaarrekening van een deelnemer door het gebruik van een standaard format, waar alle deelnemers gebruik van maken. Deze jaarrekening wordt gecontroleerd door de externe accountant van de deelnemer en voorzien van een goedkeurende controleverklaring. Alle deelnemers dienen de jaarrekening binnen zes maanden na de afsluiting van een kalenderjaar in bij de back office van de SHO. Naast de verantwoording via de jaarrekening leggen alle SHO-deelnemers verantwoording af aan de SHO middels tussentijdse en eindrapportages, zowel inhoudelijk als financieel. De back office van de SHO controleert deze rapportages en gaat na of de gemaakte afspraken zijn nagekomen.

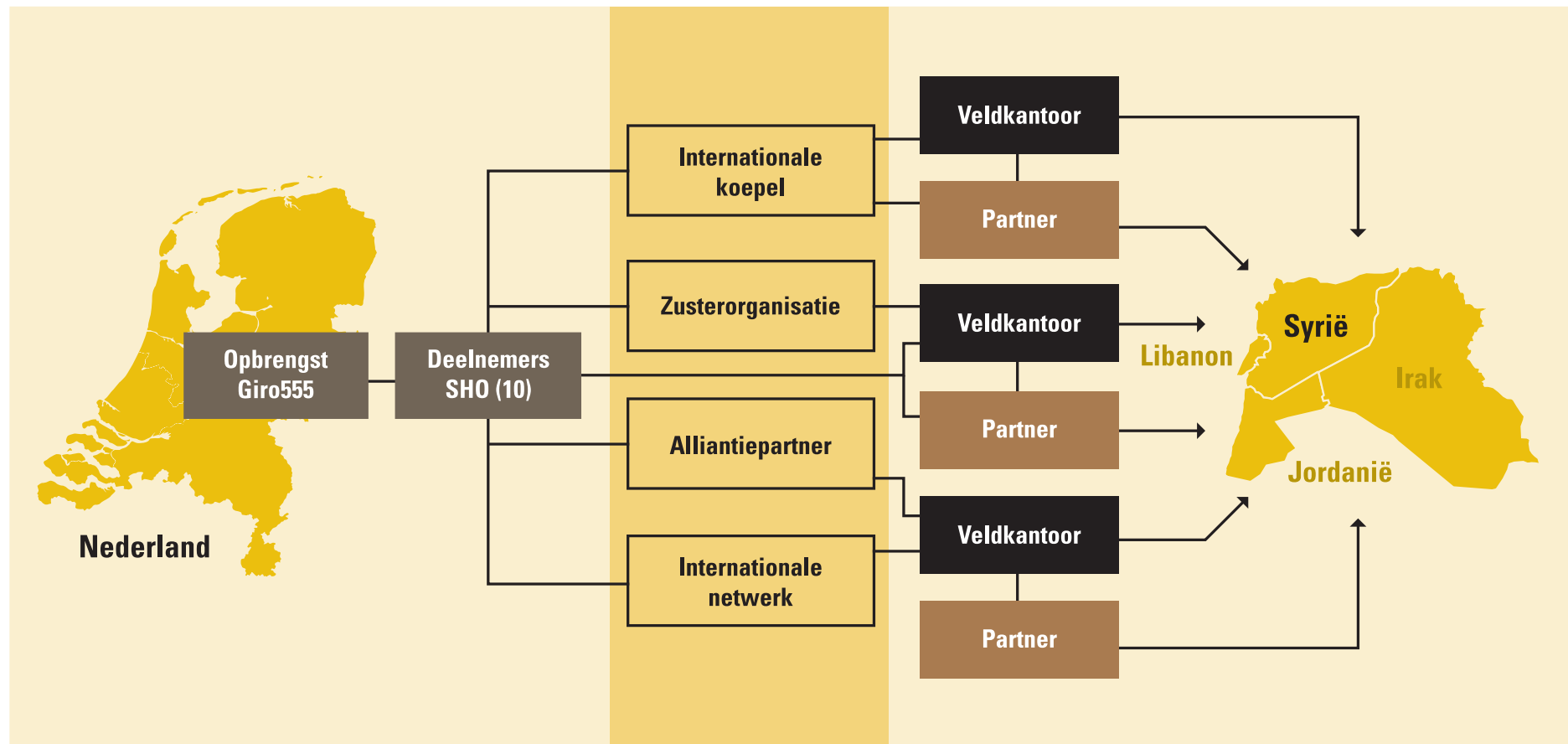
Tabel 6: Overzicht bestedingen per cluster en per SHO-deelnemer

	Gezondheidszorg	Water en sanitaire voorzieningen	Voedsel	Levensonderhoud	Onderwijs	Onderdak	Bescherming	Programma-management	Totaal
CARE Nederland	€ 25.715		€ 151.190				€ 129.480	€ 32.945	€ 339.330
Cordaid Mensen in Nood	€ 11.918		€ 647.246	€ 212.297		€ 27.556	€ 13.236	€ 124.608	€ 1.036.861
ICCO en Kerk in Actie	€ 67.156		€ 48.668	€ 211.222	€ 73.064	€ 102.203			€ 502.313
Nederlandse Rode Kruis	€ 232.558	€ 301.363	€ 406.977		€ 38.174				€ 979.072
Oxfam Novib		€ 26.318		€ 256.314				€ 21.992	€ 304.624
Save the Children			€ 93.205		€ 27.390		€ 63.909	€ 25.944	€ 210.448
Stichting Vluchteling	€ 138.278				€ 77.757			€ 18.862	€ 234.897
Terre des Hommes	€ 16.728				€ 24.150		€ 5.315	€ 3.267	€ 49.461
UNICEF Nederland	€ 97.376	€ 227.496			€ 197.087		€ 159.243	€ 62.932	€ 744.134
World Vision		€ 82.113						€ 3.299	€ 85.411
Totaal	€ 589.728	€ 637.290	€ 1.347.28	€ 679.832	€ 437.623	€ 129.759	€ 371.183	€ 293.851	€ 4.486.552
<i>Percentages</i>	<i>13,14%</i>	<i>14,20%</i>	<i>30,03%</i>	<i>15,15%</i>	<i>9,75%</i>	<i>2,89%</i>	<i>8,27%</i>	<i>6,55%</i>	

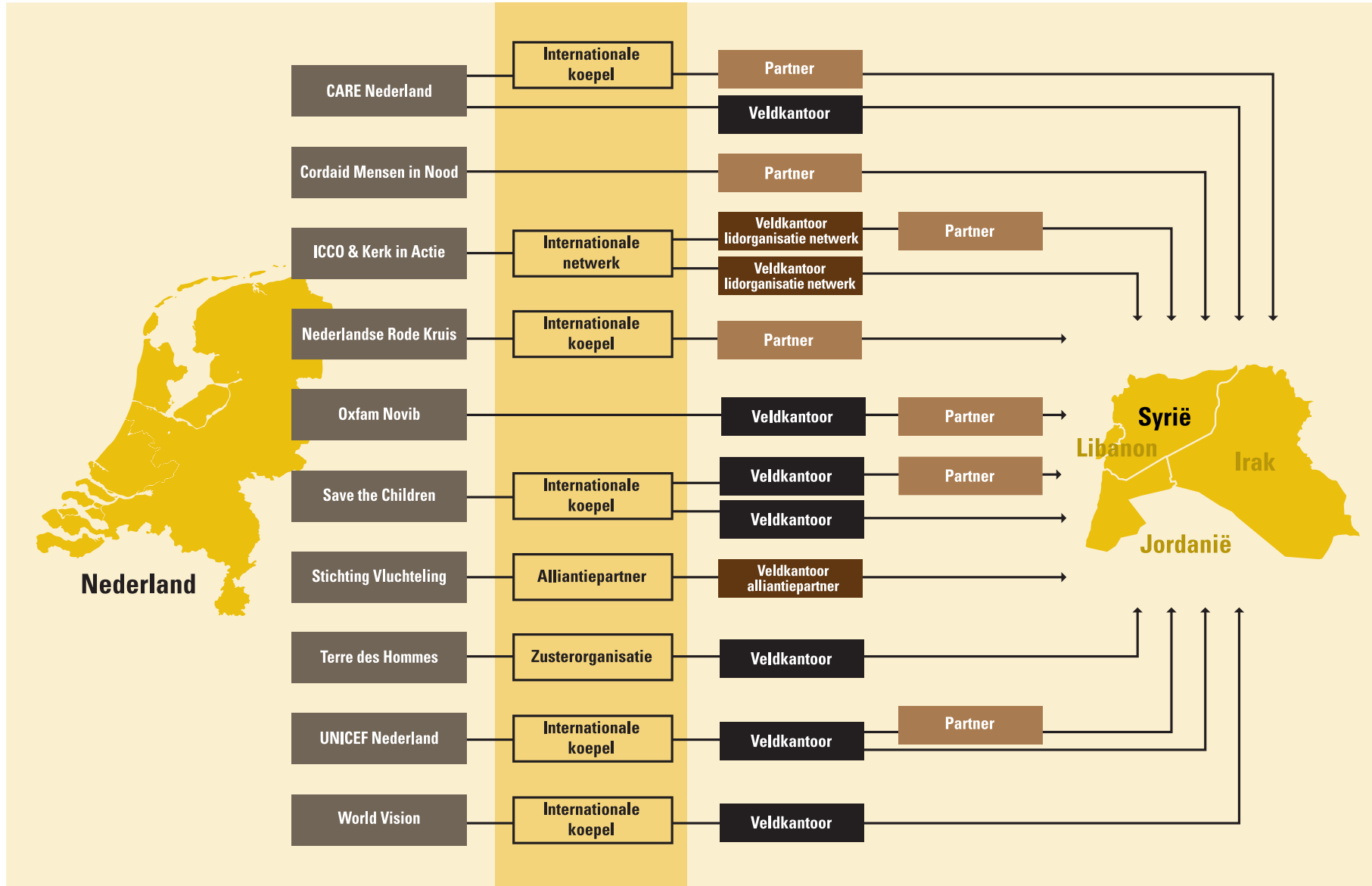
Bijlage 1: Geldstroom per SHO-deelnemer

Deze bijlage schetst schematisch per SHO-deelnemer de afgelegde weg van de SHO-gelden: van SHO-deelnemer tot aan de begunstigden.

Geldstromen SHO-deelnemers



Geldstroom per SHO-deelnemer



Bijlage 2: Uitsplitsing overmakingen van SHO naar de deelnemers

	1e overmaking	2e overmaking	3e overmaking	4e overmaking	Totaal ontvangen
CARE Nederland	€ 213.875	€ 89.735	€ 61.261		€ 364.871
Cordaid Mensen in Nood	€ 653.520	€ 274.195	€ 187.190		€ 1.114.905
ICCO en Kerk in Actie	€ 311.421	€ 130.662	€ 89.201		€ 531.283
Nederlandse Rode Kruis	€ 595.115	€ 249.690	€ 170.460	€ 37.500	€ 1.052.766
Oxfam Novib	€ 192.000	€ 80.557	€ 54.995		€ 327.553
Save the Children	€ 132.643	€ 55.652	€ 37.993		€ 226.289
Stichting Vluchteling	€ 148.053	€ 62.118	€ 42.407		€ 252.578
Terre des Hommes	€ 28.992	€ 12.164	€ 8.304		€ 49.461
UNICEF Nederland	€ 469.018	€ 196.784	€ 134.342		€ 800.145
World Vision	€ 53.834	€ 22.587	€ 15.420		€ 91.840
TOTAAL	€ 2.798.471	€ 1.174.145	€ 801.574	€ 37.500	€ 4.811.690

Bijlage 3: Programmamanagement support (PMS)

Het onderstaande overzicht laat zien welke kosten de SHO-deelnemers boeken als programmamanagement support (PMS). Dit zijn lokale bestedingen voor onder meer personeel, kantoor, administratie, transport en opslag van hulpgoederen, maar ook voor clusteroverschrijdende kosten zoals coördinatie, monitoring en evaluatie ter plaatse. Het totale bedrag van de bestedingen binnen het cluster PMS is € 293.851,00 (6,55%). Onderstaande tabel laat zien hoe organisaties deze kosten berekenen.

Een internationale definitie voor programmamanagement support ontbreekt. Alle SHO-deelnemers hebben afspraken binnen hun internationale koepel of met zuster- of partnerorganisaties over wat onder dit cluster wordt verantwoord. Op basis van die afspraken berekenen zij de bestedingen voor PMS. Dit verschilt dus per SHO-deelnemer, waardoor vergelijkingen niet mogelijk zijn.

Deelnemer	Land	Type kosten (voorbeelden)
CARE Nederland	Syrië	Lokale kantoorkosten (kantoorhuur, elektriciteit en water, communicatiekosten, autohuur en brandstof etc.) en salaris van ondersteunende medewerkers van het veldkantoor, zoals de financiële medewerker, veiligheidsmedewerker en het regionale coördinatieteam.
CARE Nederland	Jordanië	Als hierboven bij Syrië
Cordaid Mensen in Nood	Syrië	Kantoorkosten (kantoorhuur, gebruik kantoorbenodigdheden en salarissen van internationale en lokale staf), vervoerskosten en bankkosten.
Cordaid Mensen in Nood	Libanon	Personeelskosten van lokaal personeel: 16 full time sociaal werkers en projectmedewerkers die de distributie uitvoeren, 50% van het salaris van de logistiek medewerker, 40% van de projectmanager, 25% van de financieel manager en 25% van de psycholoog. Overige kosten: kantoorhuur, autogebruik en bestuurders, kantoorbenodigdheden.
ICCO en Kerk in Actie	Syrië	Kosten die zijn gemaakt ter ondersteuning van de directe hulpverlening, zijn verantwoord onder de andere clusters of AKV.
ICCO en Kerk in Actie	Libanon	Als hierboven bij Syrië

Cordaid Mensen in Nood	Libanon	<p>Personeelskosten van lokaal personeel: 16 full time sociaal werkers en projectmedewerkers die de distributie uitvoeren, 50% van het salaris van de logistiek medewerker, 40% van de projectmanager, 25% van de financieel manager en 25% van de psycholoog.</p> <p>Overige kosten: kantoorhuur, autogebruik en bestuurders, kantoorbenodigdheden.</p>	Salarissen, zoals hiernaast omschreven en een standaardbijdrage van 5% voor de overige kosten.
ICCO en Kerk in Actie	Syrië	Kosten die zijn gemaakt ter ondersteuning van de directe hulpverlening, zijn verantwoord onder de andere clusters of AKV.	Op basis van budgetten en rapportages van de partnerorganisaties worden de kosten toegewezen aan de clusters waarvoor de kosten zijn gemaakt. Bijvoorbeeld: reiskosten van vrijwilligers naar de doelgroep om maaltijden uit te delen, zijn bijvoorbeeld toegeschreven aan het cluster 'voedsel'.
ICCO en Kerk in Actie	Libanon	Als hierboven bij Syrië	Als hierboven bij Syrië
Nederlandse Rode Kruis	Syrië	Kosten die zijn gemaakt ter ondersteuning van de directe hulpverlening, zijn verantwoord onder de andere clusters of AKV.	De internationale koepel van het Rode Kruis rekent de kosten ter ondersteuning van de directe hulpverlening toe onder de verschillende clusters die SHO hanteert. Zij rapporteert dit niet onder het PMS-cluster.
Oxfam Novib	Libanon	Lokale salarissen, reiskosten en kosten van consultancy.	De daadwerkelijke kosten hiervan zijn berekend als PMS.
Save the Children	Syrië	<ul style="list-style-type: none"> • Ondersteunende internationale medewerkers (teamleider, waarnemend teamleider en financieel projectleider) • Lokale medewerkers (HR/Administratie-assistent, financieel medewerker) • Internationale reiskosten • Kantoorbenodigdheden • Kantoorkosten • Ondersteunende kosten 	De daadwerkelijke kosten hiervan die vallen onder het project zijn berekend als PMS.
Save the Children	Jordanië	<p>Kantoorkosten</p> <p>Alle andere PMS-kosten zijn gedekt door andere projecten</p>	De daadwerkelijke kosten hiervan die vallen onder het project zijn berekend als PMS.
Stichting Vluchteling	Syrië	Alle kosten die nodig zijn voor de implementatie van de projecten die niet toegeschreven kunnen worden aan een specifiek cluster. Dit zijn onder andere salariskosten van lokale en internationale medewerkers, auditkosten, communicatiekosten, transportkosten en kantoorhuur.	Voor alle kosten vallend onder een project wordt vooraf met de partnerorganisatie bepaald of het a) directe kosten zijn die onder het cluster vallen, b) kosten zijn ter ondersteuning van de directe kosten, dus PMS of c) een combinatie hiervan. In het laatste geval wordt een gedeelte proportioneel toegerekend aan PMS.
Stichting Vluchteling	Irak	Als hierboven bij Syrië	Als hierboven bij Syrië

Terre des Hommes	Libanon	<ul style="list-style-type: none"> • Financiële en administratieve ondersteuning van het project • Kosten gerelateerd aan het monitoren en evalueren van het project 	Een standaardbijdrage van 7% van de directe kosten wordt berekend als PMS.
UNICEF Nederland	Syrië	<ul style="list-style-type: none"> • Monitoring en evaluatie • Programmacommunicatie • Coördinatie • Reiskosten • Transportkosten • Salaris van lokale staf • Kantoorkosten • ICT-kosten 	Het landenkantoor van UNICEF rekt een gedeelte van deze kosten toe aan het cluster PMS, op basis van richtlijnen van de internationale koepel.
UNICEF Nederland	Libanon	Dito als hierboven bij Syrië	Het landenkantoor van UNICEF rekt een gedeelte van deze kosten toe aan het cluster PMS, op basis van richtlijnen van de internationale koepel.
World Vision	Syrië	World Vision deelt PMS in twee categorieën in: 1) Directe projectkosten die betrekking hebben op meer dan vijf projecten, zoals een auto die door meer dan vijf projecten gebruikt wordt. 2) Operationele kosten van een kantoor: administratie, HR, IT, communicatie, inkoop en logistiek, veiligheid, financiën, monitoring en evaluatie, interne audits, management staf.	World Vision rekt PMS toe aan de projecten op basis van de omvang van het budget van het project in verhouding tot het budget van alle projecten bij elkaar opgeteld. Ieder project draagt daarmee een <i>fair share</i> bij aan PMS. Dat geldt voor zowel de gedeelde kosten (1) als voor de operationele kosten (2).
World Vision	Jordanië	Alle PMS-kosten in Jordanië zijn toegeschreven aan andere projecten van World Vision.	

Colofon

Uitgave Samenwerkende Hulporganisaties (SHO)

© Den Haag, januari 2014

Foto voorpagina: Cordaid Mensen in Nood

Voor meer informatie zie: www.samenwerkendehulporganisaties.nl

Contact

Voor vragen of meer informatie over de Samenwerkende Hulporganisaties kunt u terecht op 070-31 36 555 of via info@giro555.nl

Voor mediavragen kunt u terecht bij: Barbara Bosma, pers@giro555.nl of 06 108 121 00.